

2/2018

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
FEBRUAR – SVEČAN

HUNTING. INDIVIDUAL PROTECTION. TARGET SPORTS.
LOV - OSEBNA ZAŠČITA - STRELSKI ŠPORT

**VODILNI SEJEM,
NAMENJEN LOVSTVU,
OSEBNI ZAŠČITI
IN STRELSKEMU ŠPORTU.**

**10.-12. FEBRUAR 2018
FIERA DI VICENZA**

**ITALIAN
EXHIBITION
GROUP**

A merger of
Rimini Fiera and Fiera di Vicenza

HIT-SHOW.COM

Sledite nam na:

Za privabljanje LISIC	Za privabljanje RAC in VRAN	Piščalke za privabljanje divjadi www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna 05 750 40 70 info@avantura.info
Za privabljanje DIVJEJA PRAŠIČA	Za privabljanje SRNJAKA	

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodčeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**
Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Prostaff
3-9x40 NP**
Akcijska cena:
190,00 €
Cene veljajo do
razprodaje zaloge

Nikon
*Servis dvogledov
in strelnih
daljnogledov!*

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem
nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen.
Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi
dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na
gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in
omogoča dolgotrajno hojo po različnem
terenu, tudi po snegu in ledu.

58,50 €
Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

Sestava škornja:
OVČJA VOLNA EVA MATERIAL
Z MEHURČKI
FILC
TOPLOTNO
IZOLACIJSKA
POLISA

**TAKO TOPLIH IN LAHKIH
ŠKORNIJEV SE NISTE IMELI**

DOG TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

**akcija
-20%**

M-NET d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave

Letnik CL., št. 2
februar – svečan

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Arpad Kövec

Odgovorna urednica
Jasna Kovačič Siuka

*Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, Boštjan Pokornj*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 23.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in žigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d. d., Ljubljana: 02010-0015687097.

Foto: M. Vogrin

IZ VSEBINE:

M. Tepej:	Stanje in izzivi v slovenski lovski kulturi	56
IZ DNEVNEGA TISKA		58
MNENJA IN PREDLOGI		60
D. Vehar:	Še nekaj o pravni državi in nepoznavanju prava državnih organov	60
G. Šuler:	Prelom na področju lovskih izkaznic?	61
LOVSTVO		62
S. F. Kroke:	Posojanje lovskega orožja lovskim pripravnikom	62
M. Krofel,		
A. Fon, A. Sila:	Zlati šakal na Primorskem: rezultati popisov 2009–2016	64
M. Hafner:	Na privabljalnem krmišču	67
PO LOVSKEM SVETU		22
J. Logar:	65. Zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugo-vzhodnega alpskega prostora: Lisičja trakulja in tuberkuloza pri jelenjadi jugovzhodnega alpskega prostora	73
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		75
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		76
V. Hrovatič:	Kozorog	76
F. Černigoj:	Rezultati javnega natečaja (2017) za literarna besedila z lovsko tematiko	79
LOVSKA ORGANIZACIJA		80
J. Žagar:	Ko se vas dotakne narava	80
J. Žagar:	Tradicionalno prednovoletno srečanje LZS in RZS	81
T. Beci:	Strelski praznik v Zasavju	81
F. Klajne:	Hubertova maša v LD Jurklošter	82
D. Vesenjaj:	Tradicionalna Hubertova maša dveh LD	83
F. Ekar:	60 let »nove« LD Jezersko	83
V. Hobič:	Kobariški lovci praznovali 70 let	84
R. Gašperšič:	70 let LD Kropa	85
Š. Žalodec:	70-letnica LD Tišina	86
V. Sanič:	70 let LD Grgar	86
R. Praznik:	70 let LD Veliki Gaber	87
MLADI IN LOVSTVO		88
Nataša, Andreja:	Obisk lovca Marka pri malih Sončkih	88
F. Krivec:	Z lovci v gozd	88
	Divji prašič (Sus scrofa)	89
JUBILANTI		90
LOVSKI OPRTNIK		91
J. Kovačič Siuka:	Potrebujete pomočnika pri lovskem izpitu?	91
F. Ekar:	Orkanski veter s sneženjem tudi lovskim napravam ni prizanesel	92
J. Škrli:	Lovska kočja v objemu neurja	92
J. Škrli:	Tradicionalni prijateljski skupni lov ZLD Notranjske	92
B. Ogorevc:	33. Srečanje petih lovskih družin	93
V. Šuligoj:	»Jaga« treh družin	94
S. Sušnik:	Skupni lov in srečanje lovcev treh družin	94
B. Leskovic:	Beličnost živali ali ko se narava poigra z značilnim barvnim vzorcem živali	95
Žan, Eva:	Okusen fazanji namaz	95
V SPOMIN		96
LOVSKA KINOLOGIJA		97
T. Dajčar:	Lovski preizkušnji za prinašalce (LP-P) v organizaciji Slovenskega kluba retrieverjev	97
M. Likar:	Film Lovski psi ptičarji	97
J. Šumak:	Srečanje vodnikov krosledcev v LD Loka pri Zidanem Mostu 2017 je postalo tradicionalno	98
J. Velikonja:	Tradicionalna tekma prinašalcev v LD Črna	99
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	99
Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje:	Seznam tarč	99

SLIKA NA NASLOVNICI:

Mufon – *Ovis ammon*

Foto: M. Migos

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladici obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Stanje in izzivi v slovenski lovski kulturi

Februarja praznujemo kulturni praznik in tudi za številne ljubiteljske kulturne ustvarjalce med slovenskimi lovci je ta mesec pravi čas, da se ozremo na prehojeno pot, hkrati pa pogledamo naprej in pomislimo na izzive, ki nas še čakajo. Ko praznujemo kulturni praznik, slavimo tudi svoje kulturne dosežke. Pa imamo razloge za slavlje?

Moj odgovor je jasen in odločen – slovenski lovci, še posebno vsi tisti, ki se znotraj LZS aktivno ukvarjamo z lovsko kulturo, imamo veliko razlogov za praznovanje in slavlje. V nadaljevanju bom navedel naše odmevne uspehe v minulem letu – ne samo zaradi prikaza svojega dela ali lastne promocije, pač pa predvsem v odgovor tistim, ki lovsko kulturo vidijo in prepoznavajo le kot nepotreben strošek, ne pa kot veliko dodano vrednost slovenskega lovstva.

Deseti Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni bi bil brez spremljevalnih vsebin (devetega Slovenskega lovskega dne, desetega Državnega in četrtega Mednarodnega prvenstva v oponašanju jelenjega rukanja, golažijade in salamijade ter nastopov lovskih pevskih zborov in lovskih rogistov) precej prazna komercialna sejemska ali celo le kramarska prireditel. Tako pa je kar 21 skupin lovskih pevskih zborov in lovskih rogistov vse štiri dni s pesmijo in zvoki lovskih rogov dajalo še posebno slavnosten in značilen lovski pridih celotnemu sejmskemu dogajanju. Tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja je do zadnjega kotička napolnilo prizorišče in navdušilo obiskovalce sejma.

V letu 2017 smo organizirali že 44. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije, tokrat v Bohinju, in hkrati proslavili tudi 20 let delovanja Bohinjskih rogistov in 70 let ZLD Gorenjske. Srečanje, katerega namen je predstavitev delujočih lovskih pevskih skupin in skupin lovskih rogistov iz Slovenije in zamejstva ter promocija slovenske lovske kulture članstvu in širšemu občinstvu, hkrati pa ob skupnem druženju medsebojno spoznavanje in izmenjava izkušenj, je tokrat pokazalo svojo pomanjkljivost v organizacijskem pogledu. To je vsekakor znamenje za Komisijo za lovsko kulturo in odnose z javnostmi, da je treba koncept ustrezno posodobiti in ga prilagoditi aktualnemu, kar je bila temeljna naloga analize in priprav na naslednje srečanje, ki bo letos že 45. zapored.

Znano je, da slovenski lovci že leta sodelujemo na kulturnem področju tudi z našimi rojaki v zamejstvu. Da bi sodelovanje še pospešili, smo pri KLKOJ načrtovali sofinanciranje posebnega programa Promocije slovenske lovske kulture v zamejstvu z izvedbo koncertov na obeh straneh naših meja. Prvi je bil uspešno izveden v letu 2016 v organizaciji Brkinsko-Kraške ZLD s koncertoma na Opčinah in v Štanjelu, drugi pa lani v organizaciji ZLD Prekmurje s koncertoma v Monoštru in Murški Soboti. Čeprav na lovskega kulturnem področju z našimi rojaki na Madžarskem doslej nismo posebej sodelovali, so bili koncerti polno obiskani, udeležili pa so se jih predstavniki državne in lokalne oblasti, prav tako tudi najvišji predstavniki lovske organizacije Madžarske, s katerimi smo se dogovorili za sodelovanje na področju lovske kulture tudi v prihodnje.

Posebej moram pohvaliti izjemen nastop naših lovskih pev-

skih zborov in lovskih rogistov ter posameznikov na izredno lepi prireditvi ob 110. obletnici LZS v Sežani.

V okviru KLKOJ zelo uspešno deluje tudi Sekcija oponašalcev jelenjega rukanja, ki se redno udeležujejo domačih in evropskih tekmovanj, na katerih vedno dosegajo solidne rezultate. Lani so presegli vsa pričakovanja in na 19. Evropskem prvenstvu v Franciji v konkurenci 12 držav in 36 tekmovalcev zasedli prvo mesto ekipno ter 2., 3. in 17. mesto med posamezniki.

Tudi lovski rogisti se radi udeležujejo mednarodnih tekmovanj in mnoge naše skupine lovskih rogistov so v prejšnjih letih že prejele zlati rog za izvrstne izvedbe tekmovalnih skladb. Lani je na tekmovanju lovskih rogistov v St. Georgenu v Avstriji to priznanje pripadlo tudi Kulturnemu društvu Domžalski rogisti. V prostorih Zlatorogove galerije na sedežu LZS so bile vse leto na ogled razstave likovnih del na temo lova in narave, območne zveze pa so organizirale tudi fotografske kolonije, tečaje igranja na lovski rog in usposabljanja v oponašanju jelenjega rukanja.

V lovski kulturi so posebno poglavje lovski pevski zbori in lovski rogisti, ki s svojo množičnostjo (19 lovskih pevskih zborov in 25 skupin lovskih rogistov, kar je 250 pevcev in 206 rogistov) izstopajo v slovenski lovski kulturi. Skupno imajo na leto več kot 1.500 vaj in več kot 700 nastopov oziroma več kot 5.000 ur aktivnega dela, če ne upoštevamo časa, ki ga porabijo za prevoz na vaje in nastope. Zato bi rad poudaril problematiko financiranja delovanja lovskih pevskih in glasbenih skupin, ki je poleg staranja članov njihova druga največja težava. Povprečni stroški delovanja skupine (pevovodja, prevozi na nastope, instrumenti ...) na leto znašajo približno 4.000 evrov, kar je za vse skupine več kot 180.000,00 evrov! Le redke skupine dobivajo nekaj sredstev prek območnih zvez, ničesar pa za redno delo ne prispeva LZS, razen 18.500 evrov, kolikor jih prejme KLKOJ za sofinanciranje kulturnih projektov.

Zaradi zagotavljanja obstoja in možnosti kandidiranja za občinska sredstva za delovanje društev na področju ljubiteljske kulture je večina slovenskih lovskih kulturnih skupin organiziranih kot kulturna društva in tako s članarino, prispevki darovalcev in zaračunavanjem nastopov (tudi lovskih pogrebov) zagotavljajo finančno vzdržnost.

S tem, da smo organizirani kot kulturna društva, ni nič narobe, nasprotno – prav je tako, saj večinoma delujemo v lokalni skupnosti, kjer s svojim kulturnim delom predstavljamo slovensko lovstvo tudi s te strani.

Člani KLKOJ smo si na podlagi navedenih ugotovitev zadali nalogo, da bomo v prihodnje zagotovili del financiranja delovanja slovenskih lovskih kulturnih skupin tudi iz dela lovske članarine. Menimo, da bi zaradi poenotenja meril to morala urediti LZS, koriščenje teh sredstev pa bi bilo urejeno po podobnih načelih, kot je urejeno v občinah. Tako bi bil dostop do sredstev, namenjenih sofinanciranju delovanja, omogočen tudi tistim lovskega kulturnim skupinam, ki nimajo sreče in ne delujejo v tistih redkih območnih zvezah, ki imajo posluh za lovsko kulturo in imajo v članarini tudi t. i. kulturni evro, evro vsakega člana, ki je namenjen za delovanje lovskih kulturnih skupin.

Zavedam se, da smo si zadali težko nalogo in da nas čaka še mnogo dokazovanja in prepričevanja, vendar brez poguma in konkretnih usmeritev tudi rezultatov ne moremo pričakovati. Upam, da vsi, ki delujemo na področju slovenske lovske kulture, smo in bomo tudi v prihodnje s svojim delovanjem upravičili svojo zastopanost znotraj slovenskega lovstva in si za svoje delo prislužili tudi ustrezno plačilo. Če pa se to ne bo zgodilo, smo lahko zadovoljni, ker delujemo na področju slovenske lovske kulture, jo negujemo in izpolnjujemo svoje poslanstvo. Potem bomo pač še naprej za prevoze na nastope plačevali sami, znance in prijatelje pa prosili za donacije, dokler jih še kaj bo, hkrati pa bomo še naprej iskali dobre rešitve v korist vseh nas. Peti in igrati gotovo ne bomo prenehali!

Leto 2018 se je začelo, programi delovanja so pripravljeni, usklajeni in potrjeni, objavljeni so razpis Lovska kultura 2018

in razpis za organizacijo II. Državnega prvenstva v jelenjem rukanju ter obvestilo z vabilom na 45. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije, ki bo v soboto, 26. maja 2018, v Kočevju. Za letošnje srečanje smo pripravili povsem nov koncept, upoštevajoč številne dobronamerne pripombe, tako da smo že poslali prvo obvestilo z okvirnim programom ter naborom pesmi in skladb za skupni nastop.

Prireditve je zasnovana kot praznik slovenske lovske kulture, zato vabim vse predstavnike LZS, predsednike in tajnike območnih zvez, starešine lovskih družin in vse lovce, da letos, ko ne bo sejma lovstva in ribištva v Gornji Radgoni, organizirano pridete v Kočevje na edinstveni kulturni in lovski dogodek.

*Milan Tepej,
predsednik Komisije LZS
za lovsko kulturo in odnose z javnostmi*

Foto: T. Kočar

Foto: J. Pap

V LETU 2018 ZA Odstrel Predvidenih 19 Medvedov Več kot letos

STA, 24ur.com in POP TV, 13. 12. 2017 – Vlada je sprejela odlok o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda in volka iz narave za obdobje do 30. septembra 2018. V tem času je predviden odvzem 132 medvedov in desetih volkov, so sporočili z Ministrstva za okolje in prostor. Obseg predvidenega odvzema medvedov in volkov iz narave zaradi odstrela, izjemnega odstrela, odlova, povoza ali drugih izgub je določen tako, da ne ogroža ugodnega stanja populacije, so pojasnili na ministrstvu. Odstrel medvedov se v lovskopraviljarskih območjih, ki so v celoti ali delno v osrednjem območju življenjskega prostora medveda, prednostno opravi v pasu 1,5 kilometra okoli naselij, prav tako tudi na lokacijah, kjer pogosteje nastajajo škodni primeri ali v njihovi neposredni bližini. Za medvede je čas odstrela do 30. aprila 2018, za volkove pa do 31. januarja 2018 in nato še ves september. Načrtovalsko obdobje za odvzem medvedov in volkov iz narave za leto 2017 se je izteklo 30. septembra. Dotlej je bil določen odvzem iz narave 113 medvedov in desetih volkov. Da je vlada potrdila odstrel 132 medvedov in desetih volkov, je istega dne poročala tudi **NOVA 24 TV**.

AREX, NAJVEČJE SLOVENSKO OROŽARSKO PODJETJE, PRODALI ČEHOM

MMC RTV SLO, siol.net in STA, 13. 12. 2017 – Šentjernejško orožarsko podjetje Arex s približno 120 zaposlenimi je na začetku decembra prešlo v last češkega zasebnega sklada RSBC oz. v ta namen ustanovljene družbe RSBC Defence. Za zaposlene v Arexu kakšnih posebnih sprememb ne pričakujejo, zamenjal se je le lastnik, je njegov donedavni lastnik Ivan Kralj povedal za STA. O prodaji Arexa Čehom je na svoji spletni strani poročal tudi siol.net. Tam so zapisali, da se je Kralj za prodajo odločil v obdobju, ko družba dosega izjemne rezultate. Arex je namreč lani prodajo okrepil za več kot tretjino, na dobrih 16 milijonov evrov, kar je največ po prekriznem letu 2007. Njegov lanski »rekordni« čisti dobiček je znašal nekaj več kot dva milijona evrov. Kot menijo pri Siolu, je Arexu pri njegovem uspehu pomagala tudi država, saj naj bi od ministrstev za obrambo in notranje zadeve leta 2016 prejel več kot dva milijona evrov, od januarja do novembra 2017 pa približno 3,5 milijona evrov. V Arexu so namreč leta 2014 začeli serijsko proizvodnjo pištol rex zero 1. Z Ministrstvom za obrambo pa so novembra 2016 podpisali dogovor o preizkuš-

nju novih pištol, kalibra 9 mm, in avtomatskih pušk, kalibra 7,62 mm, po metodologiji Nata. Sicer so Arexovi posli z državo najbolj cveteli v obdobju prve vlade **Janeza Janše**. Po Siolovih podatkih naj bi Arex med letoma 2005 in 2008 z Ministrstvom za obrambo opravil za 48 milijonov evrov poslov. Arex je pred desetletjem nastal iz družbe **Iskra Pons**, orodjarskega dela Iskre. Iz civilnega programa se je sčasoma preusmeril v vojaško industrijo. Družba večino izdelkov izvozi.

O ŠKODI IN POVEČANEM ODVZEMU JELENJADI V LETU 2017

kmeckiglas.com, 12. 12. 2017 (Marinka Marinčič Jevnikar) – Po logiki zagovornikov številčne divjadi bo idealno stanje takrat, ko kmetij ne bo več in tudi ne prijav škode. Več v pismu kmeta in lovca, ki dobro pozna razmere na terenu ter prikaže realno primerjavo med stanjem v preteklosti, danes ter napove napoved, kaj se nam obeta. To pismo je za tiskano izdajo **Kmečkega glasa z dne 13. 12. 2017** napisal **Stane Bergant** iz Kokre. V obširnem pismu je med drugim izpostavil: »Na spletni strani LZS in v zadnji številki revije Lovci vodstvo LZS poziva nevladne organizacije k protestu in uporabi proti načrtovalcu, to je Zavodu

za gozdove Slovenije. Sprašujem se, ali tako stališče zastopa vse slovenske lovce. Prepričan sem, da ne. Bojim se, da agresivno zavračanje omejevanja namnožitve divjadi kaže le navidežno naravovarstveno naravnost lovške organizacije, v ozadju pa je skrita želja po bogatih loviščih in udobnem lovu. Medtem ko 'urbani moderni lovci' vedno najdejo dobre besede o 'najnaprednejši lovski ureditvi pri nas', kadar gre za državno lastnino divjadi, pa istočasno pozivajo k nepokorščini, ko gre za načrtovanje, čeprav je tudi to del iste zakonodaje. Pred leti je bilo govora o ustanovitvi 'zavoda za lovstvo'. Ustanovitev take inštitucije bi bila ena večjih sistemskih napak. Pogled nas lovcev na gozdni ekosistem je daleč preozek, da bi lahko prevzeli načrtovanje. Vidimo drevo, ne pa gozda. Treba je pošteno povedati, da je pogled ZGS na gozd veliko celovitejši in širši, zato je rušenje njegove avtoritete neprimerno. Spremembe v gozdu so počasne, zato zaupajmo načrtovalcem, saj njihove ugotovitve in smernice temeljijo na dolgoletnih opažanjih in analizah,« je še zapisal **Stane Bergant** v **Kmečkem glasu**.

SRNE

R **REVIJA OSVOBODITEV ŽIVALI, 14. 12. 2017 (mag. Miloš Židanik)** – Veterinarska čakalnica je prostor, ki združuje zelo različne ljudi. Vsak človek nosi svojo posebno zgodbo. Čas

stiske živali, ki ti je blizu, pomeni potrebo po deljenju stiske z ljudmi, ki to razumejo. Glede na to, da imamo doma kar nekaj domačih in rejnih živali, je veterinar ena naših najpomembnejših oseb, h kateri se kar naprej vračamo. In tako odpiramo vrata v ambulanto in svetove drugih ljudi. Tako smo spoznali moškega, recimo mu Marko, ki se je v čakalnici razgovoril, kako skrbi za srne. Možakar srednjih let, kmet in – lovec. Sosedje k njemu pripeljejo v prometnih nesrečah ali ob košnji poškodovane srne. Njihove rane oskrbi in jih naseleli v svojo ogrado. Če preživijo, preživijo. Praviloma preživijo. Že kar nekaj mladih srn je z razredčenim kravjim mlekom spravil do odrasle dobe, ko so potem lahko zapustile njegov pašnik. Njegove zgodbe so bile polne mladičev, ki so jih »njegove« srne pripeljale pokazat, in veselja ob njihovem napredku. Govoril je o pentlji, ki jo 'svojim' srnam nadene okrog vratu; da jih, ko gre v gozd kot lovec, ne bi zamenjal in ustrelil. In na tej točki se mi je zavrtelo v glavi. Iz veterinarske čakalnice: srne. Nekaj so ljudje, ki si govorijo, da so ljubitelji živali in imajo radi pse ali mačke, pa ne vidijo problema jesti druga živa, čuteča bitja. Čisto nekaj drugega pa je lovec, ki naveže osebni stik s srnami, skrbi zanje, jih pusti blizu in tudi (domnevam) v svoje srce,

saj sicer ne bi tako goreče govoril o »svojih« srnah in jim zavezoval pentelj okrog vratu. Hkrati pa ne vidi nobene težave, če ustrelji njeno sestro. Kaj mora res avto podreti srno in jo poškodovati, da jo bo človek rešil in ugledal kot osebo, individuum, in si bo srna na tak način »prislužila« življenje? Ali to pomeni, da ima za človeka vrednost samo tisto življenje, ki ga sam pomaga ohraniti? In se tako počuti kot Bog, vsaj glede na predstavo, ki jo po navadi imamo o Njem, da odloča o življenju in smrti? Kako to, da srne že same po sebi nimajo pravice do življenja? In druga živa bitja, vključno z ljudmi?

VOLKOVI RAZTRGALI ŽREBIČKO

SLOVENSKE NOVICE, 17. 12. 2017 (Milan Glavonjič) – Spokojen mir vzhodnega dela ravnega naselja Goriča vas pri Ribnici je pred dnevi skalilo krdelo volkov. Ponoči so klavci ob rezgetanju dveh kobil pokončali trimesečnega žrebička. Vdrli so na pašnik, ki ga je gospodar Tomaž Hren obdal z žično ograjo z električnim pastirjem in leži 400 metrov od hišnega posestva ob poljski pešpoti in 200 metrov od druge, nekoliko manjše ograje pa še dve kobilici. Približno 150

kilogramov težek in tri mesece star žrebiček je bil zgodaj zjutraj plen volkulje in krдела. Držno so ga napadli z več strani. Sledi na travišču, napojenem s krvjo in blatom prestrašenih kobil ter posejanem z iztrebki napadalcev, so pričale o napadu. Žrtev so zlahka obkrožili sredi pašnika ter jo utrujali in trgali, v njihovem obroču sta bili tudi kobilici, ena naj bi jih sodeč po krvi na trebuhu in nogah poskušala pregnati. »Vanjo se niso zaletavali, saj ni bilo videti sledi ostrega zobovja na koži,« je malce odleglo Tomažu, ko je na pašniku, kjer se sicer dolga leta pasejo živali in ponoči tam tudi ostajajo, zagledal utrujeni kobilici.

PO NAŠIH GOZDOVIH SE PREVEČ RIJE

NEDELJSKI DNEVNIK, 27. 12. 2017 (Tatjana Pihlar) – Dr. Darij Krajčič, strokovnjak za gozdarstvo, je v daljšem intervjuju povedal, da je naš gozd precej »revnejša banka«, kot je bil v preteklosti. »Tudi na kmetijah ni nikoli šel denar iz kmetijskega dela v gozdove. Vedno v zgodovini je bilo obrnjeno. Gozd je torej boljši od naših bank, ker kmetijam zagotavlja stabilnost. Tudi ne drži vselej, da so državni gozdovi boljši od zasebnih. Če se država pri odnosu do gozda vede

kot zasebnik, da ga ima torej le kot podlago za lesno surovino, je vseeno, ali so gozdovi v zasebni lasti. Če je za politike in podjetje Slovenski državni gozdovi edini kazalnik gospodarjenja ta, da zdaj z državnim lesom zaslužimo več kot prej v času koncesij, se tudi državni lastnik vede podobno kot zasebnik. Nabiralniška sla je zelo atavistična. Če pogledamo v zgodovino, je bil človek najprej nabiralec in nato lovec. To sta zelo prvinska nagona, zato sta ob normalni rabi sproščujoča. Toda velikokrat se pri nabiranju gozdnih plodov pojavi pretiravanje, zato imajo po mojem mnenju lastniki nemalokrat prav, ko protestirajo proti nabiralništvu. V Sloveniji imamo prost dostop v gozdove. To marsikje po Evropi ni standard, zato velikokrat v naših gozdocih vidimo na primer Italijane, ker po svojih ne smejo hoditi kar tako. Civilizacijska pridobitev, da smemo prosto hoditi po vseh gozdocih, je velika pridobitev, jo je pa treba uporabljati v normalnih mejah, da zasebnih lastnikov ne vznemirjamo preveč.« Posebej je izpostavil vožnje s štirikolesniki in gorskimi kolesi po gozdocih in poudaril, da so dandanes gozdovi s tovrstnimi motnjami obremenjeni bolj kot kdaj koli prej. »Človek si nenehno izmišlja neke fore,« je še povedal dr. Krajčič.

*Povzel:
dr. Marjan Toš*

Foto: M. Artnak

Še nekaj o pravni državi in nepoznavanju prava državnih organov

Kpisanju o problematiki lovskih izkaznic sta me spodbudila članka v Lovcu *Tudi lovci si želimo pravno državo!* (Lovec, 2017, št. 7/8) in *Tudi lovci si želimo pravno državo* (2) (Lovec, 2017, št. 9), še bolj pa moje poklicne štiridesetletne izkušnje ter popolnoma zgrešena zakonodaja na tem področju.

Ne vem, kje naj začnem, saj se moje ogorčenje nad delovanjem našega krovnega ministrstva spreminja v veliko razočaranje. Če bi organi, ki so zadolženi za lovski nadzor, poznali lovstvo v celoti in vsaj deloma naše pravne norme, bi v lovskih primerih preklica lovskih izkaznic in odvzema lovskih nalepk ravnali vsaj pravno korektno, ne le zakonito. Tako pa se kot pijanec plota opirajo zakonskega določila famoznega 77. člena *Zakona o divjadi in lovstvu* (ZDLov-1) in si ga razlagajo po svoje brez zakonsko določenih pravil razlaganja pravnih norm. Žal si ga razlagajo povsem ozko v interesu kaznovanja. Splošno znano pravilo, ne le pravnikom in oblastnim strukturam, je, da se zakone, ki določajo kaznovanje preprostega ljudstva, razlaga v korist domnevnih kršiteljev, seveda v okviru dopustnih pravnih norm.

Vse lepo in prav, avtor prvega članka opozarja in se sklicuje na predlog za spremembo ZDLov-1, ko naj bi vlada skupaj s parlamentom, na utemeljeno pobudo LZS, dosegla, da bi bil ta člen vsaj malo usklajen s samim zakonom in zakonom o prekrških. Seveda je takšen predlog spreminjanja zakona dvorezen meč, saj za sabo potegne vrsto sprememb, ki so politikom pomembne pri nabiranju političnih točk. Vemo, da je v slovenskem prostoru lovstvo žal ena od tem, ki po nepotrebnem vznemirja preveč prebivalstva. S spreminjanjem

zakona prav gotovo odpiramo Pandorino skrinjico in bi vsak želel pristaviti še svoj piskrček, pa čeprav z lovom in gojitvijo divjadi nima ničesar.

Trdim, da ima zakon, ki je sedaj v veljavi, vrsto formalnih pomanjkljivosti, saj prihaja v nasprotje s samim seboj in drugimi zakonskimi akti, ki urejajo to področje posredno. Žal je v nekaterih določilih tudi neustaven. Preidimo h konkretnemu primeru. Lovski inšpektor zaloti lovca na preži, kjer poleg preže obstaja tudi krmljenje. Za nameček sta preža in krmišče vpisana v lovskogospodarski načrt družine, vendar za inšpektorja to ni pomembno, saj je njegovo delo očitno iskanje krmišč, brez preverjanja, ali so le-ta v lovskih načrtih ali ne. Sledi globa. Lovcu, ki je oglobljen, se po njegovi kmečki pameti zdi neumno najemati odvetnika in vlagati pritožbe. Odločba postane pravnomočna. Lovec, da bi se izognil stroškom, v roku pošteno plača globo, upajoč, da je svoje odslužil. Glej ga, zlomka, po letu prispe v lovsko družino dopis, katere član je lovec, da je treba temu lovcu odvzeti lovsko nalepko, čeprav je pošteno plačal članarino, in tako tudi ne podaljšati lovske izkaznice za dobo treh let. Od kje tri leta, ve le lovska boginja Diana in tisti, ki si je to izmislil brez zakonske podlage.

Lovska družina grožnji inšpektorja, ki jo je obvestil le z dopisom in ne z odločbo, da je treba lovcu odvzeti nalepko za tri leta, slepo verjame, saj je vendar oblastveni organ. Lovska družina v strahu pred inšpektorjem brez kakršnegakoli postopka to tudi stori in lovec ostane kljub članstvu na cesti. Da ne bom dolgovel: sledi tožba prizadetega lovca in epilog tožbe je, da je inšpektor v svoji zahtevi prekoračil

pooblastila. Lovska družina mora lovcu vrniti nalepko in mu omogočiti lov ter seveda, najhuje, plačati stroške pravedanja, čeprav zanje ni prav nič kriva. Sledi lovčeva tožba za odškodnino, saj mu je bila za celotno sezono odvzeta zakonita pravica do lova. Lovska družina, ne kriva ne dolžna, saj je verjela inšpektorjevemu dopisu, ki pa žal ni odločba, je sedaj zaradi napačnih inšpektorjevih navodil poleg lovca tudi sama kaznovana. Postavi se vprašanje, kdo bo plačal stroške in škodo. Lovska družina je namreč ravnala zmotno po protipravnih inšpektorjevih navodilih. Škoda je narejena, odgovornega zanjo ni, žrtve so znane (lovec in lovska družina). Kdo bo plačal škodo? Po mojem mnenju je v končni fazi država tista, ki je to dolžna storiti, sodba je namreč pravnomočna, vendar je žal zavezanec za stroške lovska družina, ki je bila zavedena s strani inšpektorja. Sprašujem se, kaj počno ljudje, ki opravljajo javne funkcije in ne poznajo osnov prava in zakonitosti, zlasti pa določb Ustave. Upam, da gre za nezavedno zmoto in ne za lovsko zavist. Mimogrede – lovski inšpektorji so tudi lovci. Žal so bili lovci in lovske družine ponovno žrtve uradnikov, ki za svoje delo dobivajo plačo in bi človek pričakoval, da poznajo vsaj pravo in ustavne pravice. Tako bi se izognili dvojnemu kaznovanju, ki ga urejene pravne države ne poznajo.

Bolj kot inšpektorjevo početje me moti ravnanje LZS. Gre za primer, ko je družina na inšpektorjevo zahtevo in po moji urgenci za podoben primer ubrala drugo pot. Vse skupaj je odstopila LZS. Leta je na podlagi dopolnjenega mnenja brez inšpektorjeve odločbe s sklepom brez utemeljenega razloga preklicala

veljavnost lovske izkaznice lovcu, ki je bil pred tem oglobljen za banalno zadevo. LZS za takšno ravnanje ni imela inšpektorjeve odločbe, temveč le dopis, ki pa postopkovno ni imel nobene pravne veljave. Čeprav smo na Komisiji LZS za organizacijsko-pravna vprašanja sprejeli stališče, da za takšen sklep LZS potrebuje pravnomočno odločbo. Seveda so šli na LZS mimo tega in izdali sklep o neveljavnosti lovske izkaznice. Najbolj, ne le pravno nedopustno, temveč tragično je, da za takšno početje nima ne postopkovnega akta ne materialno-pravnega predpisa, ki naj bi to urejal. Žal je tudi LZS, tako kot prej družina, naselila inšpektorjevemu dopisu, ne da bi se prej posvetovala, ali ima za takšen inšpektorjev dopis sploh pooblastila. Žal se je mnenje komisije iz prejšnjega mandata nekje izgubilo ali pa je zavestno založeno, čeprav so ga pripravili v glavnem pravni strokovnjaki.

Ne bom razglabljal, da je bila veljavnost izkaznice preklicana brez postopkovnih normalnih norm. O tem je zavzelo stališče že Ustavno sodišče v zadevi KPK, vendar se LZS o tem ni ničesar naučila. Res, zadeva še ni pravnomočna, vendar kliče po očitnem kršenju upravnega reda RS, da o kršitvah ustavnih pravic do združevanja niti ne nameravam pisati. Če bi želel razlagati pravne razloge, bi potreboval veliko več prostora, pa tudi s posebnimi pravnimi razlagami ne želim moriti prava neukih bralcev revije Lovec. Tisti, ki pa to razumejo, bi vtaknili glave v pesek. Morda še dodam misel, da nepoznavanje prava škoduje. Žal ta trenutek škoduje le tistim, ki so žrtve tistih, ki si prepis razlagajo po svoje in ga morda celo zavestno kršijo. Pravo je natančna veda in ga je treba razlagati v korist kršiteljev, če obstaja dvom, in ne v korist rabljev. V primeru lovskih izkaznic pa je dvomov več kot preveč.

Naj bo dovolj; sprašujem pa se, zakaj se LZS, kljub mnenju komisije iz prejšnjega mandata, temu nezakonito

temu ravnanju ne postavi po robu in morajo žal žrtve iskati pravico na sodišču. Sodišče nerazumljivo hitro odloči o primeru v korist žrtve lovca, pa čeprav mu predseduje ženska, ki ni niti lovka niti lovstva ne pozna, pozna pa pravni red naše države.

Ministrstvo in LZS naj se vprašata, ali želimo lov ohraniti takšen, kot je bil, ko sta ga organizirala in zanj živela pokojni Hribar in Lovrenčič, ali želimo njuno pionirsko delo

v lovstvu zapeljati v nam lov-cem tuje mračne vode. Vsaka stvar ima svoje meje in v teh okvirih morajo država, organizacija, ki je poklicana k lovu, in lovci spoštovati zakonitosti ter moralna in etična načela lovstva. Tistemu, ki ne ravna po teh načelih, se je treba upreti z vsemi pravnimi in demokratičnimi sredstvi ter mu povedati, da v tem okolju zanj ni prostora.

Daniel Vehar

Hkrati je odločitve pristojnih organov treba izpodbijati tudi v konkretnih zadevah, saj na tak način v članku omenjeno, zaenkrat osamljeno, vendar strokovno utemeljeno stališče sodnice lahko sčasoma postane večinsko. Odločitev o vložitvi pritožbe in morebitne kasnejše tožbe pa je v pristojnosti posameznika, ki je povezan z zadevo. V postopku izdaje in preklica veljavnosti lovske izkaznice ima svoje mesto tudi LZS, katere vloga je po mojem mnenju v članku predstavljena poenostavljeno,

posameznik uveljavlja s pritožbo na MKGP (v kar smo ministrstvo »prepričali« pred nedavnim) in nato s tožbo pred Upravnim sodiščem Republike Slovenije. Res je sicer, da bi do določenih vprašanj LZS lahko zavzela tudi drugačno stališče, vendar je treba zapisati, da je bilo v povezavi s preklici lovske izkaznice v prejšnjih letih sprejetih že veliko odločitev, da odločitve niso sledile stališču KOPV! LZS kot »državni organ« pa mora v takih postopkih spoštovati zakonsko določilo ne glede na to, ali se

Prelom na področju lovske izkaznice?

Mnenju cenjenega lovskega tovariša in stanovskega kolega **Daniela Veharja** je zaradi celovite osvetlitve obravnavane tematike treba dodati kratek komentar. Zanj se čutim zavezanega med drugim zato, ker trenutno poteka že moj tretji mandat v *Komisiji LZS za organizacijska in pravna vprašanja*, ki se je s to tematiko ves čas intenzivno ukvarjala in se še ukvarja.

Z avtorjem članka delim njegovo razočaranje nad strokovnostjo dela Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) na področju lovstva, katerega odgovori pogosto sodijo v rubriko Saj ni res, pa je. Prav tako se strinjam z njegovo vodilno mislijo, po kateri se je zoper nepravilnosti treba boriti z vsemi pravnimi in demokratičnimi sredstvi, kar na pravnem področju pomeni tako prizadevanja za spremembo predpisov kot tudi vlaganje pravnih sredstev v konkretnih primerih. Za razliko od avtorja članka pa trdim, da gresta po tej poti v okviru svojih pristojnosti in zmožnosti tako LZS kot tudi Komisija LZS za organizacijska in pravna vprašanja (v nadaljnjem besedilu: KOPV).

Konkretnih primerov, ki sta opisana v članku, ne poznam (razen sodbe sodišča prve stop-

nje v eni zadevi, pri čemer avtor članka opisuje dva različna primera), zato ju ni mogoče komentirati. Dejstvo pa je, da je normativna ureditev na področju lovske izkaznice tako luknjičava, da se postavlja vprašanje, ali jo je brez popravkov zakonskih določil sploh mogoče korektno izvajati. Tudi zato so se ob vsakem vprašanju pojavile številne dileme, mogoči so bili različni odgovori, stališča do posameznih vprašanj pa so se ustalila šele po daljšem času. Stvari so tako dozorele šele po več kot desetih letih, pri čemer je res, da so se ustalile rešitve, ki so za imetnike lovske izkaznice izrazito neugodne, kar je posledica dejstva, da predpisov v večini primerov ne izvaja LZS, temveč država. Problematika lovske izkaznice je, kot jo vidim sam, zorela daljše časovno obdobje, posledica njene dozorelosti pa je v tem, da imamo v tem trenutku na Ustavnem sodišču Republike Slovenije zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti ustreznih določil Zakona o divjadi in lovstvu (v nadaljnjem besedilu: ZDLov-1), vzporedno poteka postopek sprejemanja sprememb in dopolnitev ZDLov-1, za vsak primer pa je na mizi pripravljen tudi predlog avtentične razlage tistih določil ZDLov-1, ki urejajo lovske izkaznice.

Foto: J. Kovarščak Štuka

Preklic veljavnosti lovske izkaznice za vsako malenkost bo morebiti kmalu preteklost.

kar terja nekaj pojasnil. LZS na področju lovske izkaznice izvaja javno pooblastilo, kar pomeni, da opravlja upravno nalogo, ki bi jo v nasprotnem primeru moralo opravljati MKGP ali kateri drugi državni organ. V postopku preklica veljavnosti lovske izkaznice LZS nastopa kot del države, ki v materialnopravnem pomenu (torej vsebinsko) odloča na podlagi tretjega odstavka 62. člena oziroma drugega odstavka 63. člena ZDLov-1, v procesnem pomenu pa vodi postopek po *Zakonu o splošnem upravnem postopku*.

Trditev avtorja članka, da LZS za tako ravnanje nima niti materialnopravne niti procesne podlage, absolutno ni resnična. LZS, ki prejme predlog upravljalca lovišča, mora preklicati veljavnost lovske izkaznice, vse morebitne vsebinske napačne odločitve in napake v postopku pa lahko prizadeti

kot nevladna organizacija z njim strinja ali ne. Mimogrede: kakšna je zmešnjava na področju lovske izkaznice, je mogoče videti že po tem, da je v enem primeru, ki ga opisuje avtor članka, odločalo okrajno sodišče, kar pomeni, da niti sodišča ne vedo, kdo je pristojen za obravnavano področje.

Skratka, smo na dobri poti, da se bo v letu 2018 na enega od opisanih načinov zgodil tak prelom na področju lovske izkaznice, katerega posledica ne bo preklic veljavnosti lovske izkaznice za vsako malenkost, temveč bo njen odvzem mogoč le v primeru najhujših kršitev, povezanih z divjadjo in lovstvom. Kaj bi dal, da bi bili tako daleč tudi na področju načrtovanja v lovstvu.

Goran Šuler,
predsednik Komisije LZS
za organizacijska in pravna
vprašanja

Posojanje lovskega orožja lovskim pripravnikom

V zadnjih letih je bilo v Lovcu kar nekaj prispevkov na temo lovskega orožja. Z orožjem in s strelišči se od leta 2014 ukvarja **Medresorska delovna skupina** v okviru **Ministrstva za notranje zadeve**, v kateri smo tudi predstavniki **LZS**. Vsebinsi sestankov, nastajanju sprememb posameznih določb *Zakona o orožju*, evropski orožni direktivi in podobnem smo v našem glasilu namenili že kar nekaj prostora, a ga bomo očitno še, in to z različnih zornih kotov. Predvidena sprememba *Zakona o orožju* je v juniju 2018. Ne vemo pa še, kako bo implementirana evropska orožna direktiva, o kateri smo naše bralce že obveščali in seznanjali v našem glasilu.

In kaj je namen tega prispevka? Nenadoma je »zavreščalo«, da stori prekršek nekdo, ki je mentor lovskemu pripravniku, če mu v okviru programa izobraževanja odstopi lovsko puško, da pripravnik ustrelji oziroma upleni divjad, jo kasneje očisti in podobno. Če jo je uplenil, je treba to vpisati v aplikacijo Lisjak, da se ve, kdo je kaj uplenil. In zgodilo se je. Tako je podatek o tovrstnem početju iz neke lovske družine prišel do policistov, ki so oglobili mentorja oziroma mentorje s kaznijo 500 evrov. Plačati takoj, polovička, in bo mir. Vendar vsi niso plačali, nekateri so podali zahtevo za sodno varstvo in opisali vse od krovne zakonodaje do navodil, ki urejajo področje orožja in tudi mentorstva. Eno takšno pot, ki se je uspešno in pametno končala, predstavljam v tem prispevku. Ne samo zato, da bi dobili potrditev, da je že obstoječa zakonodaja ustrezna, ampak tudi zato, da bomo vedeli, da doslej nismo delali ničesar narobe. Nekateri so tako mislili, eni so čakali, drugi so bili razočarani.

In kako je bilo? Prekrškovni

Foto: S. F. Kroppe

Ali stori prekršek nekdo, ki je mentor lovskemu pripravniku, če mu v okviru programa izobraževanja odstopi lovsko puško, da pripravnik ustrelji oziroma upleni divjad, jo kasneje očisti in podobno?

organ je z odločbo o prekršku z dne 27. junij 2017 odločil, da je lovec - mentor storil prekršek po 11. točki prvega odstavka 81. člena tako, da je kot lovec 30. junija 2016 ob 20.20 v neposredni bližini (kraj namenoma izpuščam, op. avtorja) kot posameznik posodil svoje lovsko orožje – lovsko puško neznane znamke – lovskemu pripravniku, ki pa ni imel orožnega lista za vrsto orožja, ki mu ga je posodil. Izrečena mu je bila globa v višini 500 evrov. Lovec - mentor je v zakonitem roku podal zahtevo za sodno varstvo. Kot je znano, so bili podobni primeri še v marsikateri lovski družini.

Prekrškovni organ je po izvedenem dokaznem postopku ugotovil, naj bi mentor posodil lovsko puško lovskemu pripravniku, ki pa nima orožne listine iste vrste, torej orožne listine za lovsko orožje, in mu očital storitev prekrška po 11. točki prvega odstavka 81. čle-

na *Zakona o orožju*. Očitana sankcija se nanaša na posojanje orožja, kar opredeljuje 44. člen *Zakona o orožju*. V skladu s *Pravilnikom o izvajanju zakona* je predvideno oziroma določeno, da se posamezniku ob posoji orožja izda tudi potrdilo. Pojem posojanja opredeljuje posojanje kot dejanje, pri katerem lastnik da v uporabo svojo stvar drugemu za uporabo, ki je vezana na uporabo posojenega predmeta brez prisotnosti lastnika. V očitnem primeru ne gre za posojanje orožja, ampak za prepustitev orožja za strel. Lahko sklepamo, da smejo strelske organizacije zaupati svoje orožje za streljanje na strelišču, torej ne gre za posojanje. Tudi že prej omenjeni pravilnik navaja vodenje evidenc o prepustitvi orožja v uporabo, pri čemer je mogoče razumeti, da gre za enkratno uporabo drugega orožja na strelišču ob prisotnosti lastnika.

Posojanje orožja vključuje tudi tako imenovano nošenje in prenašanje orožja, česar pa ni bilo v konkretnem primeru usposabljanja lovskega pripravnika, kateremu je bil mentor. Pripravnik je ustrelil ob mentorjevi prisotnosti, orožje pa je lovec - mentor nosil sam. Če bi šlo za posojanje, bi moral pripravnik tudi nositi orožje ali ga prenašati na javni površini. Teh elementov sploh ni bilo. V odločbi oziroma izreku je navedeno, da je lovec - mentor posodil lovsko puško neznane znamke, na drugi strani pa prekrškovni organ navaja seznam vseh njegovih lovskih pušk, ki jih poseduje, in to vse z orožnim listom. Očitajo mu prekršek, a niso niti navedli, s katerim orožjem ga je pravzaprav storil.

Mentorstvo v lovski organizaciji (kot v konkretnem primeru) lovci - mentorji izvajajo lovskim pripravnikom, ki imajo predpisan program

usposabljanja v lovski družini, v katerega je zajeto tudi ravnanje z orožjem, saj mora pripravnik v času pripravniške dobe opraviti tudi preizkus varnega ravnanja z orožjem, kar je predpisano v Zakonu o orožju. V programu usposabljanja je določen tudi odstrel divjadi, in to ne glede na to, ali pripravnik poseduje lastno orožje ali ne, saj ga usposablja mentor, torej uporablja mentorjevo orožje ob njegovi prisotnosti. V takem primeru ne gre za posojanje, saj ga ne odnese domov ali sam v lovišče.

LZS izvaja usposabljanje in izobraževanje za lovski izpit v skladu s prvo točko tretjega odstavka 21. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1, 2004, 2006 in 2008), lovske družine pa imajo konkretno nalogo usposabljanja pripravnikov za praktični izpit po 13. točki prvega odstavka 21. člena ZDLov-1 (2004, 2006, 2008). Prvi odstavek 60. člena ZDLov-1 (2004, 2006, 2008) določa, da ima pravico udeleževati se na lovu državljan oziroma državljanica Republike Slovenije ali tuji državljan oziroma tuja državljanica s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: lovec oziroma lovka), ki ima opravljen lovski izpit in veljavno lovsko izkaznico ali je zaposlen oziroma zaposlena v lovišču s posebnim namenom. Kdor nima lovskega izpita, sme loviti le v spremstvu osebe, ki ima lovski izpit in veljavno lovsko izkaznico ali je zaposlen oziroma zaposlena v lovišču s posebnim namenom. Lovski pripravnik je, kar zadeva lov, zajet v navedeni definiciji področnega zakona, iz česar izhaja, da lahko lovi tudi oseba, ki ni lovec in nima lovskega izpita. Če nima lovskega izpita, tudi ne more pridobiti orožne listine za lov. Takšni osebi se orožje pri streli »prepusti«, kot je bilo v konkretnem primeru.

Drugi odstavek 61. člena istega zakona določa, da so kandidati za lovski izpit lovski pripravniki oziroma lovske pripravnice, ki so pod vodstvom mentorja oziroma

mentorice v lovišču ali v lovišču s posebnim namenom opravili pripravniško dobo v trajanju najmanj enega leta ter obiskovali tečaj usposabljanja, za katerega so program skupaj pripravili LZS, Zavod za gozdove Slovenije in pedagoške ustanove. Lovski pripravnik oziroma lovska pripravnica ima pravico do orožne listine v skladu s predpisi o orožju. V konkretnem primeru, ki ga opisujem, je lovec - mentor opravljal prav naloge iz nave-

mentorjem, pripraviti program praktičnega dela izpita v lovišču, ki mora vsebovati vse vsebine, povezane z upravljanjem z divjadjo v lovišču, tako da pripravnik ob zaključku pripravniške dobe obvlada vsa praktična dela, ki jih terja trajnostno upravljanje z divjadjo v lovišču.

Na podlagi istega pravilnika so bila pripravljena in podpisana *Navodila za izvajanje praktičnega dela lovskega izpita*, v katerih je med dru-

rej lovce v lovski družini. Okrajno sodišče v Slovenj Gradcu je s sodbo ZSV 113/2017 z dne 6. novembra 2017 ugodilo podani zahtevi za sodno varstvo in ustavilo postopek zoper lovca - mentorja. Pri tem je povzelo vse navedene navedbe in se tako tudi opredelilo do »posojanja« orožja. **Torej mentorji in pripravniki, brez skrbi in strahu nadaljujte s plemenitim delom usposabljanja novih kadrov v lovstvu.**

Foto: F. Ekar

V programu usposabljanja lovskega pripravnika je določen tudi odstrel divjadi, in sicer ne glede na to, ali pripravnik ima lastno orožje ali ne.

denega člena, kar so mu očitali kot kršitev.

Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskega izpitu (2006) v 3. členu določa, da mora upravljavec lovišča ali lovišča s posebnim namenom pripravniku določiti mentorja. Upravljavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom mora, skupaj z

gim predvidena tudi uplenitev divjadi. Navodila imajo zakonsko podlago in so javno veljavna. In tudi v teh navodilih je nosilec mentor pripravniku, vključno z ravnanjem z orožjem, in to njegovim, saj se pripravnik z mentorjevo pomočjo usposablja za varno ravnanje z orožjem.

Prekrškovni organ je v postopku zaslišal priče, to-

V predlogu sprememb novega Zakona o orožju je tovrstna uporaba natančneje opredeljena in člen navaja besedno zvezo *mentor lovskega pripravniku*. Kljub temu opisana sodba dokazuje, da smo si tovrstna ravnanja razlagali pravilno. Pa dober pogled in uspešno delo s pripravniki.

Dr. Srečko Felix Kropce

Zlati šakal na Primorskem: rezultati popisov 2009-2016

V okviru diplomskega dela na Oddelku za gozdarstvo na Biotehniški fakulteti (Fon, 2017) smo v sodelovanju z lovskimi družinami in sežansko območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije v letu 2016 opravili popis zlatega šakala na območju Krasa in okolice. V prispisku predstavljamo zbrane rezultate in jih primerjamo z rezultati podobnih popisov v prejšnjih letih na omenjenem območju in drugod po Sloveniji ter Evropi.

Zlati šakal je vrsta, ki se v zadnjih 150 letih pospešeno širi po Evropi in se je do doslej razširila že vse do Švice na zahodu in Estonije na severu (Trouwborst in sod., 2015). Vrsta je sicer v Evropi prisotna že najmanj 7.000 let, vendar je bila večino tega obdobja omejena na obalna območja ob Jadranskem morju in drugod ob Sredozemlju in Črnem morju (Krofel in sod., 2017). Očitno je bil glavni razlog, ki je sprožil širjenje, upad in lokalna izumrtja volkov v 19. in 20. stoletju, kasneje pa so k širjenju ver-

jetno pripomogli tudi segrevanje ozračja, človeški viri hrane in spremembe v rabi prostora. V Sloveniji so se prvi šakali pojavili v zimi 1952/1953 (Mehora, 1953), teritorialne skupine pa smo s pomočjo izživanja oglašanja prvič potrdili leta 2009 na Ljubljanskem barju (Krofel, 2009).

V zadnjih letih na večjem delu Slovenije beležimo povečanje tako v razširjenosti kot gostotah teritorialnih skupin šakalov. To še posebno velja za območje Primorske, kjer smo po letu 2015 zbrali največ podatkov o opažanjih šakalov. Zato smo se odločili,

da bomo v okviru diplomskega dela (Fon, 2017) ponovili popis teritorialnih skupin šakalov na območju Krasa in okolice ter preverili, kako se je tam stanje spremenilo v zadnjih letih.

Rezultati popisa 2016

Najprej smo od lovskih družin v Primorskem lovskoupravljaljskem območju (LUO) pridobili georeferencirane podatke o neposrednih opažanjih šakalov, posnetkih iz avtomatskih kamer, zabeleženih spontanah oglašanjih šakalov, naj-

Zlati šakal je vrsta, ki se v zadnjih 150 letih pospešeno širi po Evropi.

V zadnjih letih v večjem delu Slovenije beležimo povečanje v razširjenosti in gostotah teritorialnih skupin šakalov, kar še posebno velja za območje Primorske.

14 od 20 lovskih družin Primorskega LUO, ki so se odzvale povabilu za sodelovanje pri popisu šakala 2016, je potrdilo prisotnost šakala v svojem lovišču, v šestih pa do takrat vrste še niso zaznali.

denih mrtvih šakalih in primerih škode na domačih živalih. Povabilu za sodelovanje se je odzvalo 20 lovskih družin znotraj Primorskega LUO. Med njimi jih je 14 potrdilo prisotnost šakala v njihovem lovišču, v šestih pa do takrat vrste še niso zaznali. Skupaj smo pridobili 168 podatkov o prisotnosti šakalov, in sicer: 136 neposrednih opazanj, 25 posnetkov

iz avtomatskih kamer, štiri podatke o slišnem oglašanju šakalov, dveh povozih in enem primeru škode na drobnici (slika 1).

Na podlagi pridobljenih podatkov smo določili območje, kjer smo nato na terenu preverili prisotnost in število teritorialnih skupin šakalov s pomočjo izzivanja oglašanja (t. i. akustična metoda). Tako smo določili 70 popisnih točk na ožjem območju Krasa, obalnega dela in ilirskobistriškega konca, ki je po oceni obsegalo 43.400–48.500 ha veliko območje. Za popis smo uporabili standardizirani posnetek oglašanja šakalov z Madžarske, ki ga raziskovalci uporabljajo v večjem delu Evrope, in tako zagotovili primerljivost z drugimi popisi.

Določili smo 70 popisnih točk na ožjem območju Krasa, obalnega dela in ilirskobistriškega konca, ki je po oceni obsegalo 43.400–48.500 ha veliko območje.

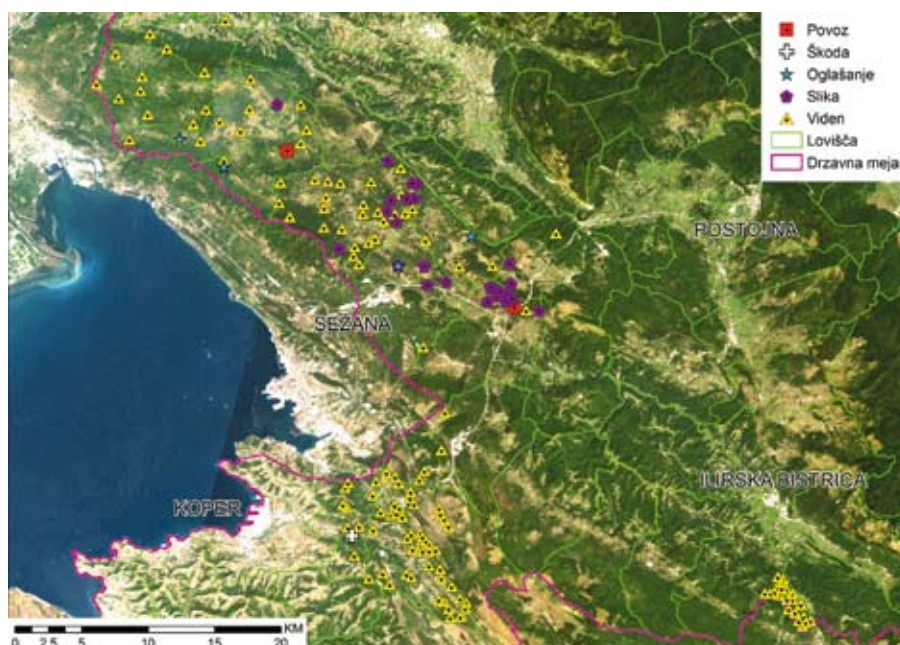
Na celotnem območju smo potrdili prisotnost trinajstih različnih teritorialnih skupin šakalov in ocenili gostoto na 2,7–3,0 teritorialnih skupin/10.000 ha. Največ odzivov smo zaznali na ožjem kraškem območju, kjer smo potrdili prisotnost enajstih teritorialnih skupin šakalov. Na območju Kozine smo zaznali dve skupini, na ilirskobistriškem območju pa odzivov teritorialnih šakalov nismo zabeležili (slika 2).

Primerjava s prejšnjimi popisi na Krasu in drugih območjih

Akustična metoda ni vedno učinkovita za zaznavo teritorialnih skupin šakalov, zato je verjetno, da na popisnem območju živi še več skupin šakalov, kot smo jih zaznali. Zato moramo rezultate obravnavati kot najmanjše potrjeno število in ne dejansko absolutno vrednost.

Rezultati imajo zato še večjo vrednost, če jih primerjamo z drugimi popisi, ki smo jih opravili na enak način na tem območju in drugih, saj dajo dokaj dobro informacijo o trendih v številčnosti teritorialnih skupin šakalov. Na območju Primorske smo v okviru prostovoljnega raziskovalnega dela Oddelka za gozdarstvo BF, društva Dinaricum in Društva študentov biologije v sodelovanju z nekaterimi lovskimi družinami opravili podoben popis tudi v letih 2009, 2013 in 2015, pri čemer smo leta 2015 popis izvedli na širšem čezmejnem območju v koordinaciji z italijanskimi kolegi. Rezultati kažejo izrazito povečanje v zabeleženi gostoti teritorialnih skupin šakalov v zadnjih osmih letih (slika 3).

To se dobro sklada s podatki, ki smo jih zbrali na drugih območjih po Sloveniji (npr. Krofel, 2009; Mladenović, 2016) in tudi s splošnimi trendi v Evropi (npr. Giannatos in sod., 2005; Krofel, 2008; Banea in sod., 2012; Šalèk in sod., 2014; Krofel in sod., 2017). Primerjava z objavljenimi podatki z omenjenih območji pokaže, da so gostote na Primorskem trenutno največje znane v Sloveniji (približno enkrat večje, kot velja za

Slika 1: Podatki o zabeleženi prisotnosti šakalov, ki so jih zbrale lovске družine v Primorskem LUO.

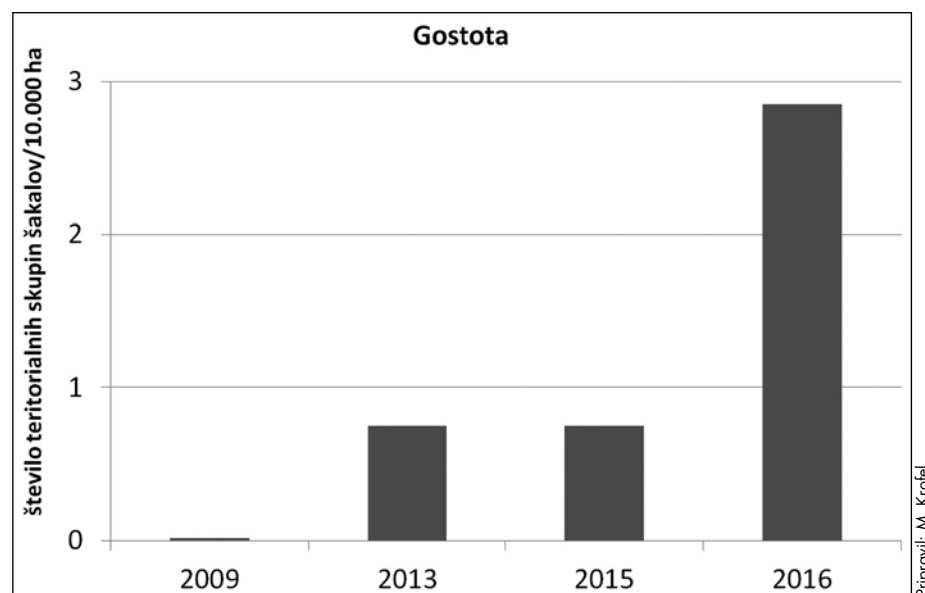

Slika 2: Območje, popisano leta 2016, in lokacije potrjenih teritorialnih skupin šakalov.

Na celotnem območju smo potrdili prisotnost trinajstih različnih teritorialnih skupin šakalov in gostoto ocenili na 2,7–3,0 teritorialnih skupin/10.000 ha. Precej verjetno je, da na popisnem območju živi še več skupin šakalov, kot smo jih zaznali.

Populacija zlatega šakala se povečuje v Sloveniji in tudi drugod v Evropi.

Slika 3: Ocenjene najmanjše gostote teritorialnih skupin šakalov na območju Krasa in okolice v letih 2009–2016

preostala območja), vendar še vedno manjše od večine popisanih območij po Evropi. V okviru naših raziskav na Hrvaškem smo na primer zabeležili gostote teritorialnih skupin šakalov, ki so bile od tri- do osemkrat večje od rezultatov zadnjega popisa na Primorskem. Ponekod v Romuniji in v Grčiji pa smo zabeležili gostote, ki so bile tudi do deset- in 17-krat večje.

To kaže na možnost, da se bodo tudi na Primorskem gostote šakalov v prihodnosti še povečevale. Na kateri vrednosti se bo večanje ustavilo, je odvisno predvsem od treh ključnih dejavnikov, ki se kažejo kot najpomembnejši za uravnavanje gostot šakalov v Evropi: dostopa do človeških virov hrane (predvsem smeti, klavniških odpadkov in druge mrhovine), gostote naravnega plena in prisotnosti stabilnih

tropov volkov (Kapota, 2014; Krofel in sod., 2017; Newsome in sod., 2017).

*Dr. Miha Krofel,
Andrej Fon, dipl. inž. gozd.,
Andrej Sila, dipl. inž. gozd.*

Literaturni viri, navedeni v besedilu, so na voljo pri avtorjih.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem lovskim družinam, ki so posredovale podatke o opažanjih (ali odsotnosti) šakalov v njihovem lovišču in njihovim članom, ki so sodelovali pri izvedbi popisov na terenu: LD Brkini, LD Bukovica, LD Dekani, LD Fajti Hrib, LD Gaberk - Divača, LD Gradišče Košana, LD Jezero - Komen, LD Kojnik - Podgorje, LD Kras - Dutovlje, LD Marežige, LD Raše - Štorje, LD Rižana, LD Senožče, LD Šmarje, LD Tabor - Sežana, LD Trstelj - Kostanjevica, LD Videž - Kozina, LD Vrhe in LD Žabnik - Obrov. Zahvaljujemo se tudi sodelavcem Oddelka za gozdarstvo Biotehniške fakultete ter članom društva Dinaricum in Društva študentov biologije, ki so sodelovali pri izvedbi popisov šakalov v letih 2009–2015.

Na privabljalnem krmišču

Poznavanje prostoživečih živali, tudi divjadi različnih vrst, ki se pojavljajo v določenih delih njihovega življenjskega okolja, njihovega števila in sestave njihovih življenjskih združb, njihove ekologije in etologije je pomembno (tudi) za upravljanje z njihovimi populacijami. Za spremljanje živali v njihovem življenjskem okolju in poznavanje njihovega populacijskega stanja je v uporabi več neposrednih in posrednih metod. V zadnjem desetletju se je tudi v Sloveniji za namene znanstvenega in strokovnega proučevanja živali in upravljanja z različnimi vrstami ter njihovimi populacijami uveljavila uporaba videokamer. Postale so namreč pomembno orodje raziskovalcev in tudi članov upravljavcev lovišč ter zaposlenih v loviščih s posebnim namenom. Z njihovo pomočjo lahko zberemo koristne podatke o divjadi tudi s spremljanjem njihove prisotnosti na krmiščih.

Na privabljalnem krmišču za divje prašiče smo eno leto spremljali prisotnost živali različnih vrst. Krmišče je v lovišču s povprečnim deležem več kot 70 % gozda in letnim odvzemom okrog 120 glav srnjadi, 10 glav jelenjadi in 15 divjih prašičev. Postavljeno je na severnem pobočju velikega gozdnega območja, njegovo širšo okolico zelo redko obiščejo ljudje. Pri snemanju smo ravnali tako, kot priporočata Avbar (2014)

oziroma Krobe (2017). Ob krmišču smo namestili tudi obvestilo z ustreznimi informacijami, imenom in priimkom ter telefonsko številko izvajalca snemanja (*slika 1*). V celotnem obdobju snemanja na fotografijah ni bilo posnetih drugih oseb. Kamero smo ustrezno prikrili, krmišče pa zalagali s koruzo, ki smo jo dodajali dvakrat na teden, praviloma ob torkih (popoldne) in sobotah (dopoldne), vsakič po tri kilograme. Neposreden dostop do

Slika 1: Ob krmišču smo postavili obvestilo z informacijami o videonadzoru, nazivom lovske družine in osebe, ki ga izvaja, ter telefonsko številko za pridobitev dodatnih informacij (kje in koliko časa se shranjujejo posnetki) iz videonadzornega sistema.

krme neciljnim vrstam smo preprečili tako, da smo potreseno koruzo pokrivali z vejami. Za spremljavo prisotnosti živali smo uporabili digitalno (lovsko) kamero z infrardečim senzorjem z nastavitvijo na en posnetek vsakih 15 sekund ob zaznanem gibanju. Razdalja med kamero in mestom krmljenja je bila 5 do 6 m. Kamera je bila aktivna 24 ur/dan, pravilnost delovanja smo preverjali vsakih nekaj dni in po potrebi zamenjali baterije in pomnilniško kartico. V primeru le enega posnetka smo za čas obiska živali (ali skupine živali) upoštevali 15 sekund. Več posnetkov v istem času smo zabeležili kot en obisk. V proučevanem območju (premer 1000 m od krmišča) nismo lovili divjadi. Prisotnost živali na krmišču smo spremljali od 27. junija 2016 do 26. junija 2017, analizirali smo podatke o prisotnosti srnjadi, navadne jelenjadi, divjih prašičev, lisic, jazbecov in kun (belic). Za obdelavo podatkov smo uporabili ustrezne statistične metode. Najpogostejše je krmišče obiskovala srnjad (90,1 % spremljanih dni), sledili so: lisica (11,2 %), kuna belica (6,8 %), navadna jelenjad (4,1 %), divji prašič (2,7 %) in jazbec z 0,8 % spremljanih dni. Živali vseh navedenih vrst so se v celotnem proučevanem obdobju na krmišču zadrževale skupno 3.211 minut (53,5 ure), kar je 0,61 % vsega spremljanega časa. Pri tem je skupni čas zadrževanja srnjadi na krmišču predstavljal 82 % časa zadrževanja živali vseh proučevanih vrst skupaj.

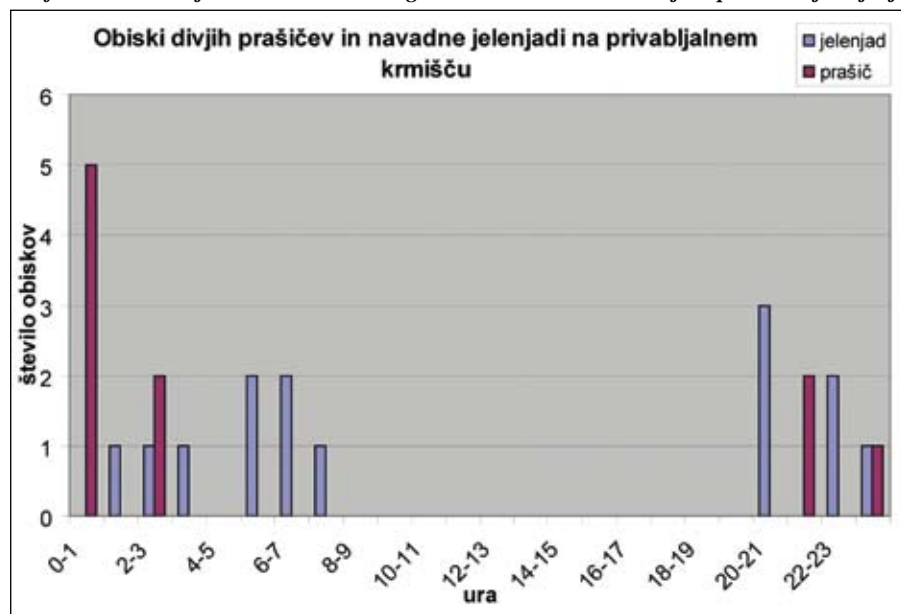
Divji prašiči so na krmišče prihajali v poznih večernih in nočnih urah

Čeprav je privabljalo krmišče namenjeno divjim prašičem, so bili zelo redki obis-

kovalci (*slika 2*). Pojavili so se desetkrat (10-krat), in to v petih različnih mesecih leta, kar je glede na 365 spremljanih dni le 2,7 % spremljanih dni. Njihov povprečni obisk je trajal (aritmetična sredina (M) + standardni odklon (SD)) 22,05+–21,21 minut z najkrajšim obiskom 0,50 in najdaljšim 52,0 minut. Nekaj daljših obiskov je bilo povezanih tudi z njihovo aktivnostjo v neposredni bližini krmišča. Po daljšem obdobju odsotnosti so v dveh obiskih prerili nekatere dele neposredne okolice krmišča in pospravili zalego malih glodavcev ter zaloge koruze v njihovih prebivališčih, ki so si jo pripravili v prejšnjih mesecih. V celotnem letu je skupni čas zadrževanja divjih prašičev na krmišču trajal 220 minut in je 0,04 % vsega spremljanega časa. Vsi obiski divjih prašičev so bili v nočnih urah med 21. in 3. uro.

Največ obiskov je bilo med polnočjo in eno uro (*grafikon 1*) (0-1) (50 %), najdaljši obiski pa so bili med 23. in 24. uro. Dolžina obiskov je bila povezana tudi s količino krme na krmišču. Obiski v dneh z manjšimi količinami krme (koruznega zrnja) ali celo brez nje so bili bistveno krajši. Divji prašiči so se v vseh primerih na krmišču pojavili ponoči (po sončnem zahodu). Le v enem primeru so obiskali krmišče 16 minut po sončnem zahodu, v vseh preostalih primerih pa so bili obiski najmanj 2,46 ure po sončnem zahodu oziroma najmanj 3,13 ure pred sončnim vzhodom. Tudi drugi avtorji navajajo, da je divji prašič predvsem nočno aktivna vrsta. Cahill, in sod. (2003) ugotavljajo, da so divji prašiči pri hranjenju najbolj aktivni med 0. in 5. uro, pri gibanju pa med 20. in 24. uro ter ob zori. V vsem

Grafikon 1: Primerjava obiskov krmišča glede na ure dneva med divjimi prašiči in jelenjadjo

Slika 2: Divji prašiči so bili redki obiskovalci, pojavljali so se predvsem v poznih večernih in nočnih urah.

letu se je v desetih obiskih na krmišču pojavilo osem različnih živali, od tega lanščakinja s štirimi mladiči (vsi skupaj so bili januarja odstreljeni na skupnem lovu) in (kasneje) posamično ena lanščakinja, en lanščak in en mlad (dveletni) merjasec (ki je bil kasneje odstreljen na drugem krmišču). Povprečno število divjih prašičev na en obisk krmišča je bilo 1,80+–1,69 živali, in sicer v razponu 1 do 5 živali. Na krmišču so bili obiski divjih prašičev izrazito nepredvidljivi. Najkrajši čas med dvema obiskoma je trajal štiri dni, najdaljši pa več kot štiri mesece. Majhno število različnih živali in nizka frekvenca obiskov divjih prašičev v spremljanem obdobju sta povezana z njihovo nizko številčnostjo v tem lovišču in tudi z zelo zmanjšano številčnostjo v celotnem lovskoupravljalnem območju (Letni lovskoupravljalni načrt za Gorenjsko LUO za leto 2017). V prejšnjih letih, ko je bila številčnost večja, so bili tudi obiski pogostejši.

Obiski jelenjadi pogostejši v poznih večernih in zgodnjih jutranjih urah, redki pa ponoči

Jelenjad se je v celotnem obdobju enega leta na krmišču pojavila petnajstkrat, in to v šestih različnih mesecih leta, na krmišču je bila zabeležena v 4,1 % vseh spremlja-

njem, so bili kratki ($4,33 \pm 3,84$ minute, $n = 9$). Tedaj se je jelenjad v času noči večinoma že nahranila na (pomlajenih) gozdnih površinah, zato verjetno ni imela večjih potreb po hrani na krmišču. V dveh takšnih jutranjih obiskih smo namreč ugotovili, da je bila po odhodu jelenjadi ob razbrskanih vejah še vedno na voljo potresena koruza. V vsem letu sta se na petnajstih obiskih na krmišču pojavljali le dve različni živali, mlada jelena (šesterak

in osmerak). Povprečno število jelenjadi na obiskih krmišča je bilo $1,47 \pm 0,52$ ($n=15$). Obiski jelenjadi so bili v povprečju sicer nekaj krajši kot obiski divjih prašičev, čeprav razlike niso statistično značilne (majhen vzorec).

Lisice so bile večinoma nočne obiskovalke, najpogostejše pozimi in poleti

Čeprav je bila na krmišču položena samo koruza, so krmišče obiskovale tudi male zveri, predvsem lisica in kuna belica (*slika 4*). Ker so se na krmišču s korožo hranili tudi mali glodavci, so lisice in kune belice prišle do občasne plena. Pogostost obiskov lisic je bila največja v januarju, nato se je do maja zmanjševala, se v juniju ter juliju ponovno povečala na raven januarja in se nato zmanjševala spet do novembra. Večjo aktivnost lisic na krmišču v zimskih mesecih povezujemo z manj razpoložljive druge naravne krme v okolju, v poletnih mesecih pa z večjo prisotnostjo (številčnostjo) (mladih) lisic. V celotnem proučevanem letu je bila prisotnost lisic na krmišču zabeležena v 41 dnevih, kar je 11,2 % spremljanih dni. Skupni čas zadrževanja lisic na krmišču v celotnem letu je znašal 76 minut in je 0,02 % vsega spremljanega časa. Skupaj je bilo zabeleženih 48 obiskov lisic; v veliki večini primerov (98 %) je bila na krmišču hkrati zabeležena le po ena lisica,

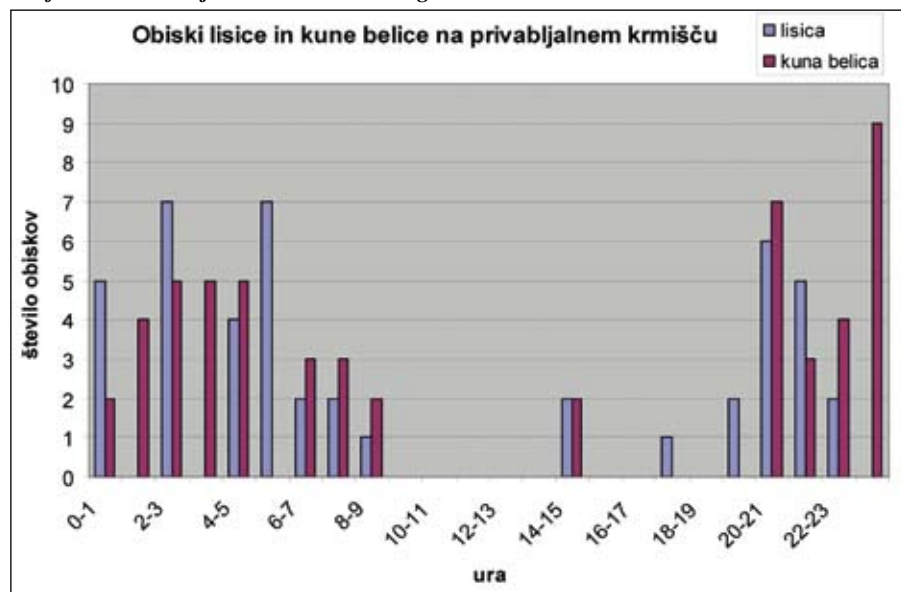
Slika 3: Nekaj obiskov navadne jelenjadi na krmišču je bilo tudi v zgodnjih jutranjih urah.

nih dni (*slika 3*). Njihov povprečni obisk je trajal $10,73 \pm 10,57$ minut z najkrajšim obiskom 0,50 in najdaljšim 35,0 minut. Skupni čas zadrževanja jelenjadi na krmišču v celotnem letu je trajal 161 minut in je 0,03 % vsega spremljanega časa. Vsi obiski jelenjadi so bili v urah med 20.06 in 7.30, večina obiskov je bila med 20. in 23. uro, nato med 6. in 7. uro, v nočnem času jih je bilo manj (*grafikon 1*). Le v treh primerih je bil obisk (9 minut, 28 minut, 2 uri 38 minut) po sončnem vzhodu, nikoli pa ni bil pred sončnim zahodom. Večina obiskov je bila po sončnem zahodu ($101,00 \pm 54,67$ minute po zahodu) ali pred sončnim vzhodom ($134,86 \pm 129,57$ minute pred vzhodom). Podobno tudi večina drugih avtorjev navaja, da aktivnostni vzorci navadne jelenjadi kažejo značilen bimodalni (dvovršni) 24-urni ritem z vrhovoma v jutranjih in večernih urah (ob sončnem vzhodu ali po njem in ob zaključku mraka) (Georgii in Schröder, 1983; Ensing in sod., 2014). Obiski jelenjadi so bili najdaljši zvečer med 20. in 21. uro ter med 22. in 23. uro ter v nočnih urah med 2. in 3. uro. Tedaj so trajali $20,33 \pm 10,23$ minute ($n = 6$). V drugih urah, še posebno v jutranjih, blizu sončnega vzhoda ali (v dveh primerih) po

Slika 4: Obiski lisic so bili najpogostejši pozimi (december, januar) in poleti (junij–avgust).

Grafikon 2: Primerjava obiskov krmišča glede na ure dneva med lisico in kuno belico

povprečno število obiskov na dan je bilo $1,17 \pm 0,43$. Povprečno zadrževanje lisic na krmišču je znašalo $1,58 \pm 2,65$ minute, večina najkrajših obiskov je trajala 0,25 minute, najdaljši pa 14,0 minut. Od 48 obiskov je bila velika večina (44 obiskov – 92 %) v času med 20. uro zvečer in 8. uro zjutraj (*grafikon 2*). Na krmišču je bilo 79 % obiskov lisic med 21. uro zvečer in 6. uro zjutraj. Če razvrstimo obiske lisic na krmišču glede na sončni vzhod in zahod, potem ugotovimo, da je bilo 41 obiskov (85 %) po sončnem zahodu in pred sončnim vzhodom in sedem (15 %) obiskov po sončnem vzhodu in pred sončnim zahodom. Podobne zakonitosti kot v številu obiskov ugotavljamo tudi v njihovem trajanju. Najdaljši obiski so bili ponoči, v prvem delu noči, med 20. in 21. uro, in v drugem delu noči, med 4. in 5. ter 7. in 8. uro zjutraj. Večina avtorjev navaja, da je lisica predstavnik živali, ki izkazujejo značilno nočno aktivnost in aktivnost v času mraka in zore z lokalnimi različicami. Servin in sod. (1991) navajajo, da so bile lisice, samice, aktivne bolj ponoči (prehodile so daljšo razdaljo kot podnevi), lisjaki pa podobno tako ponoči kot podnevi. Diaz-Ruiz in sod. (2015) navajajo, da je lisica značilna predstavnik vrst, ki izražajo veliko vedenjsko prilagodljivost (plastičnost) v vzorcih aktivnosti, ki so povezani z dostopnostjo krme (plena), aktivnostjo ljudi in sestavo habitata.

Tudi večina obiskov kun belic je bila v nočnih urah

Podoben trend obiskov po mesecih smo ugotavljali tudi pri kuni belici (*slika 5*). Daleč največ njihovih obiskov je bilo januarja, njihovo zmanjševanje pa smo zabeležili od januarja naprej in je bilo že v februarju bistveno izrazitejše kot pri lisici. V vsem letu je bilo sku-

Slika 5: Krmišče so obiskovale tudi kune belice, večinoma v poznih nočnih urah.

paj zabeleženih 54 obiskov kun belic v 25 različnih dnevih (6,8 % spremljanih dni). Skupni čas zadrževanja kun belic na krmišču v celotnem letu je bil podoben kot pri lisici (105 minut), kar je 0,02 % vsega spremljanega časa. V veliki večini primerov (93 %) je bila na krmišču hkrati zabeležena le po ena (1) kuna belica. Povprečno število obiskov na dan je bilo $1,88 \pm 1,59$; razlike z lisicami v številu obiskov na dan so značilne, pri kunah je bilo obiskov več. Samo v januarju je bilo zabeleženih 22 (41 %) obiskov, v vseh drugih mesecih skupaj pa preostalih 32 (59 %). Razlike med preostalimi meseci niso velike, obiski se gibljejo v razponu od 0 do 4, povprečje preostalih enajstih mesecev je 2,3 obiska na mesec. Povprečno trajanje prisotnosti kun belic na krmišču je znašalo $1,95 \pm 2,80$ minute, večina najkrajših obiskov je tako kot pri

lisici znašala 0,25 minute, najdaljši pa 13,0 minut. Trajanje obiskov kun belic se značilno ne razlikuje od trajanja obiskov lisic. Od 54 obiskov jih je bilo 50 (93 %) v času med 20. uro zvečer in 8. uro zjutraj. Na krmišču je bilo 69 % obiskov kun belic med 21. uro zvečer in 6. uro zjutraj (*grafikon 2*). Če razvrstimo obiske kun belic na krmišču glede na sončni vzhod in zahod, ugotovimo, da je bilo 43 obiskov (80 %) po sončnem zahodu in pred sončnim vzhodom ter enajst obiskov (20 %) po sončnem vzhodu in pred sončnim zahodom. Podobne zakonitosti kot v številu obiskov ugotavljamo tudi v njihovem trajanju. Najdaljši obiski so bili v drugem delu noči, med 2. in 3. ter 4. in 5. uro. Razlike med lisico in kuno belico v času obiskov glede na ure dneva sicer niso statistično značilne, so pa predvsem v prvi polovici noči obiski lisic nekoliko

pogostejši v zgodnejših urah (med 20. in 22. uro), obiski kun belic pa tudi v poznejših (med 22. in 24. uro). Posillico in sod. (1995) navajajo, da je 24-urna aktivnost kune belice kazala bimodalni (dvovršni) vzorec spomladi in poleti, medtem ko je bila v jeseni in pozimi unimodalna (enovršna) z največjo aktivnostjo ponoči. Jazbeci so obiskali krmišče le trikrat, od tega dvakrat julija 2016 in enkrat aprila 2017. Njegovi obiski so bili kratki (od pol do ene minute), pojavili so se med 21. in 22. uro, ter med 0. in 1. oziroma 1. in 2. uro ponoči.

Srnjad je bila najpogostejša vrsta na krmišču

V vsem letu je bila srnjad na krmišču zabeležena v 329 dneh od 365, kar je 90,1 %

Vse foto: M. Hafner

Slika 6: Srnjad se je na krmišču pojavljala ponoči in podnevi, najpogostejši obiski so bili v večernih in jutranjih urah.

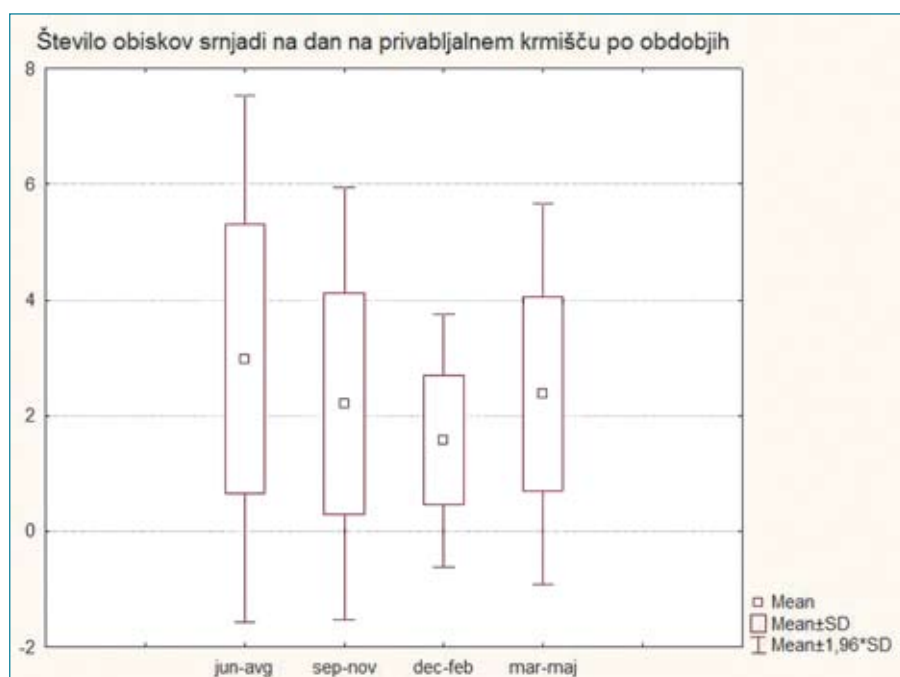
spremljanih dni (**slika 6**). Skupni čas zadrževanja srnjadi na krmišču v celotnem letu je znašal 2.647 minut (44,1 ure) in je 0,50 % vsega spremljanega časa. Povprečno število živali, ki so obiskovale krmišče, je znašalo $1,09 \pm 0,32$. V dnevih, ko je obiskala krmišče, je bilo zabeleženih povprečno $2,28 \pm 1,86$ obiskov na dan (24 ur), v razponu od enega pa do največ deset obiskov. Med posameznimi obdobji (letnimi časi) se je število obiskov na dan značilno razlikovalo, od pomladi do poletja se je večalo, nato pa se v jeseni do konca zime zmanjševalo (**slika 7**). Vzrok manjšemu številu obiskov pozimi bi bile

lahko tudi vedenjske prilagoditve, to je premik določenega števila živali na sončna pobočja, ki so bila oddaljena najmanj 800 m, kar smo zaznali iz manjšega števila različnih živali, ki so krmišče obiskovale pozimi. Vzrok manjši aktivnosti srnjadi v zimskem obdobju na krmišču so lahko tudi morfološke in fiziološke prilagoditve na zimsko obdobje (npr. zmanjšan vnos krme) (Holand in Staaland, 1992). Tudi Jeppesen (1989) ugotavlja, da je bilo število ciklov aktivnosti najmanjše pozimi. V našem primeru se je število obiskov na dan v celotnem spremljanem obdobju med samci in samicami sicer

značilno razlikovalo: pri samcih je znašalo povprečno $1,82 \pm 1,32$, pri samicah pa povprečno $1,96 \pm 1,31$. Primerjava zgoj v okviru ene sezone, ko je bilo skupno spolno razmerje obiskov najbolj izravnano, ne pokaže značilnih razlik. V poletnih mesecih je bilo tako na dan v povprečju $2,04 \pm 1,39$ obiska srnjakov in povprečno $2,09 \pm 1,25$ obiska srn.

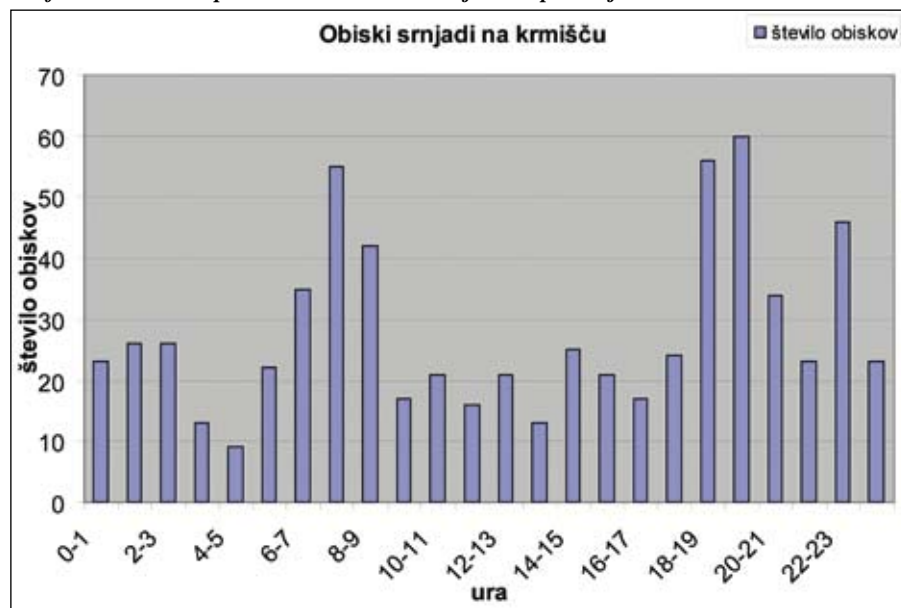
Najpogostejši obiski srnjadi - v urah blizu sončnega vzhoda in zahoda

Srnjad je privabljajno krmišče sicer obiskovala v vseh 24 urah dneva, vendar je bila njena aktivnost pri obiskovanju krmišča največja v urah, ki so bile blizu sončnega vzhoda in sončnega zahoda, to je zjutraj med 7. in 9. uro in zvečer med 19. in 21. uro, pogosto pa tudi po sončnem zahodu med 22. in 23. uro (bimodalni – dvovršni vzorec, katerega ugotavljajo tudi drugi avtorji; npr. Pagon in sod., 2013). V preostalem delu noči in sredi dneva so bili obiski redkejši (**grafikon 3**). Jeppesen (1989) ugotavlja, da je bil bimodalni vzorec še najbolj razločen pozimi, medtem ko je v juniju skoraj izginil. Isti avtor tudi ugotavlja, da je bila usklajenost aktivnosti med živalmi največja pozimi, majhna pa maja. V našem primeru nismo ugotavljali vzorcev aktivnosti med spoloma. Pagon in sod. (2013) pa ugotavljajo, da se vzorci aktivnosti med samci in samicami najbolj razlikujejo v obdobju teritorialnosti (od začetka spomladi do poznega poletja), medtem ko so v drugem delu leta (obdobje neteritorialnosti) podobni. V našem primeru je srnjad na ravni vsega leta intenzivneje obiskovala krmišče v dnevnem času (46 % časa – 57 % obiskov) v primerjavi z nočnim (54 % časa – 43 % obiskov). Pagon in sod. (2013) ugotavljajo, da je bila pozimi dnevna aktivnost večja kot nočna, nočna aktivnost pa je bila večja poleti. Obiske v nočnem času smo na ravni vsega leta primerjali tudi v dnevih s svetlejšo nočjo (dnevi med prvim in zadnjim luninim krajcem) in v dnevih temnejše noči (dnevi med zadnjim in prvim krajcem). V dnevih svetle noči je bilo 44 % obiskov ponoči (preostali so bili podnevi) in v dnevih temne noči 42 % obiskov ponoči (preostali so bili podnevi), razlike pa niso značilne. Podobno smo ugotovili tudi v primerjavi števila obiskov v tednih polne lune in tednih mlaja. Na ravni vsega leta je bil v obeh skupinah tednov delež nočnih obiskov v primerjavi z vsemi obiski zelo podoben (46 %, 47 %). V našem primeru (na ravni vsega leta) tako nismo odkrili, da bi svetlost noči vplivala na število obiskov srnjadi na krmišču.

Slika 7: Število obiskov srnjadi na krmišču v času dneva (24 ur) med letnimi obdobji

Grafikon 3: 24-urni prikaz števila obiskov srnjadi na privabljalnem krmišču

Najdaljši so večerni obiski srnjadi

Povprečni čas, ki so ga živali preživele na krmišču, je v vsem proučevanem letu znašal 3,96+ –6,02 minute (n = 669 obiskov). Med vsemi štirimi sezonami

se ni značilno razlikovalo povprečno trajanje obiskov, kot se tudi ni značilno razlikovalo med samci in samicami. Pri samcih so trajali povprečno 3,92+ –5,89 minute in pri samicah 3,97+ –6,03 minute. Obiski so bili podnevi sicer nekoliko daljši (4,19+ –6,47 minute) kot ponoči

(3,62 + –5,38 minute), vendar razlike niso bile značilne. Primerjali smo tudi trajanje nočnih obiskov v svetlih in temnih nočeh. V temnih nočeh so bili nekoliko daljši, trajali so 4,09+ –6,20 minute, v svetlih pa 3,80+ –5,80 minute; razlike niso bile značilne. V tednih polne lune smo ugotavljali nekoliko daljše obiske v trajanju 4,47+ –6,48 minute kot v tednih mlaja (4,13+ –6,60); razlike prav tako niso značilne. Ugotovili smo, da so večerni obiski značilno daljši v primerjavi z jutranjimi ali obiski v preostalih delih dneva in noči. Večerni obiski so trajali povprečno 4,66+ –7,03 minute, jutranji 2,89+ –4,66 minute, obiski v vseh preostalih urah dneva in noči pa 3,92+ –5,70 minute. Med srnjadjo je krmišče obiskovalo devet različnih živali. Poleg navedenih živalskih vrst so se na krmišču od divjadi pojavljale tudi šoje, od zavarovanih vrst, ki smo jih nekdanj uvrščali med divjad, pa še golobi grivarji in (zelo redko tudi) kanja. Njihovega pojavljanja nismo analizirali podrobneje.

Miran Hafner, spec.,
univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@gmail.com

Seznam virov je na voljo pri avtorju.

65. Zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora: Lisičja trakulja in tuberkuloza pri jelenjadi jugovzhodnega alpskega prostora

Divjad in tudi bolezni divjadi ne poznajo meja. Prav bolezen divjadi je bila leta 1952 vzrok, da so se, ne dolgo po končani drugi svetovni vojni, v času hladne vojne in železne zavesi v Celovcu sestali tedanji koroški deželni lovski mojster **Georg Thurn - Valsassina**, predsednik LZS dr. **Jože Benigar** in predstavnik štajerskega deželnega lovstva, štabni lovski mojster **Sedmak**. Pogovarjali so se o zatiranju gamsjih garij, varstvu redkih vrst divjadi in koordiniranju odstrela v avstrijsko-italijansko-slovenskem prostoru. Takrat ni nihče slutil, da bo prva meddržavna konferenca temelj delovne skupnosti in zibelka trajnega čezmejnega sodelovanja.

živalskega vrta dr. **Michaela Martysa** je tokratno zasedanje začel dr. **Walter Glawischnig**, ki je predstavil nedavne raziskave glede prisotnosti lisičje trakulje na Tirolskem. Sama raziskava je bila opravljena na enak način, kot je bila opravljena v Sloveniji v letih 2002–2005. Celo število preiskanih trupov lisic je bilo podobno. Razlikoval se je odstotek pozitivnih lisic, ki je bil na Tirolskem od 12,5 % (Lienz) do 50 % (Schwaz) oziroma povprečje je znašalo 33,4 %,

Konec oktobra 2017 je v olimpijskem mestu Innsbruck potekalo že 65. redno letno Zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (DSLZJAP–AGJSO). Gostitelj zasedanja je bila Lovska zveza Tirolske, prisotni pa smo bili zastopniki vseh članic delovne skupnosti. Glede na to, da vse članice delovne skupnosti združuje skupni geografski prostor jugovzhodnih Alp, so teme, ki jih obravnavamo na zasedanjih, aktualne za vse članice. Letošnjo naslovno temo *Lisičja trakulja in tuberkuloza (TBC) pri jelenjadi* je predlagala gostiteljica zasedanja Lovska zveza Tirolske.

Leta 1999 je bila Avstrija opredeljena kot območje brez tuberkuloze, pa vendar poročajo o občasnih primerih tuberkuloze iz rodu *Mycobacterium caprae* pri govedu in jelenjadi na Tirolskem. Poleg tega od leta 2011 na Tirolskem beležijo nenadno in veliko povečanje mehurjavosti oziroma alveolarne ehinokokoze (AE) pri

Udeleženci 65. Zasedanja Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora

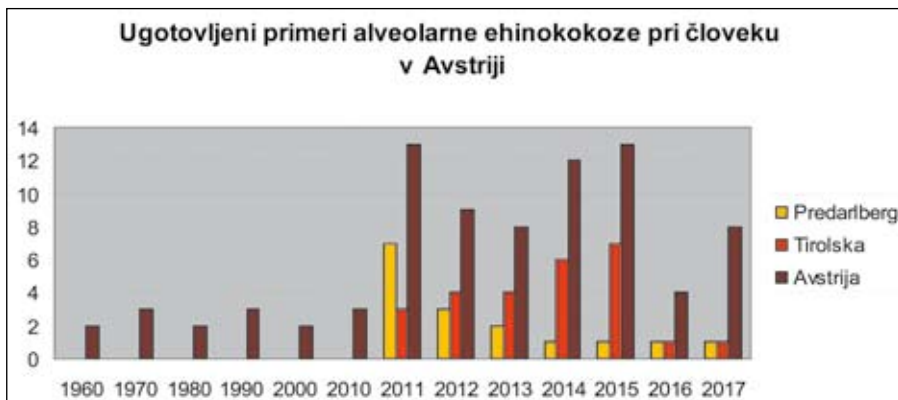
ljudeh. To bolezen povzroča lisičja trakulja in če bolezen pravočasno ne zdravimo, je za človeka običajno smrtna.

Lisičja trakulja

Po pozdravnih besedah predsednika delovne skupnosti dr. **Walterja Brunnerja**, deželnega lovskega mojstra Tirolske **Antona Larcherja** in direktorja Alpskega

medtem ko je bila v slovenski raziskavi pred dobrim desetletjem pri lisicah ugotovljena 2,6 % prisotnost lisičje trakulje. Pri tirolski raziskavi je bilo zanimivo, da sta bili pozitivni tudi dve od petih lisic z območja mesta Innsbruck, torej 40 % okuženost t. i. »urbanih« lisic. Poleg tega je bila ugotovljena nekoliko večja okuženost lisic moškega spola in tudi mlajših lisic. Do nadmorske višine 1.100 m ni bilo posebnih nihanj okuženosti, nad to višino pa se je delež okuženih lisic znatno zmanjševal. In še ena primerjava: v 90. letih prejšnjega stoletja je bila ugotovljena 15 % okuženost tirolske lisičje populacije, približno 20 let kasneje pa 33,4 %. Alveolarna ehinokokoza je bila v zadnjem času ugotovljena pri ljudeh v vseh devetih tirolskih okrajih.

O povečanju okuženosti lisičje populacije z lisičjo trakuljo poročajo tudi iz Južne Tirolske, kjer so leta 2015 zabeležili tudi en smrtni primer pri ljudeh zaradi alveolarne ehinokokoze. Ob tem iz sosednjih dežel, ki mejijo na Tirolsko, poročajo o še višji stopnji okuženosti

Iz grafa je očitno povečanje ugotovljenih primerov okužb z lisičjo trakuljo po letu 2011.

lisic z lisičjo trakuljo, npr. Švica 44,3 %, Voralrberg 45 % in južna Bavarska celo 80 %. Povečanje okužb človeka z lisičjo trakuljo ne gre povezovati samo s povečevanjem števila lisic, kar je najbrž tudi posledica organiziranega cepljenja proti steklini, pač pa so vzroki tudi druge, npr.: v priseljevanju lisic v urbana okolja, večji opremljenosti in usposobljenosti zdravstva glede ugotavljanja prisotnosti alveolarne ehoinokokoze pri ljudeh in nenazadnje ne gre zanemariti tudi možnosti okužbe prek domačih živali, npr. psov, kar pa še ni dovolj raziskano.

Posebna nevarnost okužbe človeka z alveolarno ehoinokokozo je dolga inkubacijska doba, ki lahko traja od pet pa kar do petnajst let. Če je okuženost pri človeku ugotovljena pozno, je popolna ozdravitev z odstranitvijo okuženega tkiva jeter mogoča le še izjemoma. Zato je pomembno, da ljudje, ki smo bolj izpostavljeni morebitni okužbi z lisičjo trakuljo (npr. lovci, gozdarji, nabiranci gozdnih sadežev), upoštevamo preventivne ukrepe, npr. uporabo plastičnih rokavic pri delu s poginulimi in uplenjenimi lisicami. Zaradi prašenja lisice pred izkoževanjem najprej zmočimo in pri tem uporabljamo zaščitne obrazne maske. Na rizičnih območjih roke po stiku z zemljo ali travo temeljito umijemo, odpadlo sadje in povrtnine pred zaužitjem operemo v tekoči vodi, lisic ne krmimo oz. ne privabljamo s hrano za domače živali ...

Tuberkuloza (TBC)

V uvodu je doc. dr. Deutz, ki je imel glavni referat na temo Tuberkuloza pri jelenjadi, pojasnil kronologijo te kronične bakterijske bolezni, katere prisotnost je mogoče slediti vse do mlajše kamene dobe. Tuberkuloza ogroža sesalce, ptice in kot zoonoza tudi človeka, na katerega se prenaša preko aerosola ali z uživanjem okuženega materiala. V zadnjih letih je bilo več primerov pojavljanja bolezni pri govedu in jelenjadi v južni Nemčiji, zahodni Avstriji in na južnem Tirolskem. Tudi inkubacijska doba tuberkuloze je dolga in znaša od dve leti do deset let. Bolezen se prenaša po zraku, prek vode in hrane. Okužene živali v začetni fazi ne kažejo znakov okuženosti, kasneje pa bolne živali zelo shujšajo, v odvisnosti od obolelega organa se lahko pojavi pokašljevanje, težave z dihanjem, driska, dlaka je razmršena in brez leska.

Za preprečevanje in v boju proti tuberkulozi ter na podlagi njihovih ugotovitev avstrijski raziskovalci predlagajo naslednje, za lovce pomembne ukrepe: pripravljenost na pogovor med kmeti in lovci (pašna živina : divjad) brez medsebojnega obtoževanja, poročanje in raziskavo vseh domnevnih primerov, usposabljanje lovcev

(strokovnih oseb) glede kliničnih znakov okuženosti in varno odstranjevanje trupov sumljivih ali okuženih živali, sanitarni odstrel sumljivih živali, strogo higieno oz. doslednost pri krmljenju živali brez polaganja neposredno na tla, odstranitev solnic, ki jih hkrati lahko uporabljata govedo in jelenjad, zmanjšanje populacije jelenjadi v primeru izbruha bolezni in dosledno izvajanje navodil veterinarske službe v primeru pojava bolezni.

In kako je s tuberkulozo pri divjadi pri nas?

V Sloveniji so v letih 2010–2013 potekale raziskave o okuženosti divjih živali z mikobakterijami, med njimi tudi *M. bovis* in *M. caprae*, ki povzročata tuberkulozo. Slovenska raziskava ni bila omejena le na jelenjad, pač pa so pregledali še trupe srnjadi, divjega prašiča, damjaka, volka, jazbeca, gamsa, lisice, muflona, dihurja, kozoroga, kune belice in šakala. Netuberkulozne mikobakterije, ki so potencialno patogene, so izolirali pri petih vrstah živali, prisotnost bakterije *M. bovis* pa ni bila ugotovljena, kar je bilo glede na odsotnost tuberkuloze pri slovenskem govedu tudi pričakovano, vendar to ne izključuje možnosti prisotnosti bakterije pri divjih živalih. Najpogostejše izolirana vrsta netuberkuloznih mikobakterij je bila *M. peregrinum*, verjetno zaradi svoje navzočnosti v vodnem okolju. Večina izoliranih bakterij *M. peregrinum* so pridobili iz živali, ki so prihajale s pogosto poplavljenih območij. Druga najpomembnejša netuberkulozna mikobakterija je bila *M. avium subsp. hominissuis*, ki so jo odkrili pri treh pregledanih jelenih. Okužbe z *M. aviumom* so relativno pogoste pri gojeni jelenjadi, vendar pa je za prostoživečo jelenjad malo poročil.

Večina okuženih jelenov je živela blizu meje z Avstrijo, odkoder poročajo o okuženosti z *M. avium subsp. avium* in *M. avium subsp. hominissuis* pri prostoživeči jelenjadi. Ker so *M. avium* pogosto izolirali iz bezgavk, ki na zunaj niso kazale nobenih sprememb, je njihova prisotnost lahko podcenjena. Pomen netuberkuloznih mikobakterij pri gostiteljih, kot so prostoživeče živali, ko klinični znaki niso ugotovljeni, je treba še oceniti.

V slovenski raziskavi je bilo pregledanih sorazmerno malo živali, zlasti nekaterih vrst. Dejstvo, da so bile testirane samo očitno zdrave živali in malo vzorcev na vrsto, pomeni, da raziskava ni bila dovolj prepričljiva, da bi na njeni osnovi lahko v celoti izključili okužbo divjih živali v Sloveniji zaradi goveje tuberkuloze (bTB).

Lovci se pogosto premalo zavedamo pomena bolezni pri divjadi, še posebno ko gre za zoonoze. V obeh opisanih primerih je v primeru okužbe človeka inkubacijska doba dolga in je lahko takrat, ko se klinični znaki pojavijo in so očitni, že prepozno. Zato ni odveč, če upoštevamo preventivne ukrepe, še posebno, če se zoonoza pojavlja znova ali če se okuženost povečuje tako kot v primeru TBC in lisičje trakulje, pa čeprav pri sosedih. Tako kot divjad ne pozna meja, jih tudi bolezni ne poznajo.

Janez Logar,
predsednik Komisije
za mednarodne odnose

Viri podatkov za Slovenijo:

– European Journal of Wildlife Research (Aleksandra Vergles Rataj, Andrej Bidovec, Diana Žele, Gorazd Vengušt)

– The Veterinary Journal (Mateja Pate, Urška Zajc, Darja Kušar, Diana Žele, Gorazd Vengušt, Tina Pirš, Matjaž Ocepek)

Foto: I. Knöze

Na kratko iz tujega tiska ...

Velika Britanija: Britanski prestolonaslednik princ Harry, ki je sicer peti po vrsti za britanski prestol, bo kmalu postal predsednik naravovarstvene organizacije z imenom Afriški parki. Organizacija je aktivna predvsem pri organizaciji, vodenju in sofinanciranju projektov, ki so povezani z naravnim okoljem v afriških narodnih parkih in rezervatih. Kot pričakujejo, naj bi imel princ Harry pri vodenju organizacije predvsem reprezentativne naloge. Princ Harry sicer že od leta 2016 sodeluje pri projektih varstva divjih živali v južnih predelih Afrike. Eden od takih projektov je bila ponovna naselitev oz. doselitev slonov v državo Malavi. Organizacija Afriški parki je bila ustanovljena leta 2000 na Nizozemskem in je v veliki meri prevzela upravljanje dotlej slabo vodenih naravnih parkov in rezervatov v Afriki. Tako je organizacija doslej rehabilitirala in organizirala delovanje v trinajstih afriških narodnih parkih v Beninu, Malaviju, Srednjeafriški republiki, Čadu, Ruandi, obeh Kongih ... V nekaterih primerih je popolnoma prevzela financiranje in celotno upravljanje narodnih parkov, seveda v dogovoru z vladami omenjenih držav. Cilj organizacije je, da bi do leta 2020 upravljali z dvajsetimi narodnimi parki s skupno površino 10 milijonov hektarov.

(Jagen Weltweit internet)

Zimbabve: Prepoved uvoza Z trofej uplenjenih slonov iz te države v ZDA, ki velja od leta 2014, je zelo prizadela varstvo te vrste v omenjeni državi. Vodstva narodnih parkov se od tedaj ukvarjajo z velikim pomanjkanjem sredstev, saj je prihodkov od fototurizma razmeroma malo, vsekakor premalo za učinkovito varstvo slonov pred krivolovom, še bolj pa je s tem ukrepom prizadeto lokalno prebivalstvo. V zadnjem času je zadeva postala ponovno aktualna, saj smo že lahko brali tvite na to temo. Številčnost slonov se je sicer v tej državi od leta 1900, ko naj bi v njej živel okoli 5.000 živali, povečala kar na 83.000 slonov. To ustreza skupni številčnosti vseh slonov v centralnem in zahodnem delu Afrike ter je druga najvišja na celotni celini. V zadnjih dvajsetih letih se številčnost povečuje za približno 1 %

Foto: M. Krolfel

na leto. V istem času se je število prebivalstva na deželi v tej državi povečalo za 25 %, zaradi česar se je dodatno zmanjšal življenjski prostor slonov. Od turističnega lova na slone je do prepovedi uvoza trofej v ZDA neposredno živel približno 200.000 družin na podeželju, posredno pa je imelo koristi kar 600.000 družin. Celotni prihodki od lova na slone so znašali približno 2,2 milijona dolarjev na leto. Prav tako so med letoma 2010 in 2015 sloni uničili približno 7.000 ha obdelanih površin, ki so jih sicer lokalni prebivalci obdelovali za lastno prehrano, in ubili 50 domačinov. Sam lov praktično ni vplival na številčnost populacije, saj je bilo na leto odstreljene 0,28 % populacije. Lovci so prvenstveno lovili stare samce, ki praviloma niso bili več pomembno aktivni v razmnoževalnem procesu.

(Jagen Weltweit internet)

Kitajska: Od 1. januarja je v Ljudski republiki Kitajski tudi uradno prepovedan promet s slonovino. Tako bodo zaprli 142 obratov, ki so bili sicer uradno registrirani in so se ukvarjali z razrezom slonovine, izdelavo in prodajo različnih predmetov iz tega materiala. Številni pritiski, prošnje in druge oblike prepričevanja najrazličnejših naravovarstvenih organizacij in posameznikov iz vsega sveta so tako, v sodelovanju s kitajsko vlado, končno dosegli pomembno zmago v boju proti

krivolovu na slone. Kljub temu je treba vedeti, da je glavna težava nezakonita trgovina s slonovino in drugimi deli živalskega izvora, ki izvirajo iz zavarovanih in ogroženih živalskih vrst. Še vedno so namreč države, kjer je trgovina s slonovino popolnoma zakonita. Trenutno tudi ni znano, kaj se bo zgodilo z razmeroma velikimi količinami slonovine, ki so v prej omenjenih obratih.

(Jagen Weltweit internet)

Poljska: Poljski predsednik Andrzej Duda je ob izteku starega leta napovedal nekatere dodatne ukrepe za boj proti afriški prašičji kugi. Tako je med drugim napovedal, da bodo lahko lovci za lov na divje prašiče dobili na leto do šest dni dodatnega plačnega letnega dopusta. Trenutno proučujejo tudi pravne možnosti za postavitve ograj oz. mrež na mejah, ki bi preprečile prihod okuženih divjih prašičev.

(Deutsche Jagd Zeitung internet)

Nemčija: Raziskovalci gozdarskega inštituta iz Baden-Württemberga so proučevali vpliv človekovih rekreativnih dejavnosti na divje peteline v Schwarzwald. V študiji, ki je trajala nekaj več kot tri leta, so s pomočjo telemetričnih oddajnikov spremljali dvanajst divjih petelinov. Ugotovili so, da divji petelini sicer živijo tudi na območjih z intenzivnimi turistično-rekreativnimi dejavnostmi, je pa precejšen vpliv različne in-

frastrukture (sprehajalne poti, kolesarske steze ...) na njihovo prisotnost. V poletnih mesecih so se petelini tako zadrževali vsaj 145 m stran od kolesarskih (gorsko kolesarjenje) in sprehajalnih poti, medtem ko se je pozimi razdalja povečala na 320 m. To je kar 20 % zmanjšanje življenjskega prostora v poletnem času in celo 40 % zmanjšanje v zimskem. Negativni vpliv infrastrukture je bil manjši v primerih, če je ob poteh raslo gosto grmovno in drevesno rastje. Pri tem študija ni proučevala negativnega vpliva rekreativcev, ki zapustijo označene oz. urejene poti in se gibljejo po brezpotju, kar so raziskovalci sicer ocenili kot posebno obremenjujoče za to živalsko vrsto. Eden od rezultatov študije je bil tudi predlog, da bi turistično infrastrukturo zbrali na manjših območjih in določili večje mirne cone za divjad in druge prostoživeče živali.

(Wild und Hund internet)

Francija: Tragična nesreča pri lovu je nastala med pogonom v bližini kraja Compiègne, 100 km severno od Pariza. Jelen, ki je med pogonom bežal nazaj med gonjači, se je zaletel v 62-letnega neoboroženega gonjača in ga pri tem tako nesrečno zadel z rogovjem, da je le-ta še pred prihodom reševalcev umrl na kraju nesreče.

(Wild und Hund internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Ze ko sem prvič obiskal lovskega prijatelja Marka, se je moj pogled ujel v mogočne kozorogove roglje. Iz lipovine izrezljane velike planike na podložni deščici so celotno podobo še poglobljale – naj se ve, kje je lepotec živel in kod so ga vodile v skale zapisane nevidne stezice! Tudi danes, leta kasneje, se v izbi pri Marku vedno usedem za mizo tako, da se mi oči pasejo na rogljih. In znova in znova poslušam pripoved tega dramatičnega lovskega doživetja. Marko zna zgodbo povedati tako, da se zdi, kot bi hodil z njim po gorskih brezpotjih ...

Takrat niti slutil nisem, da mi bodo podoba rogljev na steni, zgodba o tem lovu in niz naključij leta kasneje vlivali moč za premagovanje naporov in vseh preprek v želji in hotenju doživeti podoben lov. »Saj boš tudi ti kmalu prišel na vrsto za lov nanj,« me je večkrat bodril Marko, ko sem še mnogokrat vedno znova prešteval grbice in štel zrela leta starega kozoroga. Nisem verjel in hkrati iskreno upal, da bom nekoč ...

Sivina meglic je že tedne ovijala gore in rahel vetrič nikakor ni mogel odgrniti njihovih tančic. Lovski čas je bežal h koncu in prsk kozorogov se je v nedostopnih strminah skalnih vrhov približeval vrhuncu. Zraven tropov so mlajši kozli stegovali vratove in šobili ustnice, uživajoč vonjave gonečih se samic. Ostareli kozorogi pa so pod težo mogočnih rogljev sklonjenih glav blodili naokrog in iskali ... A vse to je bilo prikrito človeškim očem. In snega ni hotelo biti, da bi jih pregnal malo nižje.

Kljub rahlemu pršenju in megli sem zložil vso potrebno opremo v nahrbtnik in se namenil na lov. Napoved za prihodnje dni je bila obetavna in slutil sem, da bo treba pohiteti. V vpisni knjigi sem razbral, da sta dva lovca že dan pred menoj odšla tja, kamor sem želel tudi sam. 'Ne, domov pa ne grem,' sem sklenil. 'Poskusim drugod.'

In sem se vpisal v sosednji revir.

Nahrbtnik me je vlekel k tlom, sivina se je zgostila in pršenje okrepilo. Razmočena pot je bila zelo spolzka in skrbelo me je, kaj me čaka naslednje dni, ko bom lazil po gorskih brezpotjih. Podtaknjen ogenj v skopo obiskani lovski koči je žalostno lizal na drobno nacepljena drva, ki sem jih izbrskal v kotu drvarnice. Kljub rahlo zakajenemu prostoru je prijetna toplota sčasoma napolnila notranjost in tudi v duši sem

začutil radost pričakovanih doživetij prihodnjih dni.

Sredi noči me je prebudil piš vetra in pogled na plano ni vzbujal dobrega upanja. Gosta megla in dež sta me potisnila še globlje pod odeje. Proti jutru, ko je mraz močneje lezel skozi lesene špranje, sem vstal in v peč naložil še nekaj polen. Veter ni pojenjal, vendar me je luč zvezd z jasnega neba predramila in čas do jutra so v meni polnili nešteti spomini na prehojene poti. Tiha vztrajnost in užiti trenutki lepote gora so mi dajali moč. Številna srečanja s kozorogi so v dolini slišano Markovo zgodbo še poglobili. Oživel je tudi spomin na pogovore z lovci: »Le išči zlatega, ga bodo prej zaščitili, kot ga ti prineseš v dolino!« Niso verjeli, da mislim prekletu resno, ko vedno odgovarjam

pridem tudi do možnosti za strel. Med ruševjem sem iskal primerno polico za prečenje. Želel sem najti prehod čez skalni greben Zgorivca. Polica se je zoževala, prepad je grozil in pod snegom primrznjen dež na poleženih travah je bil postavljena past. Kozorogi so uhajali očem, želja je bila neizmerna, pa vendar ... 'Ne, tako poceni pa že ne prodam kože hudiču,' sem razmišljal in kradoma lezel nazaj. Srečno sem se izvlekel in se namenil v drugo smer. 'Naslednjič, še bo priložnost!' sem se tolažil.

Zazrl sem se v belo odete živordeče plodove, bogato obložene jerebice, ki so nase privabili jato brinjevk. Zadovoljno so ščebetale, iz kljunov pobegli padajoči plodovi pa so barvali sneg kot kapljice krvi. Obrisi sončnih

Kozorog

VLADIMIR HROVATIČ

enako: »Želim si starega kozoroga, leta mora imeti, brigajo me točke ...«

Čaj na štedilniku je zavrel in ob zajtrku sem se počasi pripravljaj na lov. Stari običaj v lovskih kočah нареkuje, da moraš za naslednji obisk koč pripraviti 'baklo' – primerna drva. Namenjenega v drvarnico me je presenetila nekajcentimetrska belina sveže zapadlega snega. Drobnogosto sneženje je čaralo zimsko pravljico. Neverjetna sprememba vremena v nekaj urah mi v gorah ni bila tuja. Bila je prava popestritev minulih meglenih tednov.

Droben suh sneg je silil za ovratnik, vidljivost je bila slaba, stopinja nezanesljiva, a kljub vsemu se je začel čudovit zimski dan. Z vrha sem počasi pregledoval Dolič, dolino pod sabo, kjer sem v takih razmerah pričakoval divjad. Na nasprotnih, previsno izpostavljenih planjavah, z borno travo obraslih polic Pihavca so me presenetili štirje kozorogi. Spuščali so se. Meglena slika zasneženega daljnogleda je takoj pokazala slutnjo na zadnjega. Temna silhueta debelih, močno grbičastih rogljev in upočasnjena hoja, vse to je potrjevalo njegovo starost. Vedel sem, da bo treba pohiteti, da se jim približam in ga zanesljivo ocenim. Morda

žarkov so skozi pojenjajoče snežinke razsvetlili dan v spekter nepozabnih trenutkov.

Tudi naslednji dnevi v gorski idili, čeprav kozorogov nisem srečal, so blagodejno polnili mojo dušo. Na osojni strani so posamezne zaplate snega ledenole in razmočena tla so vedno globlje zmrzovala, vendar je bil korak v dolino čvrst. Pa tudi prepadi niso več tako hladno vabili ...

Nepopisna lepota se je prikazovala v idili noči kot odsev svetlobe žarometov med počasno vožnjo proti zatrepu doline Bavšice. Mežikanja tisočernih lučk biserov v ivju ni moč ujeti ne v sliko in še težje v besedo. Neizmerno lepi dnevi so vabili ... Zamujeni čas sem želel delno nadomestiti tudi z nočnim vzponom do lovske koč Bala.

Prijetna toplota, urejenost in domačnost so me pozdravile, ko sem odpahnil duri. Ogenj in čaj sta bila hitro nared. Teden in več so se tod izmenjevali lovci, oprezali za gamsi in kozorogi, tako se peč še ohladiti ni utegnila. V dolino pa so prinesli bore malo, saj je bila zaradi toplotne inverzije divjad visoko po vrhovih. V omaro sem zložil hrano, odložil nekaj opreme, naložil peč do vrha in se ob zapiranju vrat za-

zrl v višave gora. Od jutranjega sonca ožarjeni vrhovi so bili na doseg roke, pa vendar tako daleč. Noge so kar same zavile po slabo uhojeni stezici, ki se po nekaj deset metrih obrne strmo navkreber. Bližajoča se starost in ure hoje so zlezle v noge. Strmina je težila dušo in odločnost, prilesti na gorske planjave, je bila premagana le s trmo. Čeprav je bil za hojo porabljeni čas občutno daljši od načrtovanega, sem se zadovoljen namestil za velik kamen. Po gorskih livadah in planjavah so se pasli gamsi. Posamezno, v skupinah in tudi dva večja tropa skupaj.

Ostro kamenje ni nudilo udobnega sedenja in želel sem se presesti. Ne prevelik kamen sem hotel obrniti, da bi bil ploščati del na vrhu. Pod njim je zarožljala kovina. Neprijeten občutek me je spomnil, da sem sredi ostankov prve svetovne vojne. Pričel sem razmikati kamenje. Zvok se je ponovil. Previdno sem segel v globino in presenečeno izvlekel oster, dobro ohranjen podolgovat predmet. Trije veliki črni križi so bili vtisnjeni v žlebasto rezilo in so dokazovali, da gre za oficirski nož. 'Je služil za rezanje trdega vojaškega kruha ali je morda zaznamovan s prelito krvjo?' je šinilo skozme. Hladna kovina in ohranjena ostrina sta me zmrazili. Nehote sem se plaho ozrl naokrog in iskal skrite oči, ki me, polne mržnje, srepo opazujejo ... Pogled se je ujel v skrbno zloženo kamenje. Ostre linije mulatjer še vedno spominjajo na grozote nesmielnega trpljenja. Temnih lukenj kavern

in ob stene skalnih previsov pripetih zidov tudi čas po sto in več letih ni izbrisal. 'Mi bo najdeni nož prinašal srečo? Ali morda pogubo, kot mnogim nedolžnim vojakom?'

Pod gručcem melišč, morda tudi tu pod mano, so ostanki mnogih, zasutih za vedno. Neuslišane so bile molitve in pričakovanja njihovih svojcev. Še leta so zaman pričakovali njihovo vrnitev ...

Moje misli se počasi povrnejo na lov. Pogled tipaje išče kozoroge. Daleč na nasprotnem grebenu sem jih le opazil. Na treh ločenih predelih nedostopne, zelo strme stene Oltarjev so se koze s kozlički pasle ali ležale na skalnih polica. Bilo jih je precej, tudi trije dokaj močni kozli in nekaj mlajših je bilo zraven. Zaradi razdrapanega sveta in nepreglednih žlebov zagotovo nisem videl vseh. Sonce, ki je lezlo proti zahodu, jih je sčasoma pregnalo, da so se iz sten počasi pasli ven, na travnato Planjo visoko nad mano. 'Nič, noč me bo lovila. Zalezal jih bom. Morda je za skalami še kakšen staruh,' sem se odločil.

Bolj lezel sem, kot hodil strmo navkreber in pod navpičnimi stenami Briceljka, kjer sem pred leti že blodil, sem iskal prehod. Navzven viseča polica se je nad žlebom nenadoma nadaljevala v gamsjo stečino. Kozorogi so bili le streljaj za robom trdo zmrzlega gladkega ledenega žleba. Skok v žleb bi bil v poletnem času rešitev, ne pa sedaj! Kot pajek, viseč v steni, sem se

krčevito oprijemal skal in stal na razpotju. Kapljice potu so polzele po obrazu, ko sem se spraševal: 'Sem mar res prilezel do lastnega konca? So morda to vrata onega sveta, v katerega doslej nisem verjel?' Dolga vrv in dereze v nahrbtniku mi tu ne bi veliko pomagale. Predaleč sem rinil, predaleč. Potne srage in rdeči madeži s spraskane kože na prstih so mazali belino skal ...

Predramilo me je brbotanje skoraj povrete vode. Juha, čaj in zajetna večerja so občutek utrujenosti delno pregnali. 'Jutri se jih lotim iz druge smeri, z vrha!' sem sklenil. Upal sem le, da sneg ne bo preveč leden. Potem sem zaspal ...

Na robu previsa sem se zdrznil, le-deni veter, ki je privršal iz prepadov, me je pritisnil ob skale. Ožina police je dušila vsak moj poskus, da bi s hrbta snel puško. Bolj in bolj sem bil blizu robu. Kot v posmeh je z bližnje stečine skoraj navpične stene name zrl kozorog in se pripravljaj, da se požene proti meni. Dolgi in debeli roglji so bili ogromni! Le z veliko težavo sem puško uspel sneti preko glave. Kozorog se je prestopil dva koraka in se nagnil naprej, proti meni. Mrzlično sem potisnil puško predse. V daljnogledu ujet otožen kozorogov pogled je šinil vame tako silno, da sem otrpnil. Nehote sem se zavedel, kdo je v tem prostoru vsiljivec. Pravico odločanja preživetja ima le narava. 'Ali morda tudi jaz?' sem

se vpraševal. Samo rahel premik je bil dovolj, da me je črna globina hipoma potegnila vase ... Kovina je zarožljala po kamenju in zvok mi je bil znan ... Najdeni nož! Res nosi prekletstvo s sabo! Prelivanje krvi, lov ... Krilil sem z rokami in se skušal ujeti ...

Predirljiv skovik sove me je vrgel pokonci. Oh sanje, sanje! Prepoten od more sem vstal in sedel na klop pred kočo. Spokojna noč, migetanje nešteti zvezd in luna, ki je lezla za gore. Odgovora na večna vprašanja ni bilo ...

‘Pa vendar, te lovske strasti mi ne more vzeti nihče. In tudi drugim dati je ne morem! Položena mi je bila v zibel ...’

To je bilo spoznanje, ko sem lezel nazaj pod odejo.

Po dolinah so meglice čarale okrasje iz ivja. Zaradi ostrega severnika visoko pod vrhovi sem si čez ušesa potegnil kapo, navlekel rokavice in privzdignil ovratnik. Še v temi sem med skalami iskal zavetja, ko pa je pričelo od jutranje zarje rdeti obzorje, sem lezel naprej. Navkljub sanjam sem spočit in urejen misli koval načrt, kako čim varneje čez vrh. Mraz je grizel konice spraskanih prstov in ob svitu sem se povzpel še višje, kjer je bil enkrat razgled daleč čez vrhove. Slab streljaj nad mano so me iz nočnega sna prebudili navzdol motrili kozorog in dve kozi. Previsna stena in globina pod njo jim je dajala občutek lažne varnosti. A kozorog je bil kljub moči še premlad. Sistematično sem pregledoval okolico. Poznal sem priljubljena mesta njihovega zadrževanja. Zakaj ravno tam, pa je znano le njim.

Na skrajnem koncu lovišča sta se v skalnih stenah pod Škrbino borila dva kozoroga. V navpičnost grebena je bilo položenih nekaj s travo obraslih ravníc. Ne velikih, pa vendar dovolj, da sta se kozoroga na njih postavljala na zadnje noge, udarjala skupaj z rogovi in skušala tudi bočno drug drugega potisniti v prepad ali prisiliti k umiku. Izkušenejši temnejši starejši kozel se je vedno postavljal na gornjo stran, mlajši, za spoznanje trofejno in telesno močnejši, pa je na skrajnih robovih lovil ravnotežje, se na kolenih vedno zmogel ubraniti in vračati v boj.

‘Ali kreniti na zalaz takoj ali ga odložiti na naslednji dan?’ sem bil v dvomih. Strah, da bi bil včeraj načrtovani lov čez vrh Briceljka v trdem in poldenelem snegu precej drzen in tvegan podvig, pa tudi vprašljiv, kako uplenjeno divjad sploh spraviti v dolino, mi je pomagal pri odločitvi.

In že sem počez prečil melišča, travnate planjave, ostre škrbine od ledu zajedenih skal in spešil na vso moč, ne meneč se za številne gamse. Na višjih točkah sem preverjal boreča se kozoroga in skušal najti prehode med skalovjem, da bi se izognil temnim globinam številnih brezen. Na razpotju, kjer je bilo treba zaviti proti vrhovom Loške stene, sem opazil, da je mlajši kozorog izgubil boj, se pričel spuščati na skopo obraščeno melišče, v stran, v smeri Pelcev, starejši pa mu je počasi sledil. Tudi sam sem krenil navzdol v Razor, skalno globel, po stezici, ki pa ne nudi dobrega razgleda. Končno sem le prisopihal na rob globoke doline pod sabo in presenečen ugotovil, da kozorogov ni nikjer. ‘Mar sta zavila nazaj in šla nad mano v smer mojega prihoda?’ sem se spraševal. Po uri opazovanja sem visoko pod vrhovi Škrbine uzrl le trop kozarije. Odločil sem se, da se jim bom skušal približati in najti primerno razgledno mesto za čakanje. ‘V prsku kozorogi prehajajo od tropa do tropa, morda pride stari kozorog nazaj,’ sem razmišljal. ‘Sicer pa bom zaradi odprtega sveta moral jutri zjutraj čakati že pred svitom visoko zgoraj,’ sem snoval lov za naslednji dan.

Sestopil sem s poti in navkreber začel gristi strmine poleženih trav. Zatopljen v misli in kljub spoznanju, da sem storil občutno napako, saj bi bil moral hoditi po gornjih policah ter imeti kozoroge venomer na očeh, sem bil vesel, pravzaprav srečen. Videl sem ju, tu sta; in tisti zadnji, s sklonjeno glavo, mogočnih rogljev in trdnega koraka ima leta. Res leta. Od starosti otopljeni vrhovi rogljev, spodaj brez grbin, sivina vratu in glave ... Vse to se mi je shranjevalo v spomin, ki bo ostal ...

Obstal pa je tudi kozorog. Z višav je kraljevsko motril v dolino. ‘So sanje ali privid?’ me je streslo, ko sem ga, presenečen, uzrl visoko pod vrhom Plešivca. ‘Namenjen proti kozam, se bo verjetno spustil navzdol skozi sedlo in jaz moram pohiteti prečno navzgor, če se mu želim približati,’ me je prešinilo. V tekmi s časom sem sopesal navkreber, ocenjeval razdaljo, iskal primerna mesta, kakšno privzdignjeno skalo ali vzpetinico v pobočju, do katere se bo treba povzpeli. Kozorog pa se je skrival za greben in znova prikazoval na obzorju. Prepoten, brez moči, s skrajnimi naporimi sem premagal zadnje metre do izbranega mesta. Našel sem zasilen naslon za puško, prav takrat, ko se je kozorog spustil v sedlo. V vsej svoji veličini je stal na ločnici modrine neba in od sonca ožarjenih vrhov gora. Nisem in nisem mogel umiriti tresočih se rok,

razbijajočega se srca in razburkanega dihanja. Kozorog je kar stal, gledal navzdol v vsej svoji lepoti in mogočnosti, potem pa lagodno krenil naprej in izginjal, kot bi večerno sonce tonilo za gore.

Nemo je obležala puška na robu sploščene skale in trudno sem na roke položil sklonjeno glavo v prepotreben počitek. Zaprtih oči so se v meni svetle slike dogodkov zgrinjale v mozaik nepozabnih doživetij. Iz sna pa so se prebujali spomini v dolini slišane zgodbe; in podoba izrezljanih planik okrog mogočnih rogljev, visečih na steni, je ponovno oživila v meni. ‘Le peščici srečnežev v vsej državi je dano in omogočeno doživljati ta edinstveni lov!’ je lezlo v globino moje duše. Lezel pa je tudi mraz v premočena oblačila in lede ni piš me je počasi dramil.

Pogledal sem navzgor. Redke bilke osamelih trav so drgetale v vetru, ki je že davno raztrosil tudi žamet odcvetelih planik. Razmetano sivo skalovje Brežičev se je lovilo v odsev plavajočih koprenastih oblačkov čez nebo. Žarki sonca so osvetlili tudi senčni del sedla in vračajočega se kozoroga! Zrastel je iz skal, se elegantno obrnil in se vzpenjal v hladno skalovje skoraj navpične gore. Izostrena konica v strelnem daljnogledu mu je hipoma umirjeno sedla na hrbet in čakala morebitno zanesljivo priložnost. Pod vrhom je postal, iskal primeren prehod, se na pol obrnil in poslednjič zazrl v daljave.

Klecnile so noge, zamegljena obzorja vrhov so tonila in zgrbljeno telo je težka glava potegnila v črno globino.

Tresoča roka je božala osivelo kozorogovo glavo. Iz mojih priprtih orošenih oči so se razpršene kapljice spreminjale v svetlikajoče kristalčke neizmerne radosti. Belina snega, ožarjeni vrhovi gora in spokojnost samotne so vpijali sproščujočo notranjo napetost. Čas je obstal, zabrisane sledi tisočerihih stopinj so bledele. Zavedanje je prihajalo počasi, počasi – kot iz vratu polzeče drobcene kapljice krvi, ki so zmrzovale na kuštravi dlaki.

Iz oddaljene doline pa so na pomoč hiteli lovski tovariši: Milan, že pred njim Vojko in kot prvi seveda Marko. Ob kozorogu se je brez besed spustil na kolena, pridržal mogočne roglje in s prsti tipajoč lezel čez številne grbine, preštevajoč mnoga leta ... Stisk rok ..., objem ...

»Lovski blagor! Krasen je, močan in star ...«

Rezultati javnega natečaja (2017) za literarna besedila z lovsko tematiko

Na Javni natečaj za literarna besedila z lovsko tematiko v letu 2017 (objavljen v: *Lovcu*, 4/2017) je prispelo deset besedil.

Žirija (Franc Černigoj, Bojan Avbar in Edvard Krašna) je v predpisanem roku prispela besedila ocenila (upoštevali smo povprečje skupnega števila zbranih točk) in jih razvrstila ...

1. nagrada: psevdomim *Capricornus*: Kozorog – 28 točk

Avtor: **Vladimir Hrovatič** iz Podčetrka

V tej zgodbi je dosti lovskega znanja o lovu v visokogorju, kar potrjuje, da avtor skoraj zagotovo piše iz lastnih izkušenj in spoznanj. Zgodba je obenem polna pravega lova – lova kot vrednote.

Pisec skozi pisanje izpričuje smisel za opazovanje narave: živo opisane vremenske spremembe v visokogorju, kontrasti barv in iskanje skritih pomenov v njih (rdeče jagode jerebika v belem snegu so kot kaplje krvi ...), hkrati pa v svoje pisanje zna vnesti razmišljanja, ki se mu porodijo ob lovu (med skalami najden oficirski nož iz prve svetovne vojne in asociacije, povezane z njim).

Skratka – prava lovška zgodba, napisana zelo doživeto, vpeta v elementarno visokogorsko naravo. Tega občutja ne zmotijo niti skoraj razvlečeno pisanje, predvsem v prvem delu, pravopisne nerodnosti, že izrabljene splošne in neliterarne besede ter besedne zveze (prečudovita idila, nepopisna lepota, neizmerno lepi dnevi, enkratni razgled, ujeta slika večnega spomina; v izogib temnih globlin, nična realna možnost ujetja oprimka, sistematično pregledovanje, dilema ...), saj bralec čuti, da je doživljanje iskreno.

2. nagrada: psevdomim *Disk*: Ob jezeru Tana – 27 točk

Avtor: **Jože Leban** z Mosta na Soči

Dva svetova – abesinsko višavje in slovenske (tolminske) gore; lov na leve in lov na gamse: na videz nezdružljivo združuje prav lov. In čas – fašistični italijanski imperializem, ki tako eno kot drugo območje vključuje v svoj »večni« imperij, ki ga kot nekaj normalnega razumejo čisto navadni in običajni ljudje, ki so poslani na prisvojena ozemlja (osrednja oseba »capitano« Francesco Chiaffarelli).

Priložene originalne fotografije dogajanja in zgodbo naredijo še bolj zgodovinsko verodostojno.

In še – pisanje je večje, predvsem tolminski lovci so orisani polnokrvno.

3. nagrada: psevdomim *Lepi*: Včasih sem bil mlad – 25 točk

Avtor: **Mitja Hribar** iz Kranja

V tej zgodbi lahko preberemo opis in doživetje skupnega lova v enem od primorskih lovišč – kakor ga doživlja lovski gost iz notranjosti Slovenije. Pripoved je živa, napisana v sočnem, ljudsko obarvanem jeziku, s pridihom zdravega humorja – avtor se duhovito ponorčuje tudi iz samega sebe (v poznavanju jelenjadi se označi kot »z neznanjem dobro podkovan lovec«). Tako se pred bralcem skozi pripovedovanje oblikuje podoba zgovorno domiselnega iskričnega lovskega pripovedovalca.

Vendar je sporočilo globlje. Avtor na svoj način pove svoje mnenje, ki je mnenje mnogih lovecev, o streljanju košut – zaradi izpolnitve lovskega načrta: »Včasih sem bil mlad in neumen. Pa lep. Zdaj sem samo še lep – in košute ne bom streljal ...«

Na kratko bi besedilo lahko označili kot – čisti (skupni) lov z močnim sporočilom.

Icak: Miha, France in Jože – 23 točk

Marjan Toš, Lenart

Pero piscu teče gladko, pripoved je tekoča, tudi prešerno humorna. Dobro so označeni ostareli lovski očanci, ki se spominjajo nekdanjih skupnih lovov, »ki so z jago začeli v nedeljo zjutraj in končali v ponedeljek ob svitu.« Ošvrkne današnji čas, ki ne dopušča več takega doživljanja in dojemanja življenja kot tedanji, ki »je znal biti krut in neizprosni, a obenem prijazni in darežljivi do vseh enako. Mnogo bolj, kot je današnji, ki je edina zveličavna vrednota denar.« Morebiti le malo preveč izobilja besed, predvsem v uvodu ...

Dragoceno je vpletanje zgodovinskih dejstev (nasprotja in spopadi med nemškutarji v severovzhodnem delu Slovenije in zavednimi Slovenci; nasilno izseljevanje Slovencev že na začetku vojne; pritiski na kmete in drugače misleče po vojni ...).

Osrednja zgodba (lov s tovarišem Miho s CK-ja, ki pride na lov k miličniku Dolenju; le-ta je bil poslan službovat na Štajersko in ga pisec oriše tako, da pred bralcem zaživi kot iz mesa in krvi), je opisana živo in humorno. Tudi zadnja zgodba o nagačeni lisici, ki jo nastavijo starejšemu lovcu, je duhovita, četudi že malo »štrli« mimo osrednjega dogajanja.

Sokol: Pripoved o Sokolu – 22 točk

Čedomir Vučič, Logatec

Lahkotno in večje pisanje, v živem jeziku, sproščujoče, s pravo mero vsega. Inteligentno humorno.

Kraji dogajanja in tudi nekatere osebe so imenovane s pravimi imeni. Nekatere so prepoznavne, v kinološko-lovskih vrstah tudi širše znane, kar nas je člane ocenjevalne komisije na začetku zmotilo. A ker avtor zaradi tega članom komisije ni prepoznaven, in tudi ker iz pisanja veje svežina, smo besedilo vrednotili z enakimi merili kot preostala. Verjamemo tudi, da to ni zadnje, kar je ta avtor napisal.

Lova kot takega v zgodbi pravzaprav ni – je pa lovski pes kokeršpanjel, z imenom Sokol, ki zaradi drugačne vzgoje in okolja ni več lovski. A kaže, da mu to kar ustreza, psičku namreč.

Sokol na koncu pogine v prometni nesreči in avtor preprosto zapiše bistvo zgodbe: »To ni bila povest o prvaku na kinoloških prireditvah. Je pripoved o ljubkem psu, ki je lepšal trenutke nam in ljudem okoli nas ...«

Lovec: Najboljši prijatelji – 22 točk

Slavko Prezelj, Preddvor

Zgodba od začetka pritegne, v nadaljevanju pa se bralec ne more znebiti občutka, da je napisana z določenim namenom, po preizkušenem in morebiti izrabljenem receptu ...

Osnovna zgodba: mlada vdova s še nedoraslim sinom; mož – lovec, ki pred smrtjo zaprosi prijatelja, tudi lovca, naj poskrbi za ženo in otroka; otrok ima lovca rad in vse je napeljana k predvidljivemu in srečnemu koncu. Malo sicer moti, da se vse dogaja komaj mesec po smrti moža mlade vdove. V to zgodbo so vpletene še druge, vpete v vzporedno zgodbo z lovom na jelena, ki ga lovcu, osrednji osebi, seveda odstopi umrli. Jelena in ženo ...

V vzporedni zgodbi z lovom je nekaj dobrih prizorov: ritual z lovskim klobukom, kot potrditev odločitve za lov; štetje odpadlih kostanjv ponoči na preži ... V zgodbo je vpletenih tudi nekaj dobrih primer: strmina je podobna tisti na cerkvenem zvoniku; ko se lovec po zdrsu v strmini ustavi, čaka, da »se za njim pripelje še njegova duša ...«

Avtor v pisanje vplete tudi narečje, v tistem delu, ko pripoveduje o nekdanjem načinu spravljavanja lesa s strmim, kar pa je skoraj moteče, saj skuša pripoved o nekdanjih kmečkih opravilih zapisati v čistem narečju. Dovolj bi bilo, če bi bilo pripovedovanje le narečno obarvano.

In od kod tak naslov? Najboljši prijatelji so pač lovci, ki nesebično pomagajo mladi vdovi ...

Tomo Rajhenštanski: Divja jaga – 21 točk

Tomaž Cigler, Senovo

Ta zgodba se bere kot spretno zastavljena humoreska s prepletanjem resničnosti in sanj. V sanjah pa je – kot vemo – vse mogoče. A v prenesenem pomenu le-te lahko odsevajo resničnost.

Okvirna zgodba je skupni lov nekje na Pohorju. Malo moti, ker se dogaja v času zorenja gozdnih jagod, v zgodnjem poletju, tedaj, ko skupnih lovov ni, kar morebiti kaže, da avtor ni iz lovskih vrst. Vložna zgodba pa je zgodba pohorske kmetice Neže, za moške poželenja vredne ženske, same, a močne (»ni hodila ne k maši ne na partijske sestanke ...«), preizkušene od življenja in neodgovornega moža.

Janez se na skupnem lovu, med enim in drugim pogonom, s polno steklenico umakne h gozdnemu tolmunu, kamor se hodi kopat tudi Neža. V raztresenosti zaužije volčje češnje namesto gozdnih jagod, ki v kombinaciji z alkoholom povzročijo halucinacije: v tolmunu vidi Nežo, ki se gola kopa; njeni lasje so dolgi in razpuščeni, po goli koži pa ji polzijo srebrni vodni biseri ... Zagleda Janeza in ga spremeni v divjega merjasca, ki ga preganjajo lastni psi in na koncu »divje jage« ustrelijo lovski tovariši ...

Berljiva lahkotna zgodba, sproščujoča in s poanto – saj se »Janez od takrat flaše redko prime.« Pa tudi Nežo pusti na miru ...

Smučar: Zlati Zatrnik – 20,5 točke

Mladen Koritnik, Kočevska Reka

V tej zgodbi je lovski doživljaj (lovec iz prijateljske lovske družine opisuje lov na muflona) sicer napeto opisan, a brez globlje vsebine. Dogodki so le nanizani, tako kot so se zgodili. Iz takega okvira stopi pisec le, ko vzporeja smučarske medalje (lov se dogaja na opuščnem poključnem smučišču Zatrnik) z medaljo za trofejo uplenjenega muflona.

Genialec: Lovski genialci – 19 točk

Čedomir Vučič, Logatec

Ostro satirično besedilo, ki v sebi nosi morebiti že malo maščevalnosti, kar pa ni dobro. Klasična nasprotja v eni od slovenskih lovskih družin. Škoda, da je satirična ost tako ozko in morebiti prepoznavno usmerjena – saj je besedilo (satirična humoreska) napisano zelo dobro.

Toni: O zajcu – 18 točk

Tomaž Cigler, Senovo

Zgodba je sicer dobro in poučno napisana, a to ni literarno besedilo. Ker je kratka in sporočilno vpeta v sodoben način kmetovanja in urejanja kmetijskih površin, ki so bile včasih z živimi mejami zatočišče divjih zajcev, je primerna za objavo v Lovskem oprtniku.

Za ilustracijo: »Stare mame Ane že dolgo ni več. Prišli so sodobni časi in novi principi kmetovanja. Več metrov široke in visoke žive meje so pomenile izgubo hektarskih donosov. Težki stroji so zravnali, motorne žage pa požgale vse, kar ne sodi v moderne kmetijske sheme. Zdaj parcele razmejuje električni pastir, poti za ljudi in skrivnih stezic za zajce pa ni nikoder več ...«

Za žirijo:
Franc Černigoj

Foto: I. Knaze

Ko se vas dotakne narava

Z zimo je v Zlatorogovo galerijo na sedežu LZS prišla nova razstava. V četrtek, 14. decembra 2017, je predsednik LZS mag. **Lado Bradač** odprl razstavo *Dotik narave* rezbarja **Otona Naglosta**, ki se z rezbarstvom ukvarja že od otroških let, ko je v osnovni šoli pod mentorstvom učitelja likovnega pouka **Aleša Mavra** izrezbaril dela, ki so bogatila razstave širom Slovenije.

In še vedno izpod njegovih rok, rez za rezom, iz ure v uro, dan za dnem, nastajajo v les upodobljene stvaritve z različnimi motivi. »*To je moj način izražanja in komuniciranja s samim seboj in bližnjimi, tistimi, ki moje delo spremljajo ali opazijo,*« je pred odprtjem pojasnil Naglost.

Rezbarjenje je odzemanje materiala – lesa. Pri tem načinu ustvarjanja popravki niso mogoči. In pri razstavljenih Naglostovih delih niso niti potrebni. Izrezbarjeni so v lipov les, ki ga rezbarji, kot

pravi Naglost, cenijo. Lipov les je »hvaležen«, ker se ne upira ostrini dleta s trdoto ali letnicami. Je mehak in lahek, brez letnic ter svetle, bele barve.

V relief upodobljeni motivi na razstavi so iz resničnega sveta, ki jih je avtor, sicer tudi izvrsten fotograf, videl in fotografiral. »*Fotografski posnetek lahko nastane po dolgi in naporni hoji, čakanju, mrazu, vročini, a v trenutku. Pri rezbarjenju pa je drugače. Doma na stolu počasi in premišljeno delam z dleto v*

roki več dni, tednov,« je razložil Naglost. »*Med rezbarjenjem ponovno podoživljam trenutke, ki sem jih preživel zunaj v naravi s fotoaparatom v rokah in roso na nogah. Med odzemanjem koščkov lesa mislim, kaj odrezati od podlage in kaj pustiti, da bo nastala podoba, ki jo želim ustvariti. To delo me notranje pomirja, bogati z novimi idejami in smelostjo za nadaljnje načrte,*« je Naglost ob snovanju razstave pojasnil združitev opazovanja živega sveta v naravi, fotografiranja in rezbarje-

Foto: G. Bolčina

Mag. **Lado Bradač** (v sredini) je odprl razstavo *Dotik narave* rezbarja **Otona Naglosta** (na fotografiji v sivi jopici), ki se z rezbarstvom ukvarja že od otroških let.

Foto: J. Žagar

Razstava *Dotik narave* na ogled postavlja nekaj novejših reliefov, v les upodobljenih utrinkov iz živalskega in rastlinskega sveta.

nja. Pričujoča razstava na ogled postavlja nekaj novejših reliefov, v les upodobljenih utrinkov iz živalskega in rastlinskega sveta. »Tako iskanje in upodabljanje živalskega in rastlinskega sveta me prevzema. To je nekaj prvin-

skega. Je klic, ki se mu ne morem upirati,« je še pojasnil.

Razstavljeni reliefi so globoki in prehajajo v skulpture. Videti je, kot bi se želeli odlepiti od ozadja, da bi tako poudarili svojo resničnost, živost. Na tak način

je avtor želel poudariti motiv in značilnosti upodobljene živali ali rastline. Nekatere upodobitve so tudi hudomušne.

Na odprtju razstave so za dobro razpoloženje poskrbeli **Notranjski**

rogisti s svojimi rogovi. Razstava *Dotik narave* bo v Zlatorogovi galeriji na sedežu LZS, Župančičeva 9, Ljubljana, na ogled do konca februarja 2018 vsak delavnik med 9. in 13. uro.

Janina Žagar

Tradicionalno prednovoletno srečanje LZS in RZS

V torek, 19. decembra 2017, sta Lovska zveza Slovenije (LZS) in Ribiška zveza Slovenije

na sedežu LZS organizirali skupno tradicionalno predpraznično srečanje. Ob prigrizku in v prijetni družbi smo se ozrli v leto 2017 in z najboljšimi željami pogledali v taktar še prihajajoče leto 2018.

Janina Žagar

Foto: J. Žagar

Srečanje je bilo priložnost, da sta po dolgem času poklepetala tudi nekdanji odgovorni urednik glasila Lovec Boris Leskovic (levo) in nekdanji predsednik LZS Jože Strle (v sredini), ki je krovni lovski organizaciji predsedoval v letih 1997–1999.

Foto: J. Žagar

Na fotografiji (od leve): predsednik LZS mag. Lado Bradač, predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca in predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl

Strelnski praznik v Zasavju

Komisija za lovsko strelstvo ZLD Zasavje se je ob podpori članov UO ZLD Zasavje odločila na Martinovo soboto organizirati strelnski praznik – *Strelnski dan ZLD Zasavje*. Ideja je tlela že dlje časa, udeleženi pa smo jo šele to jesen. Tako smo organizirali praktično izobraževanje svojih članov, za kar je poskrbel kvalificiran puškar. Udeleženci so podrobno spoznali optične naprave na risanicah in njihovo praktično uporabo. Tekmovanje na tarče na različnih oddaljenostih je potekalo čez dan, obenem pa je proizvajalec kratkocevnega orožja, podjetje AREX, prikazalo različne modele in streljanje na tarče.

Prvih 25 posameznikov je prejelo praktične nagrade. Da pa ne bi bili nagrajeni le najboljši, ki praviloma zmagojujejo na strelskih tekmovanjih, je organizator poskrbel tudi za naključno izžrebanih šest bogatih nagrad, in sicer: pištolo REX zero 9 x 19, dvogled Bushnell, paket 250 trap

nabojev, odstrel srnjaka lanščaka z mesom, naslon za pristrel pušk in futrolo za puško. Nagrade so prispevali: AREX, d.o.o., Občina Zagorje ob Savi, Trgovina Lovec Davorin Marinč, Puškarstvo Edo Bučar, EVJ Elektroprom, d.o.o., Puškarstvo Špendal, Zalvar, d.o.o., Elektro stik, d.o.o., Gostišče Vidrgar Žibert, Tref, d.o.o., Wissmann Maribor, d.o.o., Krajevna skupnost Šentlambert,

LD Šentlambert, Optius, d.o.o., in Individual David Knez, s.p.

Na Martinovo soboto se je na strelišču LD Šentlambert zbralo 40 članov naše zveze. Prisotne je poleg predsednika ZLD Zasavje **Tomaža Trotovška** pozdravil in nagovoril **Matjaž Švagan**, župan Občine Zagorje in državni svetnik. Povedal je, da razume težave lovcev in, če je le mogoče, pomaga po svojih najboljših močeh, in

Foto: T. Beci

Najbolje uvrščene ekipe: 1. LD Šentlambert, 2. LD Šmartno pri Litiji in 3. LD Trbovlje

Foto: T. Beci

Najbolje uvrščeni posamezniki (od leve): drugouvrščeni Jože Cestnik, prvouvrščeni Zdravko Molka in tretjevrščeni Tomaž Pavčnik

sicer lokalno pa tudi širše. Kot častni gost je s številko 1 začel tekmovanje in se, čeprav nima strelskih izkušenj, dobro izkazal. Tekmovanje je potekalo na treh razdaljah, na: 33 m, 66 m in 122 m. V prvem krogu tekmovanja so se pomerile ekipe, v drugem pa posamezniki. Dovoljene so bile risanice kalibrov od vključno 22. hornet navzgor. Strelci so streljali z mize z naslonom. Prve tri ekipe so prejele pokale, najboljša pa

Foto: T. Beci

Josip Garmuš iz LD Dobovec v rokah drži pištolo REX, ki mu jo je namenil žreb.

še prehodni pokal. Posamezniki so prejeli medalje. Strelci **LD Šentlambert** so z 81 točkami zasedli prvo mesto ekipno in tako prevzeli prehodni pokal, drugouvrščeni so bili strelci **LD Šmartno pri Litiji** (75 točk), tretje mesto pa so dosegli strelci **LD Trbovlje** (69 točk). Vsaka ekipa je lahko dosegla skupaj 90 točk. Pri posameznikih se je najbolje izkazal **Zdravko Molka** (LD Šentlambert), ki je dosegel 57 točk, drugo mesto je zasedel **Jože Cestnik** (LD Trbovlje) s 54 točkami in tretje **Tomaž Pavčnik** (LD Hrastnik) s 53. Vsak posameznik je lahko dosegel največ 60 točk.

Izmed prijavljenih in prisotnih so za glavno nagrado, pištolo REX, izžrebali **Josipa Garmuša** iz LD Dobovec. Izžrebani Josip je bil nad darilom zelo navdušen in presenečen, saj je to prva nagrada, ki jo je v življenju prejel na takšen način. Prireditve se je v zadovoljstvo udeležencev in prireditelja končala s prijetnim druženjem ob jedeh z žara in dobri kapljici. V imenu Komisije za lovsko strelstvo ZLD Zasavje se zahvaljujem vsem darovalcem in vsem, ki so pripomogli k uspešni izvedbi strelskega dne.

Tone Beci,
tajnik ZLD Zasavje

Hubertova maša v LD Jurklošter

Kot že večkrat sem se tudi lani razveselil vabila na Hubertovo mašo v **LD Jurklošter**, ki je bila v nedeljo, 18. 6. 2017, v cerkvi sv. Trojice v revirju Tajna nad Jurkloštom, in sicer že trinajsti zapored. Kraj Jurklošter je dobil ime po znanem kartuzijanskem samostanu in svobodnem kmetu **Juriju**, na čigar zemljišču so kartuzijani po begu iz Francije v 12. stoletju zgradili samostan. Dostop do kraja je mogoč iz Laškega, Rimskih Toplic, Planine in Zasavja. Lovišče lovske družine obsega 4.800 hektarov in ga v glavnem sestavljajo trije večji revirji: Voluš, Tajna in Razkotelca, ki segajo do višine malo pod tisoč metrov in s svojimi »grabni« nudijo odlične razmere za veliko divjad, kot so divji prašič, jelen, gams in srnjak. Na Jurklošter me vežejo lepi spomini na otroška leta, kamor sem zahajal na počitnice k očetu, ki je tam služboval od leta 1949 do 1959 kot upravitelj gozdne uprave. Bil je med ustanovnimi člani lovske družine, deset let pa tudi njen starešina. Tam sem doživel prve stike z lovom. Mnogo pozneje, ko sem postal lovec, sem navezal stike s člani, ki sem jih poznal in skoraj vsako leto se udeležim kakšnega lova.

Veseli me, da sem pred trinajstim leti pomagal pri organizaciji prve Hubertove maše. Žal že pokojni lovski tovariš in dober prijatelj **Dani Doberšek** me je prosil za pomoč pri naročilu izdelave kovanega sv. Huberta. Organizacija je stekla, sv. Hubert je bil narejen v roku za primerno ceno. Zdaj je nameščen v kapelici ob vznožju sv. Trojice. Hubertovih maš se udeležujem skupaj z ženo,

ki ji je všeč ambient. Sam kraj nudi čudovit razgled, novost pa so lično izdelane klopi, ki predstavljajo energijske točke za pridobivanje pozitivne energije. Prireditve je omogočila Občina Laško ob pomoči **Krajevne skupnosti Jurklošter**, članov **PGD Jurklošter** in članov **Kulturnega društva Prežihov Voranc**. V lepo okrašeni cerkvi je mašo daroval župnik **Iztok Hanžič**, ki je tudi sam lovec in dobro pozna zgodovino in poslanstvo sv. Huberta, zaščitnika lovcev.

Foto: F. Klajne

Nastopila je otroška folklorna skupina POŠ Jurklošter, ki deluje pod vodstvom Darje Horjak. Predstavili so se z venčkom pesmi in plesov o pastirjih v spremljavi harmonikarja Jurija Hrastnika.

Po končani maši je na prireditvenem prostoru spregovoril predsednik LD Jurklošter **Miroslav Lavrič - Miki**. Poudaril je pomen tovrstnih druženj, sodelovanje lovske družine z lastniki zemljišč, lokalno skupnostjo, spoštovanje do narave, od katere smo vsi odvisni in je edina, ki nam napolni baterije za premagovanje vsakodnevnih naporov. Omenil je dejavnosti lovcev glede trajnostnega ohranjanja narave. To naj počno tisti, ki so za to usposobljeni, živijo z

naravo, in ne politika. Naše delo naj bo vzor in vodilo našim zanamcem, je še zaključil. Nato je sledil bogat kulturni program, ki ga je spretno povezala **Andreja Lavrič**. Nastopila je otroška folklorna skupina **POŠ Jurklošter**, ki deluje pod vodstvom **Darje Horjak**, predstavili pa so se z venčkom pesmi in plesov o pastirjih v spremljavi harmonikarja **Jurija Hrastnika**. Prireditve so popestrile članice **Likovnega društva Laško** z risanjem na lesene deske, ki so jih pozneje

lila predsednik lovske družine in lovka **Urška Knez**, ki je zaslužna za izvedbo kulturnega programa. Zahvale so prejeli župnik **Iztok Hanžič** in vsi nastopajoči, sledila pa je še zahvala donatorjem: Občini Laško, Šolskemu centru Šentjur, Pekarni Kruhek, Čebelarstvu in lektarstvu Šolar in CTradeu. Ob koncu smo vsi skupaj zapeli znano lovsko pesem *Gozdarjeva povest*. Ker je bil že čas kosila in je v nosnicah prijetno šcemelo zaradi tradicionalno dobrega lovskega golaža, smo se hitro postavili v vrsto. Člani lovske družine, ki so delali pri šanku, so pod vodstvom **Marjana Deželaka**, gospodarja lovske koče in odgovornega za kulinariko, vsem udeležencem postregli s hrano in mrzlo pijačo. Dan je bil nadvse lep in vroč in paziti je bilo treba, da pri pijači ni šlo čez mero. Posebej moram omeniti odlično raznovrstno domače pecivo. Ob slovesu so me domači lovci povabili na jesenske love. Posloville smo se, nato pa sem se z ženo in lovskim prijateljem **Tonetom Hrenom**, ki nama je delal družbo, odpravili proti domu. Za kratek čas smo se ustavili v Trobnem Dolu pri lovskem prijatelju **Vinku Križniku** na njegovi, pred mnogimi leti obnovljeni stari kmetiji. Skupaj z družino že dolgo izdeluje mesne in suhomesnate specialitete. Preizkusili smo zame najboljšo kombinacijo dobrot – savinjski želodec, prekajeno slanino, domač kruh in »japček«. Po ogledu čudovitega zelenjavnega vrta, obore za jelene in novih primerkov iz njegove zbirke starin smo si z njegovo družino izmenjali novice iz Laškega, ker sva z ženo po rodu Laščana. Polni lepih vtisov smo se odpravili domov.

Franci Klajne
LD Zreče

Tradicionalna Hubertova maša dveh LD

Na območju LD Gaj nad Mariborom in LD Kamnica sta župniji Kamnica in Sveti križ nad Mariborom, ki imata kar tri cerkve (cerkev sv. Martina v Kamnici, cerkev sv. Križa na Gaju nad Mariborom in podružnico cerkev sv. Urbana na Urbanu). Lovski družini že tradicionalno izmenično organizirata Hubertovo mašo.

Mašo, o kateri bom pisal v tem prispevku, je župnik **Jože Povh** vodil v središču lovišča LD Gaj, v cerkvi svetega Križa na Gaju nad Mariborom. V slabem vremenu

Foto: D. Vesenjajk

Udeleženci Hubertove maše z župnikom Jožetom Povhom in Rogisti LZ Maribor

se nas je zbralo precej lovcev in domačinov. Mašo so popestrili **Rogisti Lovske zveze Maribor** in domači pevci. Cerkev je v ta namen posebno praznično okrasil lovec **Peter Gartner** in vključil tudi rogovje jelena, ki ga je uplenil **Maks Hlebič**.

Po maši smo imeli še skupno zakusko z druženjem. Vsi smo se strinjali, da je treba tradicijo Hubertovih maš nadaljevati. Kljub slabemu vremenu smo ob življenjskih naukih Hubertove maše, različnih zvokih rogistov, petju domačih pevcev v cerkvenem amfiteatru, enkratni pogostitvi in v dobri družbi preživeli lepo nedeljsko dopoldne.

Darjan Vesenjajk

60 let »nove« LD Jezersko

V soboto, 29. oktobra 2017, smo se spominjali »vrnitve« lovišča LD Jezersko leta 1957. Čestitkam ob jubileju se je pridružil župan Občine Jezersko **Jurij Rebolj**, ki je poudaril pomen in pomembnost uspešnega delovanja LD Jezersko. Izpostavil je tudi željo po nadaljnjem sodelovanju in skupnem razvoju, da bi poleg temeljnega poslanstva in delovanja LD v javnem in naravovarstvenem interesu začeli tudi s vključevanjem v razvojne projekte in vizijo lokalne skupnosti. Župan se je starešini LD Jezersko **Francu Ekarju** zahvalil, ker se je odločil za ponovno kandidaturo, in mu obenem čestital za soglasno izvolitev. Župan je ob tej priložnosti Ekarju čestital tudi ob njegovem 75. rojstnem dnevu. V LD Jezersko smo 60-letnico »nove« LD in deset let lovskega doma praznovali s predstavitvijo, kako naj se v gorskem lovišču varno gibljemo, hodimo in učinkovito ukrepamo v primeru neizgode. Za predstavitev je poskrbel član LD Jezersko **Davo Karničar**, lovski čuvaj in gorski reševalec.

Po drugi svetovni vojni je 8. junija 1946 z 18 kandidati za članstvo potekal prvi občni zbor in sledila je ustanovitev LD Jezersko, ki so ji dodelili 3.839 ha zemljišča. V letu 1949 je LD Jezersko z državno odločbo nepričakovano izgubilo lovišče. LD Jezersko je glavna dejavnost usahnila, a so njeni člani še naprej prijateljevali in glavne aktivnosti usmerili v cilj, kako doseči vrnitev odvzetega zemljišča. Glavni in najprizadenejši je bil starešina **Jože Skuber** s posestva Makekovo; vodil in koordiniral je LD ter si ves čas

Foto: arhiv LD Jezersko

Lovci nove LD Jezersko na prireditvi ob 60-letnici svoje lovске družine

zavzeto prizadeval, da bi LD vrnili odvzeto lovišče. To mu je v letu 1957 (17. avgusta) tudi uspelo, ko so LD Jezersko dodelili lovišče v enaki izmeri, kot ji je bilo odvzeto. Tisti dan je bil sklican občni zbor, ki je potrdil nova, državno predpisana pravila delovanja in tudi člane – lovce na novo oblikovane LD. S 1. septembrom 1957 je po državnih gozdarsko-kmetijskih odločbah 21 članov na »novo« ustanovljene ali – kot je zapisal in povedal Jože Skuber –, »obnovljene LD Jezersko, ki ni bila nikdar niti formalno ali kako drugače razpuščena ali ukinjena«, že lahko lovilo.

»Nova« LD Jezersko se je z vso vnmemo in izjemno voljo sistematično ter strokovno lotila lovsko-

gospodarskih del. LD je vseskozi skrbela za sistematično lovsko usposabljanje in izobraževanje za lovске čuvaje, mentorje, strelske sodnike, preglednike uplenjene divjadi, lovске kinologe in informatike, izvajala pa je tudi delo z mladimi, praktikum in izpite za uporabo in delo z motorno žago ... Tudi lovskim šegam in tradicionalnim navadam ter običajem je LD namenjala veliko pozornosti: na samem začetku slovenske osamosvojitve je LD s farnim župnikom pripravila v kapeli sv. Huberta prvo javno lovsko sv. mašo v samostojni Sloveniji. Tudi skupni lov je bil na »vernih duš dan«, najdlje pa se je ohranil t. i. »zadnji pogon« v letu na štefanovo. Skoraj bi smeli

trditi, da je imela LD svoj pevski lovski zbor z odličnim tradicionalnim lovskim koroško-jezerskim izborom slovenskih pesmi pevcev **bratov Smrtnik**, kajti vsi so bili aktivni člani – lovci LD Jezersko. Jezerski lovci so postavili tudi macesnov gamsov bivač na Ledinah pod navpičnimi severnimi ostenji in macesni, kjer so prisluškovali ruševcem, ko so brezskrbno peli in plesali svoj svatbeni ples.

V 70. letih je LD Jezersko v znameniti geološko bogati Komatevri na Staniču zgradila lovsko kočjo, še posebej za lov na jelena v času jelenovega ruka. Koča Stanič je praktično v centru lovišča in tako primerna tudi za lov na srnjad, gamsa in celo medveda, ki rad zaide na omenjeno

območje. Ne glede na to, da je bila LD Jezersko vsestransko aktivna, učinkovita in vplivna, žal ni imela svojega lovskega doma. V začetku je LD domovala na Makekovem, pri starešini LD, nato pa je v času, ko so posodobili Hotel Kazino, dobila v najem prostor, ki so ga lovci uredili kot izjemno slikovito »lovsko sobo« odprtega značaja, v katerem je LD imela mesto za hrambo arhiva, dokumentacije in prostor za sestankovanje. V 90. letih se je z zaprtjem hotela morala iz tamkajšnjih prostorov izseliti tudi LD, nakar je dobila svoj prostor v prostorih kmetijske zadruge Sloga.

Vseskozi pa je bila tiha želja

članstva LD in lokalne skupnosti, da bi kot edina LD v Sloveniji, ki je še brez lastnega »lovskega stanovskega doma«, dobila svoj dom tudi LD Jezersko. Gradnja je potekala vod vodstvom arhitekta **Marka Šenka**, člana LD Jezersko, ki je pri projektiranju dosledno upošteval za Jezersko značilno tradicionalno gradnjo, kar mu je uspelo že pri bivaku na Ledinah in lovski koči Stanič. Lovski dom so dokončali v letu 2007. Člani LD so z brezplačnim delom, iskanjem donatorjev in tudi z lastnimi nepovratnimi denarnimi sredstvi ponovno dokazali svojo pripadnost LD in lovstvu.

LD Jezersko je v samostojni

Sloveniji iskala nove izzive in programe, ki bi pomagali, da bi bilo lovstvo bolj priljubljeno in prepoznavno. Tako je v letu 1993 nastalo in bilo uresničeno vseslovensko lovsko tekmovanje v veleslalomu na zanimivem naravnem spomeniku, Skutinem ledeniku. LD je z Občino Jezersko, ZLD Gorenjske in LZS tekmo izpeljala v času do jubilejnega 60. leta »nove« LD že 23-krat. Za LD je izjemno pomemben tudi izid dveh kronik o lovstvu in lovu na Jezerskem: prva je izšla ob 30-letnici delovanja LD, druga, popolnejša in obsežnejša, pa v letu 1999, to je po 53 letih, odkar je LD Jezersko nastala prvič.

Na prireditvi ob jubileju »nove« LD Jezersko sta z igranjem Avsenikovih melodij s harmoniko in trobento poskrbela **Tobij in Marko Smrtnik**, sinova **Damjana Smrtnika**, nekdanjega člana LD Jezersko, ki se je smrtno ponesrečil pri lovu na gamsa. Za sklepni družabni del je poskrbel »novi« starešina LD Franc Ekar, ki se je ob svojem 75. rojstnem dnevu zahvalil za zaupanje in izkazano podporo lovcem LD Jezersko, ki so ga prepričali v vnovično kandidaturo in ga soglasno ponovno izvolili za starešino LD Jezersko.

*Pripravil in povzel
France Ekar*

Kobariški lovci praznovali 70 let

LD Kobarid je bila ustanovljena leta 1947. Pred tem je Kobarid od leta 1918 do kapitulacije leta 1943 spadal pod Italijo, še prej pa je bil pod Avstro-Ogrsko. Od novembra 1943 do maja 1945 je bil pod Nemci in od leta 1945 do 1947 je spadal pod začasno angleško-ameriško vojaško upravo. Šele po tem letu so na Kobariškem nastale realne možnosti za ustanovitev lovske družine. Ker se žal ni ohranil zapisnik o ustanovitvi, se za rojstni dan LD Kobarid upošteva uradna priključitev cone A k Jugoslaviji. Ob nastanku družine je bilo vanjo vpisanih osem članov: **Anton Koren, Albert Gorenjšček, Franc Volarič, Franc Stres, Ivan Podreka, Janko Prinčič** in **Durli** iz Benečije.

LD Kobarid deluje na 11.853 ha površine in obsega celotno območje Občine Kobarid. V družino je včlanjenih 70 lovcev. Po površini spada med večje lovske družine v Sloveniji. Lovišče leži v predalpskem svetu, kjer se srečujeta ravniški svet z gorami in sredozemsko podnebje z alpskim. Zato je v lovišču izjemno pestra in bogata pestrost živalskega in rastlinskega sveta. Na to območje južni veter prinaša obilo padavin, kar se odraža v pogostih nevihtah z nalivi. Pogosta je tudi megla. Največ padavin je v zahodnem delu (okrog Musca), kjer pade od 3.500 do 4.000 mm povprečne letne vrednosti padavin. Srednja julijska temperatura znaša 19,7 stopinje Celzija, srednja januarska pa 1,2 stopinje Celzija, vendar se temperature – tako kot povsod – zvišujejo iz leta v leto.

S pravilnim upravljanjem je

Foto: S. Jelinčič

Lovci LD Kobarid ob 70-letnici svoje lovske družine

kobariškim lovcom uspelo ohraniti velikega petelina, ruševca, gozdnega jereba in kotorno. Na območju (Kobariškega) Stola živijo tudi belka, planinski zajec, orel, kragulj, kanja in skobec. V lovišču je veliko lisic in kun belic. Prebivalci polj so tudi jazbec, dihur, mala in velika podlasica ter divja mačka. Tudi vidra se pojavlja v lovišču. Izredna dragocenost lovišča je kosci, ki velja za zelo ogroženo ptico. Dandanes v lovišču najdemo malo in veliko divjad: od mlakarice in zajca do gamsa, srnjadi, divjega prašiča in jelena. Občasno se pojavlja tudi medved. Gams je bil včasih redek, s pravnimi in načrtnimi omejevalnim odstrelom pa so v LD dosegli, da je v lovišču druga najštevilčnejša divjad. Jelenjad se je v lovišče v večjem številu vrnila konec 70. let. Pri skrbi za divjad je treba omeniti predvsem vsakoletno polaganje soli za srnjad, jelenjad in gamse ter zalaganje krmišč za divje prašiče. Zaradi zahtevnosti lovišča je članstvo

uredilo številne lovske steze in preže in tako poskrbelo za povezano vsakoletno vzdrževanje. Poleg tega so lovci visoko v hribih zgradili tudi tri lovske koče: leta 1967 na Starijskem vrhu v pogorju Stola, leta 1972 na Matajurju in leta 1989 na Miji. Potrebno je redno vzdrževanje, ki je oteženo, saj so koče precej oddaljene od naselij. Gostota cestnega prometa v dolini Soče v zadnjih letih in vedno večji turizem vplivata tudi na divjad. Še vedno se povečuje število povožene in zaradi prometa poškodovane divjadi.

Člani LD Kobarid skupaj s policijo, gorsko reševalno službo in krajevnimi skupnostmi sodelujejo pri iskalnih in drugih akcijah, saj lovci dobro poznajo teren v lovišču. Pomembno je tudi vzorno sodelovanje s posameznimi kmeti, pašnimi in agrarnimi skupnostmi v Občini Kobarid. Še posebno je to vidno, ko je treba ocenjevati škodo, ki jo povzroča divjad posameznikom ali skupnosti. Lovci pri odpravi elementarnih nesreč pri-

skačijo na pomoč. Veliko dela so opravili ob potresih, ki so prizadeli Posočje. Člani se z veseljem odzovejo povabilom drugih društev in organizacij, ko jih zaprosijo za pomoč. Redno sodelujejo v vsakoletni čistilni akciji *Očistimo Slovenijo*. Opažajo, da je iz leta v leto manj onesnaženja, čeprav so še posamezniki, ki odvržejo kosovne odpadke kar v gozdu. Vsako leto za obiskovalce Kobariškega sejma pripravijo divjačinski golaž. Izkušnje prenašajo na mlade rodove, saj redno sodelujejo z OŠ Kobarid.

LD Kobarid je veliko prispevala tudi k turizmu v Občini Kobarid, saj je lovstvo uvrstila med turistične priložnosti, ki v Kobarid privablja številne ljubitelje lova in narave. To pa pomeni vedno večjo prepoznavnost občine doma in v svetu. Za prepoznavnost in promocijo lovske družine in s tem tudi občine je v veliki meri zaslužen član **Silvo Jelinčič - Pančo**, ki je s svojimi posnetki divjadi prejel že vrsto domačih in tujih priznanj ter nagrad.

LD Kobarid se je vrsto let srečevala s problematiko, kako zagotoviti ustrezno zbiralnico za divjad in hladilnico. Kar nekajkrat so se lovci selili z enega konca Kobarida na drugega, dokler niso v letu 2007 odkupili stavbe na Gregorčičevi ulici, kjer so uredili lovski dom z zbiralnico in hladilnico. Za nakup stavbe je družina najela posojilo, za ureditev prostorov pa so lovci

združili moči in s prostovoljnim delom pridobili za lovce veliko in pomembno pridobitev.

Omeniti moramo tudi vse dosedanje starešine LD Kobarid, ki so vodili organizacijo vse od njene ustanovitve. To so bili: **Zmago Košir, Franc Šturm, Ciril Uršič, Vinko Ržen, Rudi Šimac, Branko Gruntar, Ivan Knez, Marjan Zuodar, Ciril**

Sovdat, Edi Hrast in Istok Volk. Sedenji starešina je **Boris Kogoj**. Za uspešno delovanje in skrb, ki jo lovci namenijo varstvu divjadi in narave v občini, je starešina ob 70-letnici delovanja LD Kobarid sredi oktobra 2017 na svečanosti ob občinskem prazniku prevzel priznanje Občine Kobarid.

Pred članstvom so nove naloge in novi izzivi. V spremenjenih

okolicih glede narave, načrtovanja, lova in pri sprejemanju ustrezne zakonodaje bo treba iskati odgovore, ki bodo lovstvo ne samo ohranjali, temveč ga dvignili na še višjo raven. Za to pa so v prvi vrsti odgovorni lovci sami kot posamezniki in celotna organizacija od posamezne lovske družine do Lovske zveze Slovenije.

Vojko Hobič

70 let LD Kropa

V letu 2017 je **LD Kropa** praznovala 70-letnico obstoja. V Podnartu so kar dve prireditvi namenili temu jubileju – eno je pripravila LD Kropa, drugo pa **Krajevna skupnost (KS) Podnart**.

Najprej spoznajmo zgodovino naše lovske družine. Že pol leta po končani drugi svetovni vojni, konec novembra 1945, je devetnajst ljubiteljev lova ustanovilo Lovsko združenje Srednja Dobrava. Zaradi novega zakona o lovu, ki je določal reorganizacijo, pa so decembra 1946 naši lovci na ustanovnem obnem zboru ustanovili Lovsko družino Srednja Dobrava. Ministrstvo za gozdarstvo LR Slovenije je oktobra 1949 izdalo odločbo o ustanovitvi osmih lovišč na Gorenjskem, med drugim tudi lovišče Kropa. V odločbi je bilo navedeno, da je lovišče oddano v upravljanje lovski družini z enakim imenom – Lovska družina Kropa. Decembra 1949 je LD Kropa sprejela svoj prvi *Program dela*. 70-letnico LD Kropa smo praznovali leta 2017, ker je ob praznovanju 50-letnice takratni UO LD Kropa odločil, naj bi za štetje upoštevali kompromisno letnico, to je leto 1947.

V lovišče Kropa so združili tri nekdanja občinska lovišča: Ovsše, Kropo in Kamno Gorico s skupno površino 2.504 ha. Leta 1958 so lovišču, z opustitvijo državnega lovišča na Jelovici, dodali še 900 ha, skupaj torej 3.404 ha. Lovišče sega od reke Save do planine Martinček na Jelovici, od 380 m n. v. do 1.320 m n. v; 70 % površin pokrivajo gozdovi. Glede na terenske razmere je razdeljeno v pet rajonov. V 70. letih se je struktura divjadi zelo spremenila. Številčnost zajcev, jerebov in velikega petelina se je drastično zmanjšala, povečala se je številčnost srnjadi, pri gamsih je stabilna, v lovišču pa so se pred 40 leti pojavili prvi mufloni in nekoliko kasneje jelenjad. V 60. letih smo s pomočjo LZS v lovišče naselili fazane, zajce in mlakarice.

Večina naših članov živi na

podeželju in so vajeni vsakovrstnih opravil. Vsa načrtovana dela v lovišču so vedno opravljena. Vzdržujemo več kot 130 solnic, 25 visokih prež, imamo nekaj velikih krmišč za muflone, s košnjo opuščenih lazov vzdržujemo skoraj 50 arov pašnih površin, imamo dve manjši lovski koči na Jelovici in lovski dom v Podnartu, kjer ima LD Kropa tudi svoj sedež. Sprva je imela lovska družina v najemu stavbo lovskega doma v Podnartu, leta 1999 pa jo je odkupila; zgrajena je v slogu Plečnikove arhitekture kot depandansa nekdanje gostilne v Podnartu. Že leta 2003 je bila vpisana v *Register nepremične kulturne dediščine Slovenije*, leta 2010 pa so jo z občinskim odlokom razglasili za zavarovani kulturni spomenik lokalnega pomena.

Lovci smo tudi v preteklosti praznovali okrogle obletnice svoje LD; 30- in 40-letnico smo proslavili s kulturno prireditvijo in lovske razstavami v Kropi. Leta 2007, ob 60-letnici, smo izdali knjigo z naslovom *O loviščih, lovu in lovcih pod Jelovico* in jo predstavili na prireditvah v Podnartu, Kamni Gorici in v Kovaškem muzeju v Kropi. Knjiga, katere avtor je podpisnik tega članka, je javnost lepo sprejela in si jo bralci v knjižnicah pogosto izposojajo.

70-letnico smo proslavili s prireditvijo 30. septembra 2017 v Kulturnem domu v Podnartu. Pripravili smo tudi lovske razstave, ki je bila potem še nekaj dni odprta za javnost. Slavnostna govornika sta bila **Sely de Brea Šubic** v imenu ZLD Gorenjske in predsednik LD Kropa **Anton Bešter**, kroniko LD Kropa pa je predstavil **Rok Gašperšič**, ki je pripravil tudi projekcijo svojih 230 fotografij iz lovišča. Nekaj pesmi je zapel naš član, solopevec basist **Tomaž Štular**, zaigrali pa so **Bohinjski rogisti**. Podelili smo tudi priznanja in plakete LZS in ZLD Gorenjske; prejelo jih je 21 članov, vsi prizadevni in dolgoletni člani LD Kropa, **Janko Varl** in **Rok Gašperšič** pa sta prejela tudi red LZS za lovske zasluge I. stopnje.

Lovske razstave v Kulturnem domu Podnart, ki ga je dala lovska družina brezplačno na voljo **Krajevna skupnost Podnart**, si je v naslednjih dneh ogledalo veliko obiskovalcev in v knjigo vtisov zapisalo vzpodbudne pohvale. Učenci **Osnovne šole Ovsše** so imeli naravoslovni dan in so svoje vtise z razstave opisali v sliki in besedi. Člani lovske družine so obiskovalcem razstave odgovarjali na njihova vprašanja. Večina je razstavo pohvalila in marsikdo je

zapisal, da si ni predstavljal, da v našem okolju živi toliko različnih živali. Marsikatero žival so prvič videli šele na razstavi.

V Podnartu in okolici je lovska razstava pustila tako močan vtis, da sta se KS Podnart in **Kulturno društvo Podnart** odločila, da bodo svoj krajevni praznik posvetili 70-letnici LD Kropa. 10. novembra 2017 je bila v Kulturnem domu v Podnartu prireditev v počastitev krajevnega praznika. Slavnostni govornik je poudaril, da so ponosni, ker tod že 70 let deluje LD Kropa, društvo, ki s svojim članstvom že desetletja skrbi za divjad in okolje. Moški pevski zbor iz Podnarta je zapel nekaj pesmi, osnovnošolci pa so v svojem obsežnem programu prepevali in zaigrali številne prizore na tematiko narave in lova. Voditelj prireditve **Andrej Potočnik** je z Rokom Gašperšičem vodil skoraj dvajsetminutni pogovor o lovski družini, pomenu in lovu v preteklosti in dandanes, o lovcih, njihovem delu v lovišču in problematiki, s katero se lovci srečujemo pri svojem delovanju. Ob zaključku je predstavnik KS Podnart **Igor Dornik** LD Kropa izročil priznanje KS Podnart ob 70-letnici lovske družine.

Rok Gašperšič

Člani LD Kropa pred lovskim domom v Podnartu

70-letnica LD Tišina

LD Tišina je v nedeljo, 20. avgusta 2017, praznovala 70-letnico ustanovitve in uspešnega delovanja. Lovska družina je bila ustanovljena 31. januarja 1964 z združitvijo LD Tišina, LD Rankovci in LD Kupšinci. LD Rankovci je že naslednje leto iz združbe izstopila in deluje kot samostojna lovska družina.

Tako sta 70-letnico obstoja praznovali dve nekdanji lovski družini: LD Tišina, ki je nekaj let delovala tudi pod imenom LD Petanjci, in LD Kupšinci. LD Tišina je bila ustanovljena 13. junija 1946 in registrirana z dodelitvijo lovišča 20. januarja 1947. Ustanovni člani so bili: **Evgen Lutarič, Aladar Antauer, Koloman Granfol, Alojz Prelec, Jožef Šiftar, Franc Treflak in Ivan Šiftar – Vanek**. LD Kupšinci je bila ustanovljena 5. avgusta 1946 kot LD Kupšinci – Polana in prav tako registrirana z dodelitvijo lovišča januarja 1947. Po razmejitvi lovišč leta 1950 se je preimenovala v LD Kupšinci. Ustanovni člani so bili: **Tibor Titan, Franc Sever, Franc Kumin, Geza Benčec, Koloman**

Foto: A. Števanec

Člani LD Tišina ob 70-letnici pred lovskim domom

Kovačič, Karel Poredoš, Bela Titan, Janez Kumin in Franc Novak.

Na proslavi je imel pozdravni nagovor starešina lovske družine **Evgen Hašaj**, ki je predstavil 70-letno delovanje lovske družine in navzoče seznanil s smernicami za naprej. Obširneje je predstavil sedanjo problematiko glede odvzema zemlje **Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije** lovski družini, lova, ekologije in varstva divjadi.

Na proslavi je bil slavnostni govornik predsednik **ZLD Prekmurja Ludvik Rituper**. Prisotne je nagovoril tudi župan **Občine Tišina Franc Horvat**, ki se je lovski družini zahvalil za dobro in korektno sodelovanje z občino ter za uspešno delo pri varovanju okolja in divjadi.

Proslave so se udeležili tudi predstavniki sosednjih lovskih družin in drugi gosti. Ob tej priložnosti so prejeli zahvalne listine lovske družine vsi člani lovske

družine, sosednje lovske družine, Občina Tišina, **Prekmurski lovski rogisti, Pevsko društvo prekmurskih lovcev, Ribiška družina Radgona – Temeljna enota Tišina, Zveza lovskih kinologov Pomurja in Panvita – kmetijstvo, d. o. o.**

Podelili smo tudi priznanja in odlikovanja LZS. **Milan Kovačič** je prejel bronasti zahvalni znak za 40 let članstva v lovski družini, **Dejan Kumin** znak za lovske zasluge, **Vinko Bežan** in **Tonček Gider** zlati znak za lovske zasluge, **Avugst Sinic** red II. stopnje za lovske zasluge in dr. **Lojze Števanec** red I. stopnje za lovske zasluge.

Program so popestrili Prekmurski lovski rogisti in Pevsko društvo prekmurskih lovcev. Spomnili smo se tudi vseh 29 pokojnih članov lovske družine in jim ob spominskem obeležju pri lovski koči prižgali svečko. Člani lovske družine smo ponosni na uspešno prehojeno 70-letno pot ter hvaležni vsem, ki so nam na tej poti stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Upamo, da bomo tudi v prihodnosti uspešno premagovali težave, s katerimi se bomo srečevali pri delovanju.

Štefan Žalodec

70 let LD Grgar

LD Simon Gregorčič – Grgar je bila ustanovljena jeseni 1947 po priključitvi Primorske k Sloveniji oziroma takratni Jugoslaviji. Ustanovitveni člani LD Simon Gregorčič – Grgar so bili **Ivan Budin, Jožef Černe, Ivan Čibej, Jožef Goljevšček, Emil Komel, Peter Mrak, Franc Padovan, Alojz Plesničar, Ivan Plesničar, Avgust Vižin, Leopold Volk in Rudolf Volk**.

Sedanjo geografsko obliko in ime je LD Grgar pridobila 19. 11. 1954 z nekaj kasnejšimi popravki pri katastru občin. Svojo dejavnost in pripadnost smo lovci obeležili leta 1976 z razvitjem prapora, na katerem je na eni strani upodobljen lovski znak z napisom Lovska družina Grgar 1947–1976, na drugi pa merjasec kot simbol lovišča. Tako zdaj LD Grgar upravlja z divjadjo v lovišču v izmeri 5.596 ha (lovne površine je 5.447 ha), ki obsega Grgarsko kotlino, Banjško planoto, del Čepovanske doline in obrobje Trnovske planote, to je na območju KS Grgar, KS Ravne – Bate in KS Banjšice. Naše lovišče meji z LD Gorica, LD Čepovan, LD Trnovski gozd, LD Kanal in LD Paljevo. Divjad, ki živi na tem

območju in z njo upravljamo, je predvsem srnjad, jelenjad, divji prašič, gams, občasno tudi muflon in damjak, poljski zajec, fazan, šoja, siva vrana, lisica, jazbec, kuni in navadni polh. Prisotne so tudi zveri – medved, volk, divja mačka, vse pogostejši je šakal, pred leti je tod živel tudi ris. Od ujed v lovišču živijo kanja, krakulj, sršenar, skobec, krokar in sova.

V 70. letih delovanja je LD Grgar za uspešno in trajnostno upravljanje z divjadjo zgradila veliko lovskogojitvenih in tehničnih objektov v lovišču. Trenutno imamo zgrajenih 38 visokih zaprtih prež, od tega 15 ob privabljalnih krmiščih in 18 visokih prež, namenjenih za opazovanje in varen lov, predvsem na divje prašiče. Obdelujemo deset krmnih njiv, petnajst košenic in grmišč, vzdržujemo osem kaluž in štiri napajališča, lovske steze, zalagamo solnice, skrbimo za privabljalna krmišča in eno mrhovišče za male zveri. Velike napore vlagamo tudi v preprečevanje škode na kmetijskih zemljiščih in kulturah, predvsem zaradi divjih prašičev. Kmetom smo dodelili dvanajst električnih pastirjev za ograje in druga odvrčala. Pred leti smo postavili in z električnim pastir-

jem ogradili celotno Grgarsko in Fobško polje in ponoči stražili med zorenjem koruze. Kljub temu smo, za primer, leta 2008 obravnavali 103 škodne primere in kmetom izplačali 13.500 evrov odškodnine, čeprav smo v tistem letu uplenili 237 divjih prašičev. S kmeti se trudimo vzpostaviti strpen dialog pri preprečevanju, ocenjevanju in izplačevanju škode.

Za nemoteno društveno dejavnost smo že leta 1983 zgradili svoj lovski dom v Škrljih pri Bitežu, v bližini pa strelišče za glinaste golobe in strelišče za preizkus orožja. Leta 2012 smo ob lovskem domu zgradili tudi novo sodobno hladilnico-zbiralnico za uplenjeno divjad in v letu 2014 postavili obeležje v spomin na preminule člane. Člani LD Grgar delujemo tudi na področju društvene in kulturne dejavnosti; sodelujemo s krajevnimi skupnostmi, ZLD Gorica in LKD Gorica, veterani vojne za Slovenijo, turističnimi društvi, društvom upokojencev, šolo in vrtcem iz Grgarja, kmeti in krajanji ... Članstvo LD Grgar se je od leta 1947 od takratnih dvanajstih ustanovnih članov povečevalo do leta 1989, ko je LD štela 84 članov. V lanskem jubilejnim letu pa smo zabeležili zmanjšanje

na 62 članov. Povprečna starost članstva je 59 let.

Z zvokom lovskega roga in nastopom LPZ Zlatorog iz Vipave (*Pozdravljeni nam lovci vsi*) se je v soboto, 30. 9. 2017, na prireditvenem prostoru na Banjšicah začela slavnostna proslava ob 70. obletnici ustanovitve in delovanja LD Grgar. Povezovalac programa proslave, član Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica **Radoš Bolčina**, je prisrčno pozdravil vse, ki smo se zbrali na prelepi Banjški planoti, da bi slovesno, dostojno in v duhu lovskega tovarštva skupaj proslavili jubilej. Prireditve so se poleg članov lovske družine in krajanov KS Banjšice, kjer je potekala proslava, udeležili tudi predstavniki Mestne občine Nova Gorica (MONG), LZS, Območnega združenja upravljalcev lovišč (OZUL), Zveze lovskih družin (ZLD) Gorica, Lovsko-kinološkega društva (LKD) Gorica, sosednjih lovskih družin, Društva slovenskih lovcev FJK Doberdob, krajevnih skupnosti, prišli pa so tudi drugi, ki so tako ali drugače povezani z LD Grgar. Pozdravni nagovor je imel starešina LD Grgar **Anton Paravan**, ki je na kratko opisal 70-letno pot delovanja lovske družine. V nadaljevanju so sledili še nagovori podžupa-

Foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav, d.o.o., Solkan

na MONG **Marka Tribušona**, podpredsednika LZS mag. **Aleša Klemenca**, predsednika OZUL Zahodnega visokokraškega lovskopravljavskega območja **Rafaela Vončine**, predsednika ZLD Gorica **Igorja Zadravca** in predsednika LKD Gorica **Angela Vidmarja**.

Za tem je sledila podelitev priznanj, ki jih je zaslužnim članom izročil starešina LD. Priznanja LD Grgar za sodelovanje so prejeli še MONG, LZS, OZUL, ZLD in LKD Gorica, KS, OŠ in Vrtec Grgar ter posamezniki. Podpredsednik LZS mag. Aleš Klemenc je podelil tudi odliko-

vanja LZS zaslužnim članom LD Grgar. Priznanja je od MONG, LZS, ZLD in LKD Gorica prejela tudi LD Grgar, pa tudi čestitke in darila sosednjih LD in DSL FJK Doberdob. Vsem slavlencem in gostom smo razdelili brošure, ki jih je izdala LD Grgar v sklopu praznovanja. Starešina LD Grgar Anton Paravan se je v imenu grgarskih lovcev zahvalil za vsa prejeta priznanja, čestitke in darila, vsem prisotnim za udeležbo ter vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k izvedbi slavnostnega dogodka.

Proslavo je vseskozi dopolnjeval kulturni program, v katerem

so nastopali **otroci vrtca in šole iz Grgarja**, **Domači pevci iz Lokovca**, **Folklorna skupina Kal nad Kanalom**, **Harmonikarski duo in LPZ Zlatorog**, ki je na koncu svojega izvajanja zapel *Vstala Primorska*. Za živo glasbo in ozvočenje je skrbel Ansambel **Cvet**, povezovalc programa Radoš Bolčina pa je s svojimi recitali, pesmimi o naravi in monologom kmeta navdušil in nasmejal občinstvo. Pred koncem proslave se je Radoš zahvalil tudi vsem pokroviteljem in članom LD Grgar za požrtvovalno delo. Vsem, ki bi v prihodnje želeli sodelovati z LD Grgar pri varstvu,

gojitvi, lovu in ohranjanju divjadi in čiste narave, grgarski lovci na široko odpirajo svoja vrata. Po koncu proslave so predstavniki LD Grgar v spomin na svoje preminule člane položili cvetje na spominsko obeležje pred lovskim domom v Bitežu. Po uradnem delu proslave je sledilo druženje z gosti ob lovskem golažu, pecivu, dobri kapljici iz vinske kleti Goriška brda in glasbi.

Naj članek sklenem z besedami Radoša Bolčine: »Narava nam je v svojem harmoničnem sozvočju, nešteti razlikosti in navidezni nasprotji vedno odprta in vsa na voljo. Narava po ničemer ne hlepi, ničesar ne zahteva, nikoli ničesar ne pričakuje in le daje – sebe, takšno, kakršna je. In to prav vsakomur enako, ne izbira med nikomer. Narava ne ogroža našega ponosa, njegovih konceptov in prepričanj, nima stališč ali mnenj, ničesar ne zagovarja in ničemu ne nasprotuje. V naravi lahko brezskrbno odložimo mnoge ščite in maske, ki se nam zde nujno potrebni za naše materialno in psihološko preživetje. Ko smo ljudje v naravi, smo zdravi, radoživi, bistrega in odprtega duha, v srcu pa osvobojeni jeze, ponosa, zamer, sovraštva in podobnih zablod. Naša življenjska pričakovanja so uravnovešena in tudi v malenkostih vsakdanjega življenja najdemo veselje.«

Vojko Sanič,
tajnik LD Grgar

70 let LD Veliki Gaber

LD Veliki Gaber je 17. junija 2017 praznovala 70-letnico ustanovitve. Po podatkih, ki so na voljo, se je pred sedmimi desetletji trinajst mož odločilo ustanoviti LD Veliki Gaber. Žal izmed takratnih ustanovnih članov nobenega ni več med nami. So pa ti možje postavili temelj naše zdajšnje lovske družine, ki svoje poslanstvo izpolnjuje vestno in zgledno vsa leta. Lahko rečemo, da svoje poslanstvo – predvsem gojitev divjadi in ohranjanje prostoživečih živali v takšnem številu, da ni ogrožen njihov obstoj –, izvajamo dokaj uspešno.

Na prelepo sončno popoldne smo se člani lovske družine s svojimi ženami, lovski gosti, žene preminulih članov, kmetovalci iz našega lovišča, lovsko-kinološka društva in predstavnik LZS **Miha Božič** ter predstavniki krajevnih skupnosti, Občine Trebnje in lovskih družin, ki mejijo na naše lovišče, zbrali

Foto: R. Praznik

LD Veliki Gaber je 17. junija 2017 praznovala 70-letnico ustanovitve.

pri lovski koči v Velikem Gabru na slavnostni prireditvi, da bi proslavili visoki jubilej in razvili nov prapor. S fanfarami **Rogistov LD Trdinov vrh** se je začel kulturni program. V pozdravnem nagovoru je starešina LD Veliki Gaber **Mirko Žefran** predstavil prehojeno pot naše zelene bratovščine od njene ustanovitve do danes.

Lovci LD Veliki Gaber smo

se zahvalili za vzorno sodelovanje vsem sosednjim lovskim družinam, gasilskim društvom na našem območju ter krajevnim skupnostim Veliki Gaber, Temenica in Sela pri Šumberku. Nato je sledila podelitev priznanj zaslužnim članom, ki jih je podelil predstavnik LZS, družinska priznanja pa sta podelila tajnik **Rudi Praznik** in starešina **Mirko**

Žefran. Predsednica Lovsko-kinološkega društva Novo mesto **Jožica Janežič** je najprej izročila priznanje LD Veliki Gaber, nato pa kinološka priznanja podelila tudi našim članom.

Predstavnik LZS, član UO LZS **Miha Božič**, je v imenu predsednika mag. **Lada Bradarča** LD Veliki Gaber podelil pisno priznanje za dobro in uspešno delo. Priznanje smo dobili tudi od Občine Trebnje, izročil pa ga je župan **Alojzij Kastelic**, ki je bil hkrati tudi boter novemu praporu. V kulturnem programu so poleg Rogistov LD Trdinov vrh sodelovali še **Lovski pevski zbor ZLD Novo mesto**, v katerem poje tudi naš starešina. Zahvaljujemo se vsem sodelujočim, sponzorjem in **Blanki Perpar** za vodenje in povezovanje programa. Po proslavi se je nadaljevalo druženje ob zvokih ansambla, ki ga vodi **Vojko Božič**. Zvok harmonike ob dobri kapljici in hrani se je zavlekel dolgo v noč.

Rudolf Praznik

Obisk lovca Marka pri malih Sončkih

V skupini Sončki v Vrtcu pri OŠ Toneta Tomšiča Knežak smo oktobra lani dobili prav poseben obisk. Presenečeno smo obstali,

ko je nekdo v zeleni obleki potrkal na naša vrata in vstopil v igralnico. Obiskal nas je lovec **Marko Tomšič**, oče fantka iz naše skupine, ki nam je predstavil svoje delo ter nas poučil o skrbi za gozdne živali in pravilnem obnašanju v gozdu.

S seboj je prinesel različne knjižice na temo lovstva, ki smo si jih

Lovec Marko Tomšič je otrokom pokazal različne lovske knjižice.

skupaj pogledali, otroci pa so jih lahko odnesli domov. Opozoril nas je na pomembnost krmljenja gozdnih živali, sploh pozimi, zato je vsak otrok dobil načrt za izdelavo lojne pogače. V igralnici smo skupaj obesili plakate različnih skupin ptic in si jih ogledali. Lovec nam je pokazal tudi lovsko puško, nož, stol in druge lovske

pripomočke. Po ogledu trofej nam je postregel pravo lovsko malico. Izvedeli smo veliko novega, kar nam bo prišlo prav, ko se bomo potepali po gozdu. Lovcu Marku Tomšiču se prisrčno zahvaljujemo za bogato popestritev naših uric.

Otroci iz skupine Sončki ter Nataša in Andreja

Otroci so izvedeli veliko novega, kar jim bo koristilo med obiskom gozda.

Z lovci v gozd

Vzgojiteljice in otroci vrtca v **Jurovskem Dolu** že vrsto let sodelujejo z lovci **LD Sv. Jurij Jurovski Dol**. V novembru 2017 so nas ponovno povabili na obisk in z lovcem **Tonetom Lenartom** sva se prijazno odzvala vabilu. Zbrali smo se v telovadnici vrtca, kjer smo najprej skupaj zapeli pesmico *Lisička je prav zvita zver*. Nato sva z lovcem na kratko povedala nekaj o lovstvu pri nas, lovske oblačilne in živali, ki živijo v naših gozdovih. Podarila sva jim knjižico *Maja in Marko z lovca na lovu*.

Po vprašanjih, ki so kar deževala, smo se s starejšima skupinama otrok odpravili v bližnji gozd do krmišč. Nekaj otrok je bilo tako navdušenih, da so povedali, da bodo tudi oni lovci, ko bodo starejši. Otroci, ki so ves teden v vrtec prinašali hrano za živali (koruzo, korenje, jabolka), so jim jo odnesli in z njo napolnili krmišča.

Po vrnitvi v vrtec so se otroci z vzgojiteljicami pogovarjali o preživetem dopoldnevu v naravi. Vzgojiteljice so nam zaupale nekaj misli otrok:

- »Lovca sta želela tišino, da v gozdu ne prestrašimo živali.«
- »Lovci lahko streljajo tudi zajce, če so bolni.«
- »Na preži moramo biti tiho.«
- »Lovci si tudi večkrat na dan sežejo v roko in se pozdravijo.«
- »Lovci dajo sol v solnico, za boljšo prebavo živali.«

Pred odhodom v gozd smo se še fotografirali.

- »Pot po gozdu je bila doooooolga, doolga ...«
- »Lovec je v gozdu umaknil veje, da smo lažje hodili...«
- »Lovci imajo toplo jopico, da jih ne zebe.«
- »Lovčeva barva je zelena, da ga živali ne opazijo.«
- »Na klobuku ima lovec značko.«

- »Dober pogled pomeni, da bi v gozdu čim več videli in opazili.«
- »Mama mi je povedala, da se bodo v naše gozdove pozimi naselili medvedi.«

To je samo nekaj misli otrok iz vrtca v Jurovskem Dolu. Med vprašanji na začetku obiska so bila tudi takšna, da sva se morala s prijateljem Tonetom kar

potruditi, da sva lahko primerno odgovorila, zakaj lovci streljamo uboge srnice, lisičke ali zajčke. Bilo je še veliko zakaj, zakaj, zakaj. Tudi otroci nas poslušajo in opazujejo. Zato moramo biti lovci še posebno pozorni, kaj delamo in kako se obnašamo v prisotnosti naših najmlajših.

Franč Krivec

DIVJI PRAŠIČ (*Sus scrofa*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

DIVJI PRAŠIČ JE PREDNIK DOMAČEGA PRAŠIČA.

- A) RES JE.
- B) NI RES.

DIVJI PRAŠIČI VEČINOMA SPIJO ...

- A) ... PODNEVI.
- B) ... PONOČI.

ALI SO DIVJI PRAŠIČI DRUŽABNA VRSTA?

- A) NE, DIVJI PRAŠIČI SO SAMOTARSKA VRSTA.
- B) DA, DIVJI PRAŠIČI SO DRUŽABNA (TROPNA) VRSTA.

KOLIKO ČASA TRAJA BREJOST PRI DIVJI SVINJI?

- A) TRI MESECE, TRI TEDNE IN TRI DNI.
- B) TRI LETA.

KJE SE NAJRAJE KOPAJO DIVJI PRAŠIČI?

- A) V ZRCALNO ČISTI VODI.
- B) V KALUŽAH ALI BLATNICAH.

PRAVILNI ODGOVORI:
A, A, B, B, A, B

SPOZNAJ MOJO DRUŽINO.

POBARVAJ ME.

V krogu svojih najdražjih je v novembru 2017 praznoval svoj 90. jubilej **Andrej Peric - Neno**. Rodil se je 27. 11. 1927 v Novem mestu, kjer je končal osnovno šolo in nato še srednjo tehnično. Mlad, poln življenja, ciljev in hotenj je občutil vso težo povojnega življenja, ki ga je zaznamovalo pomanjkanje različnih dobrin in predvsem premalo delovnih mest v prav tako maloštevilnih tovarnah. V tistih časih za njegov poklic, kot pravi, ni bilo mogoče najti zaposlitve. Vendar se Neno, kot ga kličemo prijatelji, ni predal malodušju in obupu. Pogumno je začel opravljati samostojno obrtno dejavnost, čeprav ji takratna oblast ni bila naklonjena.

Neno je bil ne glede na vse ovire in težave močna osebnost, dober strokovnjak, delaven in več različnih opravil. Zaradi izredne marljivosti je lahko svojo obrt hitro razvijal in tako nenehno dokazoval sebi in drugim, da kljub hudim časom dela za pridne in sposobne posameznike nikoli ne zmanjka. V njegovi delavnici so se dela izučili mnogi posamezniki, ki so bili kasneje uspešni delavci v različnih dolenskih podjetjih ali pa uspešni obrtniki. Po Nenovi upokojitvi leta 1987 je bogato obrtno tradicijo Peričevega ključavničarstva prevzel in jo nadaljuje njegov sin Robi. Na sina, ki je prav tako lovec, je Neno še posebno ponosen.

Neno se je srečal z lovom že kot otrok. Ker je bil zelo radoveden opazovalec narave in divjadi, se je leta 1959 vključil v LD Padež, ki ji je kot aktiven član zveste dandanes. V LD je opravljal številne funkcije; bil je: blagajnik (1966–1970), starešina (1970–1977) ter član nadzornega odbora (1982–1986), disciplinske komisije (1989–1993) in komisije za odlikovanje (od leta 2012 naprej). Neno je poleg lova oboževal še smučanje, veslanje in motodirke. Smučanje je opustil pri svojih 83 letih in svojo zadnjo jadrnico prodal pred dobrim letom.

Jubilant Neno je bil vedno zmeren pri lovu na veliko divjad predvsem zato, ker je več svojega znanja namenjal varstvu narave. Kot sam včasih rad pove, je bila njegova prva skrb divjad v naravnem okolju in šele nato strel. Svojega zadnjega srnjaka je uplenil pred petimi leti, ob svojem 85. rojstnem dnevu in 53-letnici članstva v LD Padež.

LZS je Nena za zasluge v lovstvu odlikovala z znakom za lovske zasluge, redom za lovske zasluge tretje, druge in prve stopnje, jubilejnim zlatim znakom za 50 let članstva v lovstvu, prejel pa je tudi številna druga priznanja, zlasti v svoji LD.

Neno je s svojo poštenostjo, delavno doslednostjo in znanjem veliko prispeval k razvoju lovstva v LD Padež in širše. Bil je pobudnik številnih delovnih akcij pri gradnji in obnovi naših lovskih domov, sodeloval je pri izdelavi tako rekoč vseh lovskih objektov v lovišču. Rad je svetoval mlajšim lovskim kolegom in velikodušno podpiral strelstvo v matični lovski družini ter drugje. Naš starosta Neno je zato bil in je še vedno imeniten lovec, lovski tovariš in predvsem prijatelj. Vedno je bil ponosen na svojo lovsko družino, kar je ohranil do današnjih dni.

Praznovanja visokega jubileja na-

šega lovskega tovariša Nena se je udeležila tudi delegacija LD Padež, ki mu je v svojem imenu in v imenu vseh lovskih prijateljev iskreno čestitala ter mu zaželela še mnogo mnogo zdravih let.

LD Padež – J. K.

Rudolf Žibert se je rodil 8. decembra 1932 v rudarskem mestecu v Franciji. S starši se je vrnil domov v Goveji Dol pri Krmelju daljnega leta 1934, kjer so nato obdelovali skopo hribovsko zemljo. Rudi, kot ga vsi kličemo, je odrasčal, uspešno končal osnovno šolanje, izučil se je za kovinostrogarja. Po odsluženju vojaščini se je najprej zaposlil v rudniku Krmelj, saj v bližini ni našel svojih izobrazbi primerne delo, nato pa se je zaposlil v Tovarni šivalnih strojev na Mirni. Po uspešnem šolanju ob delu je napredoval v mojstra, delovodjo in obratovodjo. Od tam je izkušnje in svoje bogato znanje razdal v več podjetjih na vodstvenih in vodenih mestih podjetij na Mirni, v Trebnjem, Novem mestu in na Dobu. Upokojil se je kot direktor TOM – Tovarne opreme Mirna.

15. marca 1969 je opravil lovski izpit in se vključil v LD Mirna. Njegova doslednost, delavnost in organizacijske sposobnosti so se odrazile tudi v lovstvu. Že leta 1970 je prevzel tajniške posle in jih vodil do leta 1974. Leta 1975 je bil izvoljen za starešino LD in jo uspešno vodil do vključno 1980. leta. Gospodar lovske družine je bil od leta 1985 do 1988, spet pa je prevzel delo tajnika za štiriletni mandat od leta 1991 do leta 1994. Nekaj časa je bil tudi predsednik nadzornega odbora v lovski družini (1974–1975 in 1981–1984). Skratka, deloval je povsod, kjer je bil potreben.

Rudi je bil tudi dober lovski kinolog, ki je dolga leta uspešno brakiral po naših revirjih. Malokdaj je dvignil puško na divjad, rad pa jo je opazoval. Bil je tudi član Disciplinskega razsodišča ZLD Novo mesto od leta 1981 do 1985, pred tem pa je bil član upravnega odbora območnega lovske zveze od leta 1977 do 1981.

Za njegovo neutrudno delo je poleg več družinskih priznanj prejel odlikovanja, ki mu jih je podelila Lovska zveza Slovenije: red za lovske zasluge I., II. in III. stopnje. Prejel je tudi jubilejni znak za 40-letno članstvo v lovski organizaciji. Vsa priznanja pa ne odtehtajo del, ki jih je v teh desetletjih Rudi opravil za lovske družine. Ogromno dela je vložil v gradnjo lovskega doma, tako fizičnega kot organizacijskega, še več pa je pripomogel z donacijami in vsestransko pomočjo podjetij, ki jih je vodil v tistih časih. Člani smo vanj zaupali in mu radi pomagali. Rudijevi poštene in prijateljski odnosi do članov, narave in divjadi so se in se še vedno pozitivno odražajo v družini.

Pa je prišla bolezen in z njo tegobe, ki so Rudija pospremile v Dom starejših občanov Trebnje, v katerem skoraj negiben živi že več kot dve leti. V največjo pomoč in oporo mu je žena Cilka, ki ga vsakodnevno hrabri in neguje. Lovski prijatelji ga obiskujemo, zavedamo pa se, da mu ne moremo kaj veliko pomagati. Vsak hip, ko mislimo nanj, mu želimo izboljšanje

zdravja. Hvaležni smo mu, da smo lahko skupaj z njim ustvarjali boljše možnosti za življenje naše divjadi, kar je tudi naša lovsko dolžnost.

Rudi, v mislih smo tvoji lovski tovariši vedno s teboj!

LD Mirna – D. Z.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnik

Viktor Dolenc, LD Senožeče

90-letnik

Albin Gaber, LD Medvode
Zoltan Koltaj, LD Prosenjakovci
Karel Šergan, LD Dol pri Hrastniku
Jože Štrancar, LD Istra, Gračišče

85-letnik

Anton Gerksič, LD Suhor
Jožef Joger, LD Mlinše
Kazimir Krmac, LD Marezige
Stanislav Nipič, LD Destrnik
Franc Pučnik, LD Slovenske Konjice
Valentin Sivec, LD Rovte
Franjo Verdnik, LD Handil, Dobje
Jožef Vičič, LD Grgar
Alojz Zega, LD Jezero, Komen
Franc Žvokelj, LD Pivka

80-letnik

Franc Barbič, LD Šmarna gora
Stanislav Barle, LD Medvode
Jurij Karel Druškovič, LD Udenboršt
Jožef Ferk, LD Paloma - Sladki vrh
Jožef Gorjanc, LD Paljevo
Jožef Hladnik, LD Gorenja vas
Valentin Horžen, LD Dobrča
Alojz Kukman, LD Novo mesto
Jože Logar, LD Javornik
Ivan Mužič, LD Sabotin
Albin Peharda, LD Jože Lacko, Ptuj
Stanislav Prosen, LD Kozlek
Andrej Reiser, LD Koprivna, Topla
Jožef Rojs, LD Voličina
Alojz Rošelj, LD Mala gora
Anton Rus, LD Kočevje
Miroslav Škofljanc, LD Škofljica
Vinko Škrabar, LD Zagorje
Gabriel Trček, LD Timav, Vreme
Franc Valenčič, LD Grahovo
Stanislav Vesel, LD Novo mesto

75-letnik

Renato Bogatec, LD Črna jama
Franc Čebular, LD Rogaška Slatina
Marjan Glažar, LD Bukovje
Jožef Gregorčič, LD Otočec
Jožef Guna, LD Loka pri Zidanem Mostu
Jožef Hartman, LD Zreče
Dragutin Janičar, LD Ig
Franc Jerak, LD Višnja Gora
Anton Kastelic, LD Dobropolje
Franc Kidrič, LD Rogaška Slatina
Peter Kopitar, LD Gornji Grad
Peter Kos, LD Lukovica
Darko Lavrenčič, LD Horjul
Alojzij Ličen, LD Tabor Dornberk - Branik

Enrico Marsetti, DSL FJK Doberdob
Stanko Pugelj, LD Banja Loka, Kostel
Jože Romšak, LD Sela pri Kamniku
Matija Sagadin, LD Črešnjevce
Franc Tomšič, LD Trnovo
Viktor Trebec, LD Kresnice
Jožef Turk, LD Gorjanci
Lucijan Ujčič, LD Bukovca
Franc Ušeničnik, LD Toško Čelo
Janez Veršič, LD Markovci
Ivan Župevc, LD Radeče

70-letnik

Alojzij Bogataj, LD Sovodenj
Zdravko Cergol, LD Rižana
Franc Čagran, LD Bresnica, Podgorci
Srečko Dolšak, LD Laporje
Ivan Fajdiga, LD Sodražica
Edo Golčič, LD Gradišče
Štefan Graj, LD Lendava
Ivan Gregor, LD Tišina
Drago Hribar, LD Dobropolje
Bogdan Hrovat, LD Šmarje pri Jelšah
Pavel Iskra, LD Plešivica, Žužemberk
Dino Jurišević, LD Izola
Lenart Klenovšek, LD Zabukovje
Silvester Kobe, LD Hum, Celje
Kostja Kolarič, LD Jože Lacko, Ptuj
Jožef Kosi, LD Tomaž
Valentin Kovač, LD Vrhnika
Jožef Krajnc, LD Kapla
Albert Kravanja, LD Soča
Rudolf Krumpačnik, LD Ljubno
Branimir Leskovar, LD Laporje
Ladislav Miklavc, LD Kanal
Marko Ogrin, LD Smuk, Semič
Ivan Opeka, LD Banja Loka, Kostel
Zdravko Pajntar, LD Stara Fužina
Viljem Pečnik, LD Dravograd
Ivan Pečnik, LD Rečica ob Savinji
Matija Plut, LD Laze
Zmagoslav Poklinek, LD Zeleni vrh, Vuzenica
Viktor Pucer, LD Šmarje
Milan Samar, LD Ig
Martin Sem st., LD Ljubno
Roman Smrkolj, LD Laze
Ludvik Stopar, LD Gaberč, Divača
Ivan Špacapan, LD Gorica
Edvard Špič, LD Otavnik
Gašper Tekavec, LD Dolenja vas
Rajko Telič, LD Rakek
Janez Tišler, LD Stahovica
Ivan Varga, LD Dobrovnik
Albin Verščaj, LD Trebelno
Viktor Vida, LD Petišovci
Jože Zorič, LD Podbočje

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Lisjaka

Foto: M. Arnak

Potrebujete pomočnika pri lovskem izpitu?

Po vsej državi so se že začeli ali pa se bodo kmalu predavanja in preverjanje znanja za lovske pripravnike. Pripravnike, njihove mentorje, organizatorje predavanj in predavatelje bi radi spomnili na izvrsten učni pripomoček – **lovski priročnik Divjad in lovstvo**.

V priročniku so na zelo pregleden način navedene vsebine v obliki vprašanj in odgovorov nanje. Zajeta so naslednja področja: pravna ureditev lovstva, zgodovina lova, lovstvo in kultura, etični kodeks slovenskih lovcev, lovski običaji, lovska noša, lovske organizacije, izobraževanje lovcev, lovsko orožje, varno ravnanje s strelnim orožjem, orožni predpisi za varno ravnanje z orožjem, lovske trofeje, lovska kinologija, ukrepi za preprečevanje škode od divjadi v kmetijstvu in gozdarstvu, življenjski prostor

velike divjadi, življenjski prostor male divjadi, umetna vzreja male divjadi, osnove ekologije divjadi, varstvena biologija, splošno o biologiji divjadi, načrtovanje trajnostne rabe divjadi, ukrepi v okolju divjadi in lovski objekti, oblike in načini lova, prva pomoč

pri nesrečah na lovu, bolezni divjadi, poznavanje divjačine in postopka ravnanja z njo, sesalci (zveri, kopitarji, lihoprsti kopitarji, sodoprsti kopitarji/parkljarji, glodavci, zajci in kunci), ptice (kure, ujede, sove, golobi, pevci, plojkokljuni, moč-

virniki, pobražniki, veslonožci, ponirki, žerjavovci).

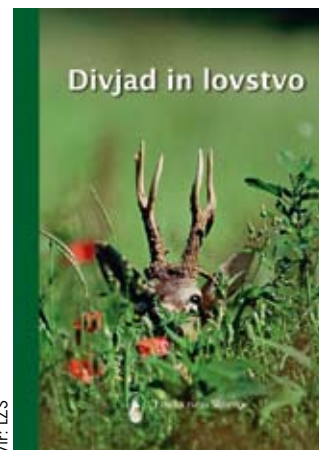
Knjige lahko naročite na elektronskem naslovu lzs@lovskazveza.si. Cena posameznega izvoda za nečlane je 110,00 €, za člane pa 50,10 €.

J. K. S.

Foto: J. Kovarčič Štuka

Vsebinska je navedena v obliki vprašanj in odgovorov, obogatena pa je s številnimi fotografijami in ilustracijami.

Vir: LZS

Lovski priročnik na več kot 600 straneh ponuja številne, za lovce pomembne in zanimive vsebine.

Orkanski veter s sneženjem tudi lovskim napravam ni prizanesel

Naravna ujma, ki je divjala tudi na območju Jezerskega 11. decembra 2017, je uničila več kot 2.000 m³ gozdnega drevja. Pot do Jezerskega je bila zaprta, tako da so zaposleni in šolarji, ki so se vračali domov, morali ostati v dolini. Med njimi je bilo kar nekaj lovcev, članov **LD Jezersko**. Prenočili so pri prijateljih in znancih, nekaj pa jih je noč preživel v podružnični šoli v Kokri, kjer so namestili zasilna ležišča in ljudi oskrbeli z najnujnejšim. Tudi LD Jezersko je utrpela kar nekaj škode, ko je v lovišču lovske družine padlo drevje in se je med drugim podrla tudi lovska preža.

z veliko podrtega gozdnega drevja otežujejo življenjske razmere za prostoživeče živali.

Franc Ekar

Foto: F. Ekar

V neurju se je podrla tudi lovska preža.

Foto: F. Ekar

Uničenega je več kot 2.000 m³ gozdnega drevja.

Lovska kočja v objemu neurja

V noči z 11. na 12. december 2017 se je po skoraj vsej Sloveniji razbesnelo neurje z močnim dežjem in vetrom, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši

prebivalci Občine Loška dolina. V lovišču **LD Babno Polje** je bilo najhuje ponoči med 22. in 3. uro. Veter je lomil in ruval drevesa kot za šalo, prizanesel ni niti več kot sto let starim viharnikom, ki so že velikokrat kljubovali podivjani naravi. Po

ocenah gozdarske službe je na območju našega lovišča podrtega in polomljenega od 15.000 do 20.000 m³ gozdnega drevja.

Našo lovsko kočjo na Županovem lazju, ki je po gozdni cesti oddaljena 6 km od naselja Babno Polje, je takoj naslednji dan po neurju prvi obiskal hišnik **Alen Lipovac**, ki se je do nje prebijal nekaj ur. Ko je prišel v bližino kočje, ni mogel verjeti svojim očem: celotno območje je bilo pokrito s podrtnim drevjem in tudi kočja, ki je na gozdni jasi, je doseglo podrto drevje. Dve srednje debeli smreki sta s krošnjo padli na streho lovske kočje, ena pa na sosednji gospodarski objekt, katerega streha je popustila pod težo padle smreke. Čiščenje kamionske ceste, na kateri je ležalo podrto drevje in pri kateri so sodelovali gozdarji (z mehanizacijo) in lovci, je trajalo kar tri dni, vmes pa je še snežilo in dodalo 15–20 cm svežega snega. V tem času je gospodar lovske družine

obvestil vse člane, da bo v nedeljo namesto lova delovna akcija, da bi popravili lovsko kočjo, ki jo je poškodovalo neurje.

Nedeljske delovne akcije se je udeležila velika večina članov lovske družine, s seboj so prinesli tudi orodje. Nekateri člani so s seboj pripeljali gozdarski traktor, prirejen za spravilo hlodov na kamionsko cesto in vejevja na deponijo, drugi strešnike, pa motorne žage, sekire, posebne lestve in drugo, kar je bilo potrebno. Delovna akcija je trajala ves dan. Sreča v nesreči, bi lahko rekli na koncu. Streha na lovski koči ni bila prebita in tudi ostrežje je zdržalo. Razen povite pločevine, potrganih vijakov in bočnih zapor strehe ni bilo drugih poškodb. Na gospodarskem objektu ob koči pa je bilo treba zamenjati del ostrežja, letev in skoraj polovico strešne kritine pa tudi žlebove za odvod meteorne vode.

Janko Škrlič

Foto: J. Škrlič

Popravilo strehe lovske kočje na Županovem lazju

Tradicionalni prijateljski skupni lov ZLD Notranjske

ZLD Notranjske je v soboto, 28. 10. 2017, organizirala tradicionalni vsakoletni družabni skupni lov, ki je bil že 31. po vrsti. Lov je potekal v lovišču **LD Martin Krpan - Bloke**, po oceni gostitelja lova pa je sodelovalo okrog 50 lovcev (udeležili so se ga lovci **Kluba prijateljev lova - Celovec (KPLC)**, lovci **LD Tetrijeb - Čabar** s Hrvaške,

lovke **Društva slovenskih lovov (DSL)**, predsedniki preostalih LD ZLD Notranjske, člani UO ZLD Notranjske in lovci LD Martin Krpan - Bloke se pretežno razprostira na Bloški planoti na n. m. od 700 do 850 m, celotna površina lovišča meri 5.199 ha, lovne površine pa je 5.024 ha. V lovišču živijo pretežno jelenjad in srnjad, divji prašiči, v zadnjem času pa tudi skupine gamsov niso redkost. Populacije rastlinojedov vedno spremljajo velike zveri – medved,

volk, ris, divja mačka in v zadnjem času tudi šakal. Živita tudi lisica in jazbec, manj pogosta pa sta divji zajec in pernata lovna divjad. LD šteje 41 članov, od tega dve lovki – članici, ki sta se z nami udeležili skupnega lova.

Udeleženci lova smo se ob osmih zjutraj zbrali pred lovskim domom v Novi vasi, kjer nas je že čakalo vodstvo ZLD Notranjske in LD Martin Krpan - Bloke. Dobrodošlico nam je zaželel predsednik ZLD Notranjske **Rajko Kovačič** in zagotovil, da

bo tradicionalni prijateljski skupni lov potekal tudi v prihodnje. Kratek nagovor je prispeval tudi **Jože Doles**, župan Občine Bloke, ki je vsem zaželel dobro počutje z željo, da bi v to okolje ohranjene narave in naravnih lepote še kdaj zašli, da bi s seboj pripeljali prijatelje in da bi prenašali pozitivne misli tega kraja v svoja okolja. Nato je starešina LD **Ivan Lah** predstavil načrt lova, divjad, ki naj bi jo lovili, ter poudaril zahtevano disciplino na stojiščih, varno ravnanje z orožjem in pre-

vidnost pri hoji po zahtevnem terenu.

Pogon se je začel okrog desetih dopoldne v lepem in sončnem vremenu. Čeprav je bilo zjutraj relativno hladno, je podnevi sonce lepo ogrelo območje lova – prelepo Iško, ki je navdihovala z romantično naravo. Ker so bila stojišča z lovci v strmih rečnih dolinah ob šumeči vodi, med potekom lova ni bilo slišati morebitnih strelcov. Ko se je lovski pogon končal in smo se zbrali na predvidenem mestu, je vodja lova razglasil uplenitelja jelena. To je bil lovski gost **Andrej Dovjak**, član KPLC, doma iz Borovnice pri Borovljah v Avstriji. Uplenjeni jelen je bil v starosti 2+, kar pomeni iz dovoljene kategorije za odstrel. Telesno je bil slabo razvit, po merilih za gojitveni odstrel, po rogovju pa slabo razvit šesterak. Vsi smo bili zadovoljni, najbolj pa uplenitelj, saj mu je Diana podarila nekaj, kar daje smisel tako lepim trenutkom na lovu. Drugi udeleženci so v pogonu videli še trop jelenjadi, ki se je skoraj neslišno umaknil iz območja pogona, varnih možnosti za strel pa ni bilo.

Okrog enih popoldne smo se z lova vrnili pred lovski dom v

Novo vas in s seboj pripeljali lovski plen. Vodja lova je vse udeležence lova pozval k počastitvi lovine v lovski zbor ob lovini. Po končanem uradnem delu se je druženje nadaljevalo v sejni sobi lovskega doma ob divjačinskem golažu. Predsednik KPLC **Mirko Kumer** se je v imenu njihove organizacije in dokaj številčne skupine lovcev gostiteljem zahvalil za vzorno organiziran in uspešen lov ter dodal, da bo imela tokratna lovska trofeja poseb-

no mesto v njihovi organizaciji. Predsednik LD Tetrijeb - Čabar **Antun Arh** je poudaril zelo dobro sodelovanje ob meji ne samo na lovskem področju, pač pa tudi na drugih, ki so za Gorski kotar in Notranjsko vsakodnevna potreba. Po njegovem mnenju nas na tem območju državna meja združuje in ne razdvaja. Predstavnica DSL **Ivica Kocjančič** se je gostiteljem zahvalila za razumevanje statusa društva, ki ne upravlja s svojim loviščem, zato je za članice društva

Foto: J. Škrlič

*V sredini srečni uplenitelj **Andrej Dovjak** iz Kluba prijateljev lova **Celovec**; levo predsednik ZLD **Notranjske Rajko Kovačič**; desno starešina LD **Martin Krpan** - **Bloke Ivan Lah***

Foto: J. Škrlič

*Lovski zbor pred lovom, kjer nam je starešina LD **Martin Krpan** - **Bloke Ivan Lah** povedal vse potrebne napotke za varen in uspešen lov.*

vsako povabilo na lov, posebno na skupni, pravo darilo. Na koncu sta dodala nekaj besed tudi gostitelja. Predsednik ZLD **Rajko Kovačič** se je vsem udeležencem lova zahvalil za lov brez neprijetnosti in najavil, da bo v letu 2018 tak lov gostila **LD Lož - Stari trg**. Starešina gostiteljske LD **Ivan Lah**, ki ni skrival zadovoljstva nad pohvalami organizacije lova in gostoljubnosti, pa se je ob koncu vsem udeležencem zahvalil za udeležbo, odgovornost pri lovu in odlično razpoloženje po končanem lovu.

Janko Škrlič

33. Srečanje petih lovskih družin

Na toplo nedeljo, 5. novembra 2017, se je na skupnem lovu na Primožu tradicionalno zbralo pet sosednjih lovskih družin: **LD Bučka**, **LD Studenec**, **LD Boštanj**, **LD Tržišče** in **LD Škocjan**. Slednja je bila tudi organizatorica tokratnega 33. Srečanja. Omeniti še velja, da so prve tri družine članice **ZLD Posavja**, medtem ko sta zadnji dve članici **ZLD Novo mesto**.

Lova se je udeležilo kar 170 lovčev in lovcev iz omenjenih petih lovskih družin, med njimi so bili povabljeni tudi lovski tovariši od drugod. Tako sem se na povabilo dobrega prijatelja **Andreja Lisca** tudi sama udeležila lova na divje prašiče, jelenjad, damjake in vso malo divjad na območju lovišča **LD Bučka** ter doživela izjemno lep lovski dogodek.

Vreme nam je služilo, sonce in topel veter sta nas pozdravljala ves dan. Zaključek skupnega lova je potekal na Primožu, stičišču mej petih lovišč, kjer ponosno stoji visoka preža in simbolno ponazarja povezanost vseh petih družin. Pozdrav lovini je vodil lovovodja **Rafko Župevec** iz LD Škocjan.

Skupni ulov je bil: trije uplenjeni divji prašiči, lisica, poljski zajec in kuna belica. Vodje lova posameznih lovskih družin so poročale o poteku lova, lovovodja Župevec pa je upleniteljema prašičev podelil zeleni vejici in navzoče pozval k nadaljnjemu skupnemu druženju. Dogodek so z igranjem

lovskih melodij popestrili rogisti ZLD Novo mesto, organizator pa je skrbno poskrbel za dobro jedajo in pijačo. Lovci smo prejeli spominsko skledo, ki bo trajen spomin na skupno srečanje.

Kar mi bo še ostalo v spominu, je posebna pozornost lovovodje do prisotnih lovčev: namenil nam je

drobne pozornosti, s katerimi je organizator pokazal spoštovanje do žensk v lovu in enakost med tovarišji. Menim, da je tovrstna srečanja treba negovati in ohranjati, saj nas povezujejo in – kar je še pomembneje –, zbližujejo.

Barbara Ogorevc

Foto: B. Ogorevc

*S tradicionalnega Srečanja petih lovskih družin: **LD Bučka**, **LD Studenec**, **LD Boštanj**, **LD Tržišče** in **LD Škocjan***

»Jaga« treh družin

Leto je zopet naokoli in **LD Martin Krpan – Bloke** je ponovno organizirala tradicionalni lov treh družin, že šestič zapored, tokrat skupaj z **LD Velike Lašče** in **LD Sodražica**. Povabili so tudi lovce drugih lovskih družin.

Pozdravili so nas starešine vseh treh družin, vodja nas je seznanil z načrtovanim potekom lova in poseben poudarek namenil varnosti lovcev, ki se nas je na lovu zbralo 75. Okrepčali smo se z izvrstnimi hrenovkami in vročim čajem ter odšli na stojišča. Po dveh urah smo se vrnili na zborna mesto, kjer smo se zbrali ob dveh uplenjenih lisicah. Vodja lova je povedal, kako je lov potekal, in nas pohvalil glede discipline ter nas povabil na malico. Ob velikih dišečih kranjskih klobasah in pijači se je začelo sproščeno druženje.

Zanimivost in posebnost tega lova sta bili dva lesena »šporgeta«, ob katerih smo se prijetno greti. To sta bila ogromna smrekova štora, iz katerih so izžagali del sredine in v njiju zakurili. Spodaj je bila manjša odprtina za dovod zraka. Tak »šporget« oddaja prijetno toploto in na koncu pravzaprav »požre« samega sebe. Organizacija lova s toliko gosti je velik logistični zalogaj, zato vsa čast in hvala organizatorjem. Nasvidenje prihodnje leto.

Vito Šuligoj

LD Martin Krpan – Bloke je že šestič zapored organizirala tradicionalni lov treh družin.

Zanimivost in posebnost tega lova sta bili dva lesena »šporgeta«, ob katerih smo se prijetno greti.

Vse foto: V. Šuligoj

Lesen »šporget« z manjšo odprtino za dovod zraka oddaja prijetno toploto in na koncu pravzaprav »požre« samega sebe.

Skupni lov in srečanje lovcev treh družin

Že dolgo je od takrat, ko so se lovci iz **LD Polskava**, **LD Šmartno na Pohorju** in **LD Fram** kot dobri pohorski lovski mejaši dogovorili, da bodo enkrat na leto priredili skupni lov, po njem pa piknik v naravi. Takšno srečanje je bilo prvič leta 1997 na pobudo **Alojza Petroviča** iz LD Polskava, **Valterja Megliča** iz LD Fram in **Vlada Dovnika** iz LD Šmartno na Pohorju. Prva organizatorica je bila LD Polskava. Vsaka družina je lovila v svojem lovišču, pozdrav lovini pa je bil pri stari Gincmanovi žagi, najprimernejšem kraju za lovce vseh treh družin. Tovrstna srečanja so se po nekaj letih prekinila, vendar leta 2013 obnovila v zadovoljstvo lovcev. Vsako leto prevzame organizacijo in vse potrebno druga lovska družina. 3. decembra 2017 so bili to framski lovci, na povabilo Šmart-

čanov pa se je lova udeležilo tudi nekaj lovcev iz **LD Šentjernej**, ki so nas obdarili s pravim dolenskimi cvičkom. Po nekajurnem lovu so lovci na »starem« mestu izkazali čast lovini, nato pa je

bil piknik na prostem. Po naših lovskih običajih smo pekli meso, nabodeno na leskove palice, nad votlimi smrekovimi »šporgeti« za enkratno uporabo. Že samega vonja ni mogoče primerjati s tistim

iz kuhinje v hiši, kaj šele okusa. Ogenj, kolikor ga je še ostalo, smo popoldan pogasili in očistili okolico, da se bomo tudi prihodnje leto vrnili v čisto naravo.

Stane Sušnik

Pozdrav lovini pri stari Gincmanovi žagi

Foto: S. Sušnik

Beličnost živali ali ko se narava poigra z značilnim barvnim vzorcem živali

V Lovcu, 1/2018, smo lahko prebrali dva prispevka o šekastih primerkih divjadi. Prvega, na strani 42, je napisal **Vilibald Marič** iz LD Apače o šekasti srni (s sliko), na naslednji strani revije pa je lovka **Jožica Janežič** s sliko in besedo predstavila v LD Mokronog uplenjeno delno belično lisico, ki ni bila preveč podobna lisici, ampak bolj posavskemu goniču in ob kateri so lovci ugotavljali, kako se to lahko zgodi. Kakorkoli že, take živali, ki so bile večkrat predstavljene tudi v Lovcu, so v prosti naravi redke. Ni odveč, če pojav spoznamo podrobneje.

ne vedno melanina*. Levkizem (angl.: leucism) je strokovni izraz za skupek značilnosti, ki jih pri neki živali povzroči razvojna napaka pri oblikovanju in prehodu značilnih zvrsti pigmentnih celic v kožo, dlako, perje ali luske. To povzroči, da so poškodovane vse pigmentne celice telesa (popolna beličnost) ali le na posameznih delih (delna beličnost), zaradi česar take celice ne morejo tvoriti barvila/pigmenta. Bistvena in očitna razlika med levkizmom in albinizmom je opazna pri barvi oči. Zaradi pomanjkanja melanina je prizadeta tvorba mrežničnega in šarenničnega pigmenta, ki pri albinizmu povzročata značilno rdečo barvo oči (vidijo se krvne žilice). V nasprotju s tem pa imajo mnoge belične (levkistične) živali normalno obarvane oči ali modre.

V prosti naravi (naših loviščih) pogosteje opazamo predvsem del-

leglu. Tako kot albinizem je tudi levkizem do določene stopnje deden in se do določene stopnje prenaša na potomce. Ker pa je v naravi stopnja preživetja take živali nizka, saj se v okolju ne more tako dobro prikrivati kot normalno obarvane živali in je preveč na očeh plenilcev, je takih živali sorazmerno malo. Veliko več tovrstnih primerov je mogoče videti pri divjih živalih v ujetništvu (rejni centri eksotičnih ptic, živalski vrtovi in zasebne obore). Ljudje so take barvne drugačnosti pospeševali načrtno, z umetno

izbiro živali za paritve; spodbujali so tak barvni tip kvarne genetske mutacije (levkistični ali albinistični vzorec). Zato naj bi bil pojav še posebno pogost pri konjih, kravah, tudi snah, jelenih, mačkah, psih, mestnih golobih in gojenih kačah (npr. kraljevem pitonu – Python regius).

Boris Leskovic

* **Melanin** (gr. μέλας (mēlas) – črno) je temen pigment (rdečkaste, rjave ali črne barve), ki daje pri živalih in človeku barvo kože, dlake, las, perja, lusk in oči.

Foto: B. Leskovic

Belični (levkistični) lev iz zasebnega južnoafriškega rezervata za divjad Pumba (Alicedale), katerega barva kože se zelo razlikuje od značilne rjavkasto-rumene barve.

Obstoječa strokovna literatura razkriva, da je **beličnost** ali **levkizem** stanje, pri katerem je zaradi genetske mutacije na telesu posamezne živali nastalo popolno ali delno pomanjkanje organskih barvil (pigmentacije), posledica česar je bela ali rumenkasta obarvanost kože, dlake, perja, lusk ali povrhnjice kože, ne pa tudi oči. V nasprotju z **albinizmom** (na katerega sklepamo le, če opazimo tudi rdeče oči) pri levkizmu nastane pomanjkanje oz. izguba nekega barvila (pigmenta),

no belične živali (hipopigmentacija) z napako, ki je povzročila nepravilne bele zaplate na posameznih delih telesa, obarvanost drugih telesnih delov in oči pa je pravilna, značilna za vrsto in spol. Tako beličnost kože imenujemo tudi »lisasto« ali »šekasto«. Taka barvna mutacija (napaka obarvanosti kože) se lahko pojavi naključno in občasno pri posameznem potomcu staršev, ki so morda nosilci zasnove za tovrstno napako, in tudi ne pri vseh leglih in vseh mladičih v

OKUSI NARAVE

Okusen fazanji namaz

Z malo truda lahko iz fazanjega mesa, ki smo ga prejšnji dan skuhali v juhi ali spekli in nismo vsega pojedli, pripravimo dober namaz, ki ga ponudimo s kruhom. Použijemo ga za dobro malico ali pa ga ponudimo za predjed.

Za dve osebi potrebujemo:

- ☑ 120 g fazanjega ali piščančjega mesa
- ☑ 1 žlica gorčice
- ☑ 2 žlici kisle smetane
- ☑ 2 žlici drobno nasekljane čebule
- ☑ mleti poper po okusu
- ☑ žličko limoninega soka
- ☑ vejico svežega in drobno seseklanega peteršilja

Z rokami odlučimo meso od kosti in pazimo, da kakšne šibre, ki je ostala v mesu, ne zamenjamo za cel poper. ☺ Meso drobno nasekljamo, dodamo gorčico, kisko smetano, čebulo in mleti poper. Vse skupaj z vilicami premešamo in pretlačimo. Dodamo še limonin sok in peteršilj. Jed lahko ponudimo takoj ali pa jo za nekaj časa postavimo na hladno, da se razvije pravi okus. Zraven jemo tanke rezine kruha, ki jih lahko prej popečemo in namažemo z maslom ali drugo maščobo.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

V poznem junjskem večeru 29. 6. 2017 je med članicami in člani LD Boštanj tiho zaokrožila žalostna novica, da je prenehalo biti plemenito srce nam dragega človeka, velike osebnosti in pravega lovskega prijatelja in tovariša – prim. dr. **Jurija Pesjaka** st.

Dr. Jurij Pesjak st. se je kot četrtri izmed šestih otrok rodil 10. 4. 1932 v idilični gorenjski vasi Kovor pri Trziču, pod Dobro. Po končani osnovni šoli v Kovorju, nižji gimnaziji v Trziču in gimnaziji v Kranju je študiral medicino v Ljubljani. Po diplomi in opravljenem strokovnem izpitu ga je poklicna in življenjska pot skupaj s prvo ženo, že tudi pokojno zdravnico Marijo Rott Pesjak, zanesla v Sevnico. Svoje delo je usmeril v splošno medicino in medicino dela, bil je direktor ZD Sevnica, ves čas pa je tudi nadgrajeval svoje znanje.

Takoj po prihodu v Sevnico se je mladi Jurij včlanil v LD Boštanj, kjer je deloval vse do svoje smrti. Opravljal je funkcijo tajnika (1970–1974), nato pa sredi 70. let prevzel vlogo starešine. V obdobju 1975–2001, 22 let, je z dvema kratkima prekinitevama zelo uspešno vodil LD Boštanj, ki je bila pod njegovim vodstvom pojem organiziranosti in strokovnega dela z divjadjo v Posavju.

Sodeloval je pri načrtnem upravljanju z divjim pravičnem v Sloveniji in vzpostavitvi krmišč, bil je pobudnik naselitve damjakov v Brionov v obdobju 1975–1979 ter vodja in glavni organizator prvih lovske čistilnih akcij naravnega okolja v Sloveniji, v katere smo boštanjski lovci kasneje vključevali tudi šolsko mladino in lokalno skupnost.

Jurij boštanjским lovcem ni bil samo formalni vodja, pač pa tudi mentor, učitelj in zgled čuvanja narave in okolja ter pri etičnem delu z živalskim svetom. Bil je nesporna avtoriteta, ki smo jo mnogi člani LD vpjajali od svojih mladih let, svojo moč in znanje pa je ponesel tudi širše v Posavje in v celotni slovenski prostor. V ZLD Posavja je v skoraj dveh desetletjih opravljal vrsto funkcij, tudi najvišjo kot njen predsednik. Za svoje dolgoletno ustvarjalno delo na področju divjadi in lovtva je prejel vsa mogoča priznanja lovske organizacije: dve plaketi LD Boštanj, plaketo ZLD Posavja, zlati znak Kinološke zveze Slovenije za kinološke zasluge, znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III., II. in I. stopnje ter leta 1997 še najvišje priznanje LZS, Zlatorogovo plaketo. V Lovski družini Boštanj je bil leta 2002 za življenjsko delo imenovan za častnega člana in edini doslej v 70-letni zgodovini lovske družine za častnega predsednika.

Lovci dobro poznamo življenjski cikel in razumemo zakon narave ter vemo, da je vsakemu rojstvu posledično dodeljena tudi smrt. Z izgubo dobrega prijatelja in lovskega tovariša izgubimo tudi del sebe. V pozni jeseni, ko bo padla prva slana in bo veter bril nad drevesi kostanjev, hrastov in bukev Radovana, Reštanja, Vozenka in Tingerta, bo lajež lovske psov nanzanil, da so v goščavah divji prašiči. Rezki streli bodo dajali takt najlepši lovski muziki, ki jo je naš Jurij tako rad poslušal. A prišel je čas slovesa in obmirovala je njegova lovska puška, ki je ostala prazna, prelomljena in

zaklenjena v omari. Ob takih trenutkih se ustavi čas tudi nam in misli zastanejo. Spomnimo se prijatelja, ki nas je zapustil, in pomislimo na vsa minula doživetja. Želimo mu čim lažjo slovensko grudo, najboljša lovska stojišča tam gori in pogled navzdol, ki naj mu prinese mir in spokoj. Vsi pa se bomo nekoč in nekje spet sešli ...

LD Boštanj – M. J. ZLD Posavja

Dolga je bila vrsta lovcov, ko smo se na pokopališču na Muti 17. 10. 2017 poslovili od lovca, kmeta tam izpod vrha Brčnika, izvrstnega trobentača v Kmečki godbi na Pernicah, predvsem pa od delavoljnega lovca in lovskega čuvaja **Ivana Onuka**, ki se je rodil 6. 10. 1933. Le nekaj manj kot 50 let smo skupaj previharili v naših revirjih.

Ivan, klicali smo ga Glavarjev Anzi – po imenu domače kmetije – je bil iz povsem lovske rodbine: predniki so bili lovci, nasledniki že ubirajo divje stečine. Že z očetom je opravljal različna dela v lovišču in hodil na lovske brakade. Šele leta 1968 so ga vpisali kot pripravnika in leta 1970 je opravil lovski izpit. Že čez pet let si je pripel značko lovskega čuvaja, ki jo je častno in pošteno nosil do vključno leta 2008, ko ga je že stiskalo zdravje.

Pri delu je bil natančen, strog, a vedno pravičen, po čemer so bili Glavarji znani. Zato ni čudno, da se je izkazal tudi kot umirjen član disciplinske komisije. Ni se zavzemal za delitev raznih kazni in prepovedi, pač pa je bil prepričan, da je pomembna vzgoja lovcov. Po njegovem mnenju je bilo treba paziti tudi na lep in dostojen odnos do kmetov, spoštovati slehernega človeka, predvsem pa biti tankočuten do celotne narave in ravnati po načelu lovske pravičnosti. Kdor tega ne zmore, pač ne more biti v naših vrstah, je verjel. Imel je visoko postavljena merila moralnih načel in se po njih tudi ravnal. Z očetom in lovske tovariši je bil trd pogajalec, ko so nam takratni vladajoči premikali lovske meje.

Za vse opravljeno delo se mu je LZS

oddolžila z znakom za lovske zasluge III., II. in I. stopnje. Območna Koroška lovska zveza mu je leta 2014 podelila plaketo, ki je bil izjemno vesel, saj je trdil, da je najpomembnejše, kakšen vtis pusti človek v domačem okolju. Za delo, ki ga je vložil v napredek kraja – gradnjo cest, telefonijo, elektrifikacijo, ja, davno je bilo že to, mu je Občina Muta podelila zlati znak.

Od Anzija, zadnja leta našega častnega člana, so se poslovili godbeniki Kmečke godbe Pernica, lovske rogisti, poklonili so se mu številni lovski praporci, zapokal je zadnji pogon, ob rogu, ki naznani konec lova, smo mu z zelenimi vejicami lovske tovariši prekrili grob. Anzi, pogrešali te bomo.

LD Muta – K. W.

Veliko prezgodaj je tržaške lovske vrste 12. novembra 2017 zapustil **Karlo Furlan**. Na prvi decembrski dan ga je z lovske častmi k večnemu počitku pospremila množica lovske tovarišev, prijateljev, domačinov in znancev. Karlo je bil daleč naokoli znan in spoštovan lovec, človek globokih idealov in iskrene pozornosti do bližnjega, bil pa je tudi

velik izvedenec, ki je svoje najboljše moči namenil utrjevanju lovske vrste v zamejskem Društvu slovenskih lovcov (DSL) Doberdob in tanku vezi z matico, lovske brati na avstrijskem Koroškem ter italijanskim svetom.

Karlo se je rodil leta 1941 v Zgoniku pri Trstu, živel pa je v Trebčah, kjer si je ustvaril družino. Lovski izpit je opravil leta 1961. V DSL Doberdob se je vključil takoj ob njegovi ustanovitvi leta 1976. V njem je opravljal razne odborniške zadolžitve, predsednik pa je bil med letoma 1994 in 2006. Vse od ustanovitve, torej celih 33 let, je bil tudi član društvenega lovskega pevskega zbora.

Bil je med glavnimi borci za uveljavljanje pravic slovenskih lovcov v Furlaniji Julijski krajini, še posebno na Tržaškem in Gorškem. Tako so bili po njegovi zaslugi leta 1981 prvič izvoljeni trije Slovenci v Tržaško sekcijo Italijanske lovske federacije. Do takrat so bili namreč slovenski lovci in slovenščina popolnoma izključeni iz lovske uprave v Trstu in Gorici. Bil je podpredsednik Tržaške sekcije Italijanske lovske federacije od leta 1993 do leta 2000.

Venomer se je trudil tudi za utrjevanje odnosov z matico in tako je pripomogel k navezavi stikov s koprsko lovske zvezo in podpisu mednarodnega sporazuma o skupnem upravljanju s srnjadjo ob meji, postavil pa je tudi temelje sodelovanja med Tržaško sekcijo Italijanske lovske federacije in LZS ter z obmejnimi lovske družinami. Imenovan je bil v Delovno skupnost lovske zvez jugovzhodnega alpskega prostora (AGJVS), v letih 1989–2000 pa je bil tudi delegat v Vsedržavni zvezi lovcov alpskega območja (UNCZA).

V vrstah domačega društva je bil izredno cenjen izvedenec in predavatelj, ukvarjal se je predvsem z raziskovanjem srnjadi, divjega prašiča, zajca in lisice (med drugim je leta 1985 izdal dvojezično knjigo o selekcijskem lovu na srnjad), svoje znanje pa je še posebno rad predajal lovske pripravnikom in šoloobvezni mladini.

LZS ga je odlikovala z redom za lovske zasluge III., II. in I. stopnje ter z redom za lovskega kulture III. stopnje. Za tridesetletno delovanje v pevskem zboru je prejel častno Gallusovo priznanje. Pomembno priznanje mu je izročila tudi Italijanska lovska federacija iz Trsta. Bil je častni član Kluba prijateljev lova iz Celovca in samega DSL Doberdob.

**DSL Doberdob in
SLPZ Doberdob – Ž. Š.**

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Jože Plut, LD Turjak,

* 4. 6. 1938, † 1. 9. 2017.

Janez Maček, LD Podkum,

* 18. 12. 1947, † 27. 10. 2017.

Ciril Kovačič, LD Murska Sobota,

* 24. 9. 1950, † 12. 11. 2017.

Jožef Premzl, LD Rače,

* 21. 2. 1933, † 30. 10. 2017.

Vladimir Macarol, LD Tabor Sežana,

* 1. 1. 1947, † 8. 12. 2017.

Mirko Vrevec, LD Begunjska,

* 28. 5. 1959, † 12. 12. 2017.

Alojz Udovič, LD Trojane, Ožbolt,

* 31. 10. 1943, † 5. 12. 2017.

Janez Korošec, LD Udenboršt,

* 21. 4. 1937, † 17. 11. 2017.

Blaž Čepon, LD Polhov Gradec,

* 21. 2. 1938, † 8. 12. 2017.

Andrej Ropret, LD Vodice,

* 19. 5. 1935, † 9. 11. 2017.

Rudi Šajn, LD Tabor Zagorje,

* 11. 5. 1951, † 2. 12. 2017.

Pavel Vidič, LD Idrija,

* 20. 9. 1943, † 4. 12. 2017.

Alojz Silvo Čermelj, LD Čaven,

* 31. 12. 1947, † 15. 11. 2017.

Igor Bitenc, LD Škofljica,

* 15. 6. 1938, † 10. 12. 2017.

Silvo Kralj, LD Dragatuš,

* 27. 8. 1971, † 22. 11. 2017.

Lucijan Komac, LD Bovec,

* 10. 4. 1934, † 15. 12. 2017.

Vlado Pahor, LD Pesnica - Jarenina,

* 14. 12. 1922, † 19. 10. 2016.

Branko Bajec, LD Pesnica - Jarenina,

* 12. 10. 1961, † 29. 7. 2017.

Franc Pangerc, LD Senožeče,

* 24. 10. 1931, † 26. 12. 2017.

Matija Mavrovič,

LD Banja loka - Kostel,

* 7. 8. 1961, † 10. 11. 2017.

Alojz Gajšek, LD Dol pri Hrastniku,

* 9. 7. 1939, † 1. 12. 2017.

Slavko Boc, LD Kočevje,

* 14. 1. 1935, † 15. 12. 2017.

Umrlim časten spomin!

Lovski preizkušnji za prinašalce (LP-P) v organizaciji Slovenskega kluba retrieverjev

Slovenski klub retrieverjev (prinašalcev) (SKR) je v soorganizaciji z LKD Maribor pripravil lovski preizkušnji za prinašalce (LP-P) s podelitvijo nazivov CACT in R. CACT. Ta preizkušnja je namenjena preverjanju delovnih sposobnosti psov prinašalcev ali retrieverjev, z uspešno opravljeno preizkušnjo pa postane pes te skupine uporaben tudi za delo v lovišču.

V sončnem jutru 23. septembra 2017 so nas gostitelji pričakali pred ribiškim domom **RD Polskava**. Na okoliških bajerjih se je dvigovala meglica, ko smo se vodniki zbirali in nestrno čakali na težko pričakovani začetek tekme. Ko je strokovna vodja **Jelka Simčič** poklicala vodnike v zbor, se je v vrsto postavilo pet vodnic in dva vodnika s sedmimi labradorci (labradorskimi prinašalci) ter enim gladkodlakim prinašalcem. Preizkušnjo smo začeli s slovensko himno, sledila sta

pozdravna govora delegata KZS **Bojana Deberška** in strokovne vodje. Vodnike sta nagovorila tudi sodnika **Andrej Emih** in **Željko Žilnik** s Hrvaške.

Vsi tekmovalci smo izžrebali številke in se napotili k opravljanju prve discipline: obnašanje na stojšču in v lovišču – v pogonu. Sledile so preostale discipline (delo po vlečki s fazanom, iskanje izgubljene pernate divjadi na površini 50 x 50 m, delo po vlečki z zajcem in nazadnje še prinašanje mrtve race iz globoke vode). Ves čas preizkušnje sodniki ocenjujejo tudi splošno vodljivost in ubogljivost psov.

Ko smo opravili z vsemi disciplinami, smo se odpravili k ribiškemu domu, kjer smo počakali na rezultate in razglasitev. Preizkušnja je bila zelo uspešna, razmere za delo psov dobre, psi pa tudi razpoloženi za delo, saj so vsi osvojili zadostno število točk za I. nagradni razred. Prvi trije so do zadnje discipline imeli celo enako število točk, zmagovalko in prejemnico naziva CACT je na koncu določil čas iskanja pernate divjadi.

Razvrstitev je bila naslednja:

1. Martina Krančan z labra-

Foto: A. Karner

Najbolje uvrščeni na lovski preizkušnji za LP-P 23. 9. 2017 na Polskavi (od leve): Irena Linzner z labradorko Tylah Ginger-Bred Bisquit (148/152t), Martina Krančan z labradorko Annual's Tilly Trotter (152/152 t, CACT) in Tomaž Dajčar z labradorko Lab-x-Streams Funky Diva (152/152 t, R. CACT).

Foto: T. Dajčar

Na drugi lovski preizkušnji za LP-P 7. 10. 2017 na Ptuju je sodelovalo pet vodnic, tekmovali pa so štirje labradorci (labradorski prinašalci) in en gladkodlaki prinašalec. Prvo mesto in naziv državne prvakinja v delu – CACT je osvojila labradorka Lab-x-Streams Funky Diva (148/152 t), ki je tako zadostila pogojem za doseg slovenskega delovnega šampionata, njena vodnica pa je bila Aleksandra Karner.

dorko **Annual's Tilly Trotter** (152/152 t, CACT),

2. Tomaž Dajčar z labradorko **Lab-x-Streams Funky Diva** (152/152 t, R.CACT) in

3. Irena Linzner z labradorko **Tylah Ginger-Bred Bisquit** (148/152 t).

Po razglasitvi rezultatov sta sodnika pohvalila delo psov in vodenje vodnikov, sledila sta pogostitev in prijetno druženje.

Drugo lovsko preizkušnjo za LP-P, ki je bila 7. oktobra 2017 na Ptuju, sta organizirala SKR in LKD Ptuj. Tudi tam so podelili naziva CACT in R. CACT. Sodila sta sodnika iz Avstrije – **Peter Isopp** in **Alfred Pieber**. Po prvi jutranji kavi in rogljičku nas je vodja prireditve **Janez Vidovič** odpeljal na terene **LD Jože Lacko - Ptuj**, kjer je bil zbor vodnikov. Delegat KZS **Jožef Verčko** je naznanil začetek tekme. Strokovna vodja **Jelka Simčič** je pozdravila vodnice ter jim zaželela kaneč sreče in obilo uspeha. Na zboru je bilo namreč pet vodnic, tekmovali pa so štirje labradorci in en gladkodlaki prinašalec.

Ko so tekmovalke izžrebale številke, so se odpravile proti prvi disciplini, imenovani obnašanje na stojšču in v lovišču. Nato je

sledila vlečka pernate divjadi, dolga 200 korakov, prosto iskanje izgubljene pernate divjadi in vlečka dlakaste divjadi, dolga 300 korakov, ki so jo organizatorji tokrat v celoti potegnili v gozdu. Preizkušnjo smo končali še z zadnjo disciplino – prinašanje mrtve race iz globoke vode. Psom so delo oteževali trije labodi, a so kljub temu uspešno opravili tudi zadnjo disciplino.

Preizkušnjo so opravili trije psi:

1. mesto in naziv CACT je osvojila labradorka **Lab-x-Streams Funky Diva** (148/152 t), ki je tako zadostila pogojem šampionata za doseg slovenskega delovnega naziva, njena vodnica pa je bila **Aleksandra Karner**,

2. mesto in naziv R. CACT je osvojila gladkodlaka prinašalka **RonRaj Heart By Heart** (142/152 t) z vodnico **Jasno Jeraj**,

3. mesto je pripadlo labradorki **Charming Tails Jolty Njord** (135/152t) z vodnico **Martino Krančan**.

V SKR smo ponosni na naše člane, saj so letos osvojili zmagovalna mesta na vseh treh državnih lovskih preizkušnjah za prinašalce (ena je bila tudi 22. oktobra 2017 v organizaciji DVK za prinašalce, ZLD Gorica in LD Čaven).

Tomaž Dajčar

Film Lovski psi ptičarji

V okviru programa **ZLD Ljubljana** smo se že četrto leto lotili priprave lovsko-kinološkega filma, tokrat o psih skupine VII FCI, ptičarjih. Ubrali smo podobno pot kot pri prejšnjih filmih o drugih pasemskih sku-

pinah, le da smo tokrat več časa namenili vzgoji in šolanju psov, saj so ptičarji psi, ki morajo na preizkušnjah pokazati veliko več znanja za vsestransko uporabnost na lovu, kar še posebno velja za celinske pasme ptičarjev.

Vzgoja ptičarjev se ne začne šele v določeni starosti, temveč takoj, ko psa pripeljemo domov

oziroma že v leglu, pri vzreditelju. Zato sta v film vključena tudi pogovora z enim od mlajših vzrediteljev pri nas ter s kinološko sodnico in vzrediteljico, ki pojasnjujeta ravnanje z mladimi psi. Na podoben način kot v prejšnjih filmih smo predstavili tudi najštevilčnejše pasme te skupine v rokah slovenskih lovcev, tako

da bo tudi iz estetskega vidika morebitnim prihodnjim vodnikom - lovcem lažje pri odločanju o nakupu štirinožnega lovskega pomočnika in prijatelja. Gledalce seznanjamo tudi s potrebnimi preizkušnjami, ki jih bodo morali vodniki teh pasem psov opraviti, če bodo želeli loviti z njimi. V filmu nismo mogli podrobno zajeti

vseh podatkov, ki bi bili zanimivi za lastnike, zato priporočamo, da se morebitni prihodnji vodniki poleg nasvetov v filmu poslužujejo tudi ustrezne literature in neposredne pomoči kinoloških strokovnjakov. Brez omembe naše najstarejše kinološke organizacije, *Kluba ljubiteljev ptičarjev*, seveda ni šlo, saj člani že od leta 1921 skrbijo za priljubljenost teh žlahtnih pasem lovskih psov, ki so (pravilno izšolani!) vsestransko uporabni.

Snemanje filma je potekalo podobno kot v prejšnjih letih. Prilagajali smo se vremenu in koledarju načrtovanih dogodkov za te pse, občasno, sicer zelo redko, pa tudi kakšni pasji muhavosti. Brez pomoči prijateljev in posameznih zanesenjaških vodnikov teh psov je tak projekt težko izvesti, zato jim je treba priznati velik delež zaslug za dokončanje projekta in

Foto: M. Likar

Komisija LZS za lovsko kinologijo bo vsem LKD-jem posredovala izvod filma, le-ti pa naj svojim članom omogočijo, da bodo dobili lastne izvode.

se jim ob tej priložnosti iskreno zahvaljujem, da je film ugledal luč sveta in so ga predpremierno pred-

stavili pred izbranim občinstvom v lovskem domu LD Ig. Pozitivni odzivi občinstva, med njimi tudi

predstavnikov naročnikov, so potrdili uspeh tega projekta.

Film si lahko ogledate na kanalu YouTube, FLOV TV, v seznamu Lovska kinologija ali neposredno na naslovu <https://youtu.be/SaXXAa2jDiQ>. Kot vsako leto doslej je tudi lanski film (2017) narejen pod *Creative common licenco*, ki dovoljuje presnemavanje in razširjanje tega filma pod pogojem, da se ga v ničemer ne spreminja, da se vedno navede avtorje in da se z njim ne služi! Komisija LZS za lovsko kinologijo bo vsem LKD-jem posredovala izvod filma, vodstva pa naj svojim članom omogočijo, da bodo dobili lastne izvode. Namen izdaje lovske-kinoloških filmov je, da bi dosegli čim širši krog gledalcev in tako predstavljali slovensko lovsko kinologijo pa tudi našo Lovsko zvezo Slovenije.

Marijan Likar

Srečanje vodnikov krvosledcev v LD Loka pri Zidanem Mostu 2017 je postalo tradicionalno

LD Loka pri Zidanem Mostu je v sodelovanju s **Komisijo za lovsko kinologijo LZS (KLK)** organizirala in izvedla že tradicionalno *Srečanje vodnikov psov kr-*

so se srečanja udeležili skupaj s svojimi štirinožnimi spremljevalci, pridružili pa so se nam tudi štirje vodniki krvosledcev iz sosednje Hrvaške z vodnikom in vzrediteljem hanovskih barvarjev **Denisom Strancaričem** na čelu.

Predsednik **KLK Radoš Burnik** je v uvodnem pozdravnem govoru poudaril pomen in namen takšnega druženja. Glede na pogled v nebo, na katerem so se zgrinjali

opisal predel, kjer bomo lovili, in že smo bili na mestih, kjer so nas vodniki razporedili po stojiščih. Sprva je zelo pihal veter; ko se je nekoliko umiril, pa se je silovito ulilo. Na stojišču se ni mogoče nikamor zateči, skoraj tri ure pa je lilo kot iz škafe. Slišati je bilo kar nekaj strelav in marsikdo se je vprašal, ali pomenijo tudi kaj uspeha. Ko smo se vračali v dolino, smo zvedavo povpraševali in si izmenjevali opise dogodkov s stojišč, kdo je kaj videl ipd. Divjadi je bilo sicer v pogonu kar nekaj, a glede na navodila vodje lova neustrezne za odstrel.

Ob vrnitvi pred lovski dom LD Loka pri Zidanem Mostu (k sreči ima dom res velik pokrit del, ki se drži stavbe) smo odvrgli mokra oblačila in jih dali sušiti, toploto pa iskali pri odprtem kaminu. Nekaj smo pojedli in popili, nato pa je predsednik **KLK Radoš Burnik** s

predstavitvijo zakonskih predpisov glede iskanj obstreljene oz. ranjene divjadi izpostavil problematiko, s katero se srečujejo vodniki krvosledcev. Razprava se med nami ni razvila, saj je bil veter premočan in dežja preveč, kar je očitno vplivalo na vse udeležene. Čas druženja je zelo hitro minil. Opravili smo pozdrav lovini trem uplenjenim divjim prašičem (naslednje jutro so s pomočjo krvosledca našli še enega), nakar smo tudi končali naše »mokra« druženje. Verjamem, da bi se, če bi bilo vreme ugodnejše, zadržali dalj časa. V lovski klobuk smo prispevali nekaj sredstev za stroške prireditve in se zahvalili gostiteljem – članom LD Loka pri Zidanem Mostu ter starešini Janiju Krivicu za organizacijo in izvedbo prijetnega dogodka.

Janez Šumak

Foto: J. Šumak

Srečanja vodnikov psov krvosledcev Slovenije pri lovskem domu LD Loka pri Zidanem Mostu se je udeležilo 54 vodnikov krvosledcev in 14 gonjačev domače lovske družine.

vosledcev Slovenije. Pri lovskem domu LD Loka pri Zidanem Mostu smo se zbrali v nedeljo, 22. oktobra 2017. Starešina LD Loka pri Zidanem Mostu **Jani Krivec** je pozdravil 54-glavi »zbor« vodnikov krvosledcev in 14 gonjačev domače LD. Nekateri vodniki

temni oblaki, je starešina predlagal, da bi se takoj odpravili na načrtovani skupni lov v njihovem lovišču. Razdelili smo se v skupine, ki so jih vodili domači vodje, predstavili so se tudi gonjači. Vodja lova je povedal navodila, na katero divjad je dovoljeno streljati,

Foto: J. Šumak

Ko smo se odpravili na stojišča, je sprva pihal močan veter; ko se je nekoliko umiril, pa se je silovito ulilo. Na stojišču se ni mogoče nikamor zateči, skoraj tri ure pa je lilo kot iz škafe.

Tradicionalna tekma prinašalcev v LD Čaven

Ko je kukavica odpela svojo pesem, se je med kinologi razširila vest, da je državna lovska preizkušnja za prinašalce (2017) v lovišču **LD Čaven** odpovedana. Vsi tisti, ki jim je kaj za kinologijo in se zavedajo, da so kinologi zaradi psov in ne psi zaradi kinologov, so staknili glave in tako je jutraj, na deževno nedeljo, 22. oktobra 2017, pred lovsko kočjo LD Čaven v Gojačah zadonela slovenska himna, ki je napovedovala začetek državne lovske preizkušnje v prinašanju. Dežne kaplje, ki so neustrašno padale z

neba, in meglice, ki so se vile od Velikega roba mimo Kucelja proti Modrasovcu, niso odgnale nasmeha tekmovalcev, organizatorjev in gledalcev. Tudi tokrat so morali organizatorji zaradi številnih prijav psov na tekmo omejiti in predčasno zaključiti prijave.

Že v petek popoldne so lovci LD Čaven pod vodstvom starešine **Silva Batagelja** trasirali teren in označili polja iskanja. V nedeljskem jutru – po uradnih govorih in žrebanju števil – so ob vznožju Sv. Pavla odjeknili prvi streli, ki so pomenili začetek preizkušnje. Dežne kaplje, ki so neusmiljeno drsele po obrazih tekmovalcev, sodnikov, lovcev in gledalcev, niso pokvarile razpoloženja. A glej, ga, zlomka – kot da bi dobra

volja sodelujočih odgnala sive oblake, je dež pojenjal in se vrnil šele, ko so gospodinjice na okoliških kmetijah že zdavnaj pospravile nedeljsko kosilo in ko so župniki po župnijah opravili še zadnje nedeljske obrede. Takrat je skozi borove iglice spet zadonela slovenska himna, tokrat v čast zmagovalki tekme, psički **Tiylah Ginger-Bread Bisquit** in njeni vodnici **Ireni Linzner**. Drugouvrščeni je bil labrador **Jeky** vodnice **Marine Markoske** iz sosednje Italije, tretje mesto pa je zasedla labradorka **Funkyland's Amber Moon** z vodnico **Aleksandro Karner**.

Zmagovalka preizkušnje se je zahvalila celotni ekipi oz. lovcem, ki so zbrali pogum in organizirali tekmo ter kljub dežju uspeli pričarati čudovit nedeljski dan in prelepo prireditev. Sledile so še pohvale preostalih sodelujočih – ustne in tudi pisne. Vse so se končale z željo, da bi tudi naslednje leto organizirali takšno tekmo. Nato je

bila na vrsti še zadnja preizkušnja ali – kot pravimo lovci v svojem žargonu –, »zadnji pogon«.

Tako kot vsako leto so se tudi letos izkazali gostitelji – lovci LD Čaven, ki so poskrbeli, da nihče ni odšel domov ne lačen ne žejen. Letos je bila ob koncu pogostitve še sladica, ki so jo pripravili in s seboj prinesli tekmovalci iz sosednje Italije. V nagovoru se je ob kapljici rujnega vodja prireditve **Igor Zdravec** zahvalil vsem skupaj in vsakemu posebej: **Silvu, Marjanu, Benjaminu, Darju, Mirku, Jožetu, Jani, Žarku, Blažu** in **Ervinu**. Zahvalil se je tudi vsem lovcem, ki so tako ali drugače prispevali k uspešnosti prireditve, in čestital vsem tekmovalcem za dobro izpeljano tekmo. Ko je noč že začela objemati vršace nad vasjo in so se v vasi prižgale prve luči ter je oskrbnik lovske kočje zaklenil vrata, je bilo že znano, da smo s prihodki prireditve poravnali odhodke.

Jože Velikonja

Foto: V. Kobal

Zmagovalna trojica (od leve): Jeky in vodnica Marina Markoska (drugo mesto), Tiylah Ginger-Bread Bisquit in vodnica Irena Linzner (prvo mesto) ter Funkyland's Amber Moon in vodnica Aleksandra Karner (tretje mesto)

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: 4/I, m: 5/I, 24.12. 2017,
Jože Krajnc,
Mislinjska dobrava 22,
2383 Šmartno pri
Slovenj Gradcu.

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 4/I, m: 5/II, 12. 2. 2018,
Anton Kraševac,
Zagaj pri Ponikvi 17 b,
3232 Ponikva.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

O: 5/II, m: 4/I, 10. 1. 2018,
Anton Mavrič,
Šlovrenc 9, 5212 Dobrovo.

Nemški kratkodlaki ptičar (SLRNkp):

O: tuj plemenjak, M: 5/JZP,
26. 1. 2018,
Andreja Strajnar,
Glavarjeva ulica 28, 1000 Ljubljana.

Labrador (SLRLR):

O: tuj plemenjak, m: I/PNZ,
26. 12. 2017,
Benjamin Šinigoj,
Stritarjeva ulica 4, 5294 Dornberk.

Nemški prepelničar – serec (SLRPr):

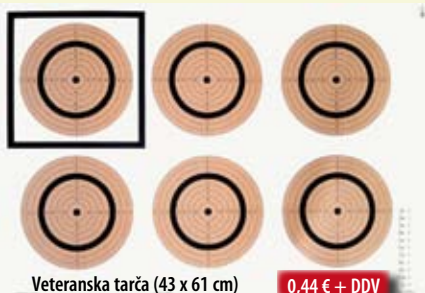
O: 5/I, m: 5/II, 26. 1. 2018,
Bojan Omahen,
Taborska cesta 39, 1290 Grosuplje.

Kinološka zveza Slovenije

Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje objavlja seznam vseh tarč, ki jih lahko naročite na elektronskem naslovu lzs@lovska-zveza.si.

Lovska zveza Slovenije

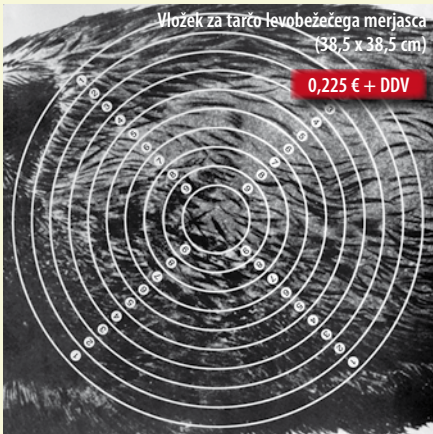
Tarča levobežeči merjasec (134,5 x 82 cm)

1,375 € + DDV

Vložek za tarčo levobežečega merjasca (38,5 x 38,5 cm)

0,225 € + DDV

Barvna mala tarča za MK, 35 m – divji prašič (43,5 x 33,5 cm)

0,0833 € + DDV

Barvna mala tarča za MK, 35 m – gams (43,5 x 33,5 cm)

0,0833 € + DDV

Barvna mala tarča za MK, 35 m – lisica (43,5 x 33,5 cm)

0,0833 € + DDV

Barvna mala tarča za MK, 35 m – srnjak (43,5 x 33,5 cm)

0,0833 € + DDV

Barvna velika tarča 100 m za lovsko risanico – divji prašič (110 x 85 cm)

1,6667 € + DDV

Vložek za barvno veliko tarčo – divji prašič (22 x 22 cm)

0,0667 € + DDV

Barvna velika tarča, 100 m, za lovsko risanico – gams (110 x 85 cm)

1,6667 € + DDV

Vložek za barvno veliko tarčo – gams (22 x 22 cm)

0,0667 € + DDV

Barvna velika tarča, 100 m, za lovsko risanico – lisica (110 x 85 cm)

1,6667 € + DDV

Vložek za barvno veliko tarčo – lisica (22 x 22 cm)

0,0667 € + DDV

Vložek za barvno veliko tarčo – srnjak (22 x 22 cm)

0,0667 € + DDV

Vložek za tarčo za pristrel risanice (20 x 20 cm)

0,03 € + DDV

Barvna velika tarča, 100 m, za lovsko risanico – srnjak (110 x 85 cm)

1,6667 € + DDV

Tarča za pristrel risanice (98,5 x 85 cm)

0,8346 € + DDV

Potrdilo o pristrelu puške risanice

0,04 € + DDV

Opombi:
Navedene mere so zunanje mere kartona, na katerem je narisana posamezna tarča.
Cenam je treba prišteti DDV v višini 22 %.

Mali oglasi

Orožje in lovsko optika

Prodaj nov **IR-laser** z montažo za nočno optiko. Neviden za divjad in z dometom 400 metrov. Tel.: 041/406-471.

Prodaj češko **kombinirko** ZH 124, kal. 16/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 16/16 (cena 380 €). Po ogledu mogoče še kakšen dogovor o ceni. Tel.: 041/807-103.

Prodaj češki **kombinirki** ČZ, mod. ZH 324, kal. 16/7 x 57 R, in ČZ, model 2, kal. 16/7 x 65 R, ter repetirno rusko **MK-puško** Baikal. Cena orožja po dogovoru. Tel.: 051/655-916.

Prodaj kombinirko Sabatti, kal. 12/30-06, s str. daljnogledom ali brez. Puška je kot nova. Ima tudi novo kopito (narejeno po meri) s poudarjeno ličnico. Tel.: 041/628-466.

Prodaj šibrenico Simson Suhl, kal. 16-16 (priveznjeni cevi), in **MK-puško** Voere, kal. .22 LR, s str. daljnogledom 4 x 20. Tel.: 031/521-978.

Prodaj več kosov orožja: kombinirano puško ČZ, kal. 16/7 x 65 R, in menjalne cevi 16/16, s str. daljnogledom Habicht 6 x 42 (Suhlova montaža), vložno cev .22 WMR (Mag.), češko šibrenico ČZ, kal. 16-16, z

ejektorjem, gravirana; repetirno risanico (tekmovalna), kal. .308 Win., s str. daljnogledom Leopold 3-10/40 in revolver Taurus, kal. .44 Rem. Mag. Stainless (cevi 6 inč, s kompenzatorjem). Tel.: 051/264-370.

Prodaj dobro ohranjeno repetirno risanico CZ, kal. .22-250 Rem., s str. daljnogledom Nikon. Tel.: 041/707-628.

Prodaj malo uporabljano (natančno) repetirno risanico Mauser, kal. .308 Win. Kopito izdelano po naročilu in s timni naprožilom. Na puški je str. daljnogled Tasco Euro-class 6 x 44 na Leopold montaži. Tel.: 041/777-106.

Prodaj nov strelni daljnogled Carl Zeiss Conquest 4-16, x 50 z osvetlitvijo križa. Tel.: 041/496-520.

Prodaj polavtomatsko risanico Browning BLR, kal. .30-06 z Dockterjevo piko. Je izredno lahka, najprimernejša za zalaz in pogon. Tel.: 041/281-490.

Prodaj odlično ohranjeno boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, in obnovljeno boroveljsko šibrenico – petelinko, kal. 16-16, starejše izdelave. Tel.: 041/887-502.

Prodaj repetirno risanico Mauser, kal. 6,5 x 68, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42. Tel.: 041/952-187 (Aleksander).

Prodaj boroveljsko bokarico, izdelek F. Sodie, kal. 16/7 x 57 R, z gravirano dolgo glavo in z variabilnim str. daljnogledom B. Nickel 2,5-9 x 50 E/D/S. Oboje je zelo lepo ohranjeno. Tel.: 041/698-679.

Prodaj repetirno risanico Sabatti, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Kahles. Tel.: 041/377-510.

Prodaj tricevko Merkel Suhl, 12-12/7 x 65 R. Puška ima super-grep cevi, 65 cm, pozlačene sprožilce in orehovo izrezljano kopito. Na Suhlovi montaži je montiran str. daljnogled 6 x 42 Swarovski. Tel.: 041/606-016.

Prodaj šibrenico CZ-USA Ringneck kop. 12/12. Ima pet menjalnih zadrž (»čokov«), en sprožilec in orehovo kopito. Na puški je montirana rdeča pika Norconija. Tel.: 041/606-016.

Prodaj revolverja Smith & Wesson, kal. .357 Mag. (cevi 4 cole), in Colt Piton, kal. .357 Mag (4 cole). Tel.: 041/675-734 (Andrej).

Prodaj trap šibrenico Beretta 682EX Gold, cena 2.300 €, in repetirno risanico Weihrauch, kal. .222 Rem., z debelostensko cevjo in s str. daljnogledom 4,5-14 x 50 Leopold, cena 1.600 €. Tel.: 041/335-465 (Janez).

Lovski psi

V psarni Barjanska se je 20. 1. 2018 skotilo leglo nemških žimavcev. Mladiči so potomci staršev vrhunskih nemških delovnih linij. Mati: Eni Barjanska, PZP 55 točk, JZP 194 točk, SPP 209 I. b. n. r, telesna ocena odlično/odlično, J. Ch. SLO, SLOCh., zdravstveni testi: HD-A, DNA-profil. Oče: Alt-märkers Franko II, VJP 77 Pkt., Hegewald 210 Pkt., VGP II/328TF, Btr., telesna ocena 10/11. Zdravstveni testi: HD-A, ED-O, OCD-frei, vWDTyp2-frei, DNA-profil. Očeta in mater odlikujeta umirjen značaj, popolna koncentracija pri delu in vsestranska uporaba pri lovu. Sprejemamo rezervacije za nakup in prevzem mladičev. Tel.: 041/717-464 (Viktor Čuden).

Prodaj mladiče pasme gordon seter z rodovnikom, potomci vrhunskih vzrejnih linij, skoteni 11. 11. 2017. Tel.: 031/681-397.

Prodaj dve psički pasme brak-jazbečar jelenje-rdeče barve, položeni 6. 1. 2018. Psički sta potomki vrhunskih staršev. Tel.: 041/493-875.

Prodaj nemške lovske terierje (leglo 12. 1. 2018), odličnih staršev; o: 5/I, m: 5/I – prvakinja mladih (CAC Koroške, 2014). Tel.: 041/473-561 (Ana).

Prodaj dva mladiča (samčka) pasme beagle, stara 6 mesecev, izredno lepa in živahna,

čipirana, tetovirana in cepljena, že vodena v lovišče. Oče in mati z vzrejnima ocenama I/1 sta v lasti vodnikov lovcev. Cena ugodna. Tel.: 031/613-302 (Janko Logar, Slovenj Gradec).

Drugo

Broške, gumbi, prstani iz jelenjega rogova – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **pasti za lov polhov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodamo odrasle lovne faze in **mlakarice**. Tel.: 041/717-464.

Prodajam novo, trenutno eno izmed najboljših in naprednih **lovskih kamer**. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotoaparat, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

FEBRUAR									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec	
1. Če	18:25	7:59	7:25	17:07	6:17	18:15			
2. Pe	19:41	8:36	7:24	17:09	6:16	18:16			
3. So	20:53	9:09	7:22	17:10	6:14	18:17			
4. Ne	22:03	9:38	7:21	17:12	6:13	18:19			
5. Po	23:10	10:06	7:20	17:13	6:12	18:20			
6. To	-----	10:33	7:18	17:15	6:11	18:21			
7. Sr	0:14	11:02	7:17	17:16	6:10	18:23			
8. Če	1:16	11:33	7:16	17:18	6:09	18:24			
9. Pe	2:16	12:06	7:14	17:19	6:07	18:25			
10. So	3:14	12:45	7:13	17:21	6:06	18:27			
11. Ne	4:07	13:28	7:11	17:22	6:05	18:28			
12. Po	4:57	14:16	7:10	17:24	6:03	18:29			
13. To	5:41	15:09	7:08	17:25	6:02	18:31			
14. Sr	6:21	16:06	7:07	17:27	6:01	18:32			
15. Če	6:56	17:07	7:05	17:28	5:59	18:33			
16. Pe	7:28	18:09	7:03	17:29	5:58	18:35			
17. So	7:57	19:13	7:02	17:31	5:56	18:36			
18. Ne	8:24	20:18	7:00	17:32	5:55	18:37			
19. Po	8:51	21:24	6:59	17:34	5:53	18:39			
20. To	9:18	22:31	6:57	17:35	5:52	18:40			
21. Sr	9:47	23:40	6:55	17:37	5:50	18:42			
22. Če	10:20	-----	6:53	17:38	5:49	18:43			
23. Pe	10:57	0:50	6:52	17:40	5:47	18:44			
24. So	11:42	1:59	6:50	17:41	5:45	18:46			
25. Ne	12:34	3:06	6:48	17:43	5:44	18:47			
26. Po	13:36	4:07	6:46	17:44	5:42	18:48			
27. To	14:45	5:02	6:45	17:45	5:40	18:50			
28. Sr	15:58	5:49	6:43	17:47	5:39	18:51			

Prodajam novo **elektronsko ovrtnico za šolanje psa**. Domet od 250 do 1600 metrov. Ugodno in s triletnim jamstvom. Tel.: 041/353-319.

Prodajam malo nošen **lovski kroj**, št. 56. Tel.: 041/657-367.

Prodajam starejše **muflone** in **navadnega jelena – dvain dvajseteraka**. Cena ugodna. Tel.: 051/666-916.

Prodajam **breje divje svinje**. Cena po dogovoru. Tel.: 041/385-692.

Prodajam **kakovostno navadno jelenjad iz obore** za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodajam tri nove **šablone za žaganje lobanj** srnjadi in gamsov (trofej), cena je 50 €. **Prodajam** tudi **lesorez gamsa** (visok 30 cm). Tel.: 041/648-072.

Prodajam novo **lovsko mms kamero** hc-550. Cena: 200,00 €. Tel.: 041/496-520.

Daš-dam, d.o.o.
Varpolje 66
3332 Rečica ob Savinji

Kamena sol v kosih
od 1 do 3 kg, na zalogi!

Naslov:

das.dam.doo@gmail.com
ali
040/677-046, 040/298-865

Lovska zveza Slovenije

Javni poziv Lovska kultura 2018

Dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi bo 2. februarja 2018 na spletni strani www.lovska-zveza.si objavila javni poziv Lovska kultura 2018 za dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture.

Pomoč je namenjena organizaciji kulturnih dogodkov (jubilejni koncerti, predstave, razstave, projekcije in druge javne kulturne prireditve), ki jih pripravlja in izvaja kulturna skupina ali posameznik na nepridobiten način in so v interesu lovske organizacije ter za izvajanje skupnih programov kulturnih skupin na ravni regije.

Celotna vsebina javnega poziva z obrazci za prijavo in merili za dodeljevanje pomoči bo dostopna na spletni strani www.lovska-zveza.si (pod rubriko Obvestila) in na sedežu Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana (vsak delovni dan med 9. in 12. uro).

Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu (01) 24-10-916.

Rok za prijavo na javni poziv je 1. marec 2018.

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi

Lovska zveza Slovenije

Komisija LZS za strelstvo

KOLENDAR STRELSKIH TEKMOVANJ V LETU 2018

MAREC	
31. 3. 2018	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Gaj, Pragersko
APRIL	
7. 4. 2018	Odprto prvenstvo LZS (veterani in superveterani) – LD Krvavec
14. 4. 2018	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Gaj, Pragersko
21. 4. 2018	Odprto prvenstvo LZS (veterani in superveterani) – LD Ruše
28. 4. 2018	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Gaj, Pragersko
MAJ	
5. 5. 2018	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Gaj, Pragersko
19. 5. 2018	Odprto prvenstvo LZS (veterani in superveterani) – Žančani, Slovenj Gradec
JUNIJ	
2. 6. 2018	Odprto prvenstvo LZS (veterani in superveterani) – LD Šentlambert
9. 6. 2018	Odprto prvenstvo LZS (veterani in superveterani) – LD Podvelka
25. 6. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
26. 6. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
27. 6. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
28. 6. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
29. 6. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
30. 6. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
JULIJ	
1. 7. 2018	EP v kombinacijskem streljanju – Italija
AVGUST	
3. 8. 2018	Grand Prix Slovenije (Compak Sporting) – Gaj, Pragersko
4. 8. 2018	Grand Prix Slovenije (Compak Sporting) – Gaj, Pragersko
5. 8. 2018	Grand Prix Slovenije (Compak Sporting) – Gaj, Pragersko
31. 8. 2018	Grand Prix Slovenije (Combined Game Shooting) – Gaj, Pragersko
SEPTEMBER	
1. 9. 2018	Grand Prix Slovenije (Combined Game Shooting) – Gaj, Pragersko
2. 9. 2018	Grand Prix Slovenije (Combined Game Shooting) – Gaj, Pragersko
6. 9. 2018	Uradni trening (veterani, superveterani in velika kombinacija)
7. 9. 2018	Državno prvenstvo LZS (veterani in superveterani) – Pragersko
8. 9. 2018	Državno prvenstvo LZS v kombinacijskem streljanju (OPEN) – Pragersko
8. 9. 2018	Srečanje LZS in Hrvaške lovske zveze – Pragersko
OKTOBER	
6. 10. 2018	Srečanje LZS in Lovske zveze Srbije – LD Prosenjakovci

KROJASTVO

Slavostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi roka-
vi), telovnike,
plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

STEYR **MANLICHER** **ROA** **Sabatti** **Beretta** **YILDIZ** **ALFA** **RUGER**

KOMPLET JAKNA 91980 + HLAČE 92127

LAHKO SE KUPI
TUDI POSAMEZNO

VODOTESNA
IZ MIKROVLAKEN
- TIH MATERIAL
- ZELO TRPEŽEN MATERIAL

CENA ZA KOMPLET
278,00 €

UNIVERZALNA
- U-TEX MEMBRANA
- ELASTIČEN PAS ZA
DODATNO UDOBIO
- VODOODPORNOŠT

MEDOŠPORT
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290
GROSUPOLJE, tel. 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@bros.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdih 24, 8340 ČRNOMELJ,
tel.: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@bros.si

www.medo-sport.si

RAZPISI ZA PRIDOBITEV KINOLOŠKIH NAZIVOV IN IZOBRAŽEVALNIH SEMINARJEV

Za leto 2018 smo v Komisiji za izobraževanje in izpite pri Kinološki zvezi Slovenije (KZS) pripravili spremenjeno izobraževanje in v sodelovanju z novo Komisijo za šolanje lovskih psov dosegli dogovor, da so se nam pridružili tudi kolegi lovci. V nadaljevanju lahko preberete splošni razpis, podrobnejšega, cene in prijavnice pa najdete na spletni strani KZS www.kinoloska.si, zavihek *Komisija za izobraževanje in izpite*. Bodite pozorni na datume prijav, sklice pri plačilu in cene.

PRIPRAVILI SMO RAZPISE ZA PRIDOBITEV NASLEDNJIH KINOLOŠKIH NAZIVOV:

- KINOLOŠKI SODNIK ZA OCENJEVANJE DELA ALI ZUNANJOSTI/PRVI IZPIT,
- KINOLOŠKI SODNIK, KI ŽELI RAZŠIRITI SVOJE PODROČJE SOJENJA V DELU ALI ZUNANJOSTI,
- KINOLOŠKI SODNIŠKI PRIPRAVNIK ZA OCENJEVANJE DELA ALI ZUNANJOSTI,
- INŠTRUKTOR I. STOPNJE ZA ŠOLANJE LOVSKIH PSOV.

Pogoji za prijavo na izobraževanje:

- da je oseba polnoletna,
- da je vodnik/-ca lovskega psa,
- da je član/-ica kinološke organizacije članice KZS (potrdilo o članstvu).

Pogoji za prijavo na izpit:

- da je obiskoval/-a predpisani seminar KZS za inštruktorja I. stopnje,
- da predloži priporočilo matične kinološke organizacije.

Pogoji za pridobitev naziva:

- da je uspešno opravil/-a preizkušnjo znanja iz teoretične in praktične vsebine.

Splošni del bomo izvedli **17. in 18. februarja 2018 v Grosuplju**. Cena za posameznega udeleženca skupinskega teoretičnega dela izobraževanja je **58,50 evra za oba dneva skupaj**.

Denar nakažite na račun Kinološke zveze Slovenije, Zapoge 3d, 1217 Vodice, s pripisom Izobraževalni seminar – pasja delavnica 2018/1.

Številka računa SI56 0201 0001 5148 456 (NLB, d. d.) ali
SI56 3300 0000 5111 697 (Hypo Bank, d. d.).

Pri plačilu navedite sklicno številko 10000-0665.

Elektronska prijavnica je na voljo na spletni strani KZS, zavihek *Komisija za izobraževanje in izpite*. Na spletni strani KZS bosta v torek, 13. februarja 2018, objavljena točen čas začetka predavanja in urnik predavanj za oba dneva.

Za vse dodatne informacije lahko pišete na izobrazevanje.kzs@gmail.com.

Zadnji dan za prijavo je petek, 9. februar 2018, do 24. ure.

Branko Puš,
predsednik Komisije za izobraževanje in izpite pri Kinološki zvezi Slovenije

Lovska zveza Slovenije

RAZPIS ZA ORGANIZACIJO 11. DRŽAVNEGA PRVENSTVA V OPONAŠANJU JELENJEGA RUKANJA

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi razpisuje kandidature za organizacijo enajstega Državnega prvenstva, ki naj bo predvidoma v III. tromesečju leta 2018 (če se prvenstvo časovno prekriva s katerim drugim lokalnim dogodkom, je mogoče čas tudi prilagoditi temu).

Vse zainteresirane lovske družine ali območne lovske zveze vabimo, naj pošljejo svoje pisne kandidature najkasneje do 1. marca 2018 na naslov *Lovska zveza Slovenije, Župančičeva ulica 9, SI-1000 Ljubljana ali na e-naslov ls@lovska-zveza.si*

Organizator prvenstva mora zagotoviti primeren akustičen prostor, kabine za sodnike, poskrbeti za spremljajoč kulturni program, računalniško obdelavo podatkov, razglasitev rezultatov (30 minut po končanem prvenstvu), video in audio posnetek tekmovanja ter zagotoviti, da bo tekmovanje potekalo tekoče. Organizator prvenstva mora nastopajočim, sodnikom in vodstvu tekmovanja nuditi en obrok hrane, prvim trem pa tudi primerne nagrade in pisna priznanja.

Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi pri LZS sofinancira izvedbo prvenstva v višini 700,00 evrov, ki jih bo izbrani organizator prejel v 30 dneh po prejemu poročila in dostave posnetka tekmovanja na DVD ali USB-ključku.

Z izbranim kandidatom za organizacijo bo pred izvedbo sklenjena posebna pogodba, na temelju katere bomo določili medsebojne obveznosti in dolžnosti.

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi

Društvo ljubiteljev ptičarjev in Vzrejna Komisija za ptičarje
v sodelovanju z LD Markovci organizirata

PREIZKUŠNJO ZANESLJIVOSTI PRINAŠANJA IZGUBLJENEGA (PZPI)

3. marca 2018 v lovišču LD Markovci. Zbor ob 9. uri pri LD Markovci Sobotinci, 47,2281 Markovci. Stroški preizkušnje 30 EUR za članice DLB, 50 EUR za nečlane plačate na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev: 02010 – 0253852458, s pripisom "za PZPI 2018". Vodnik mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLB, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in potrdilom o plačani prijavnini za preizkušnjo pošljite na: Lidija Smigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci, mobilni 031 616 283 ali mail: sivilstvo.smigoc@gmail.com. Prijavnico dobite na spletni strani, www.dlpslo.si (novice pod oglasi) Obr. Pšt. 1 Odrasle lisice prinesejo vodniki sami in jih oddajo najmanj 2 uri pred začetkom preizkušnje ob 7. uri, vodji preizkušnje Marjanu Kelencu. Zadnji rok prijave: 25. februar 2018.

Lovska zveza Slovenije

Praznik lovske kulture

45. SREČANJE LOVSKIH ZBOROV IN ROGISTOV

Športna dvorana Kočevje – 26. maj 2018

Vabimo vas na tradicionalno, letos že 45. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije, ki ga bosta organizirala Lovska zveza Slovenije in podjetje UNIVOX, d. o. o., iz Kočevja v sodelovanju z ZLD Kočevje in Lovskim pevskim zborom iz Kočevja.

Osrednja prireditve se bo začela ob 17. uri in končala z družabnim srečanjem po 21. uri.

Vabljeni vsi lovci in ljubitelji lovskega petja, glasbe lovskih rogov ter drugih oblik slovenskega lovskega kulturnega ustvarjanja.

ČEVLJI DIAMME WINCHESTER

- VISOKI

189,90 €

- 100% NABUK USNJE
- 100% VODOODPORNOST
- MEMBRANA Z VODNIM STOLPCEM
- PODPLAT: VIBRAM - GUMA
- OPTIMALNO DIMANJE
- IZJEMNA VZDRŽLJIVOST

www.medo-sport.si

MEDO sport

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

ŠKORNIJI NEOPREN PARFORCE

88,00 €

- LAHKE IN UDORNI IN TOPLE
- PODLOGA IZ NEOPRENA
- IZDELANI V EU

MEDOŠPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290

GROSUPLE, tel. 01/ 787 37 09, fax: 01/ 787 37 02

e-mail: medosport@biros.si

MEDOŠPORT CRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340

CRNOMELJ, tel.: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

Južna Afrika: 11-dnevni safari in izlet v narodni park Kruger ob 6 dneh lova in odstrelu 7 vrst divjadi z vsemi prevozi, tudi letalskim, za 3.890 €. Termina: 14.-24. maj in 14.-24. september.

Mavritanija: 4 dni lova in odstrel 5 merjascev bradavičark za 2.700 € 5 dni lova v Rusiji (divji petelin, ruševac, sloka) v aprilu za 1.990 €.

Nova Zelandija: 9.500 € za 3 dni lova v aprilu in odstrel jelena trofejne vrednosti zlate medalje ter z vsemi prevozi, tudi letalskim.

3.990 € za 5 dni lova v pampi Argentine, vključno z odstrelom jelena v roku v marcu. Dodatni odstrel: vodni bivol 2.800 €, axis jelen 2.100 €.

Kanada: 3.200 € za 6-dnevni lov in uplen črnega medveda v juniju.

Kirgizija, Kazahstan: 7 dni lova in odstrel kozoroga: 5.500 €.

Rusija: 10 dni lova in odstrel losa na Čukotki za 17.900 €.

Pasat

Dolenjska cesta 11, Ljubljana
01 428 37 40 > 041 728 143
pasat.si > info@pasat.si

SLOVARMS

Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-naslov: info@slovarms.si

STEINER GERMANY, SWAROVSKI OPTIK, Verney-Carron, RÖWA Rößler | AUSTRIA, TITAN 6, SAUER, DOCTER, STASSER, ShooterKing®, STEYR MANNLICHER, Vixen®, GRS, Leica, Bering OPTICS, ATN, PULSAR ARMASIGHT™, Blaser, HAWKE®, TIKKA, ZEISS, ISSC, REX zero1, GunCoating Tehnološko napredno keramično mazivo, ENDURANCE 30 2.5-10X50.

HAENEL, MERKEL, MAUSER, STEYR, Blaser.

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta ...
- Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym ...
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
- Oblačila: Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund

Opravljam vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9

1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

email: puskarstvo@siol.net

www.guns-spendal.si

Lovski daljnogled Sanju 8x42 WP/R ali 10x42 WP/R

Povsem vodotesen
Dobra vidljivost v mraku
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA: Beluga d.o.o. Ljubljana; www.beluga.si
Tel.: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

Pinewood OUTDOOR COLLECTION

199€ 159,2€
Lovski čevlji - gojzar
PINEWOOD visoki

179€ 143,2€
Lovski čevlji - gojzar
PINEWOOD polvisoki

-20%
Velja za obutev
na zalogi do
razprodaje zalog

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 726 40 70 | info@avantura.info